

ÚJSZÓ

HÍREK PERCRŐL PERCRE
AZ UJSZO.COM-ON

2024. május 11-12., szombat–vasárnap | 77. évfolyam | 108. szám | Ára 1,09 € | Előfizetőknek 13% kedvezmény | ujszo.com

Čaputová búcsúlátogatása

Az ukrainai Moscsun közelében elesettek emléke előtt tisztelgett az államfő

ÖSSZEFOGLALÓ

Kijev. **Ukrajnába utazott tegnap Zuzana Čaputová államfő, és Volodimir Zelenszkij ukrán államfővel is találkozott.**

Zuzana Čaputová megkapta kolégájától Ukrajna legmagasabb állami kitüntetését, a Fehér Kettős Kereszt Rend 1. osztályú érdemérmét. Az ukrán elnök a találkozó alkalmából köszönetet mondott Čaputovának Szlovákia erős erkölcsi támogatásáért. Zelenszkij szerint a szlovákiai polgárok megmutatták, hogy Ukrajna barátai közé tartoznak.

„Negyedszer járok itt államfőként, és harmadszor a háború megindítása óta. Azért is jöttem, mert jó híreket hoztam az Ukrajinának adott szlovák segítségnyújtással kapcsolatban” – mondta Čaputová. Az összegből 2500 darab, 122 milliméteres tüzérségi lövedéket vásárolnak, amelyekből az ukrán fronton óriási hiány mutatkozik az orosz hadsereg által okozott katonai nyomás miatt. Látogatása során Čaputová tisztelgett a Moscsunnál elesett 118 áldozat emléke előtt. (úsz online, TASR)

Zelenszkij Ukrajna legmagasabb állami kitüntetésével köszönte meg Čaputová támogatását

(Fotó: TASR/AP)

Élet és halál története a Káin

Tomáš Mazal: „Nagy gyűjteményem van nekem is, amit ajándékba kaptam Hrabal úrtól”

6. oldal

120 éve született Salvador Dalí

Műveit a művészi fegyelem és a korlátlan képzelet ellentéte jellemzi

14. oldal

A NAP MONDATA

Ha szükség van rá, egyedül is helytállunk, ha szükséges, a körmeinkkel fogunk harcolni.

Benjámín Netanjahu izraeli miniszterelnök

IDŐJÁRÁS

Változóan felhős égbolt, reggel helyenként köd várható. Főleg északon zápor, a hegyekben havazás valószínű. A nappali hőmérséklet 19 és 23 fok között alakul.

JEGYBANKI ÁRFOLYAMOK

USD ▲ 1,0779 GBP ▲ 0,8605 CZK ▲ 24,936 HUF ▼ 387,72

ÚJ SZÓ-ELŐFIZETÉS

predplatne@newsandmedia.sk
0905 384 933

9 771335 705069

Ismét jár a biciklibusz a bösi vízi erőműhöz

Idén is igénybe vehetik a turisták a kerékpárszállító buszt, amely májustól szeptember közepéig naponta kétszer közlekedik Dunaszerdahely és a bösi vízi erőmű között.

Bős/Dunaszerdahely. Fel szállni a dunaszerdahelyi üdülőközpont mellett lehet. A kerékpárosok a védett ártéri erdők szép-

ségében és a madárvilágban is gyönyörködhetnek. A bicikliút Bősről Vajkán át Dunacsúnyig vezet. Nagy vonzerőt jelentenek az útközben található csárdák és a kínálatukban szereplő hagyományos ételek, szombatoként pedig a bösi vízi erőmű információs központja is várja az érdeklődőket.

Az autóbuszra a krajzazitkov.sk oldalon lehet helyet foglalni, a jegy ára szimbolikus 1 euró. (TASR)

A kulturális miniszter leváltásáról vitáztak

Két nap alatt két tárcavezető leváltásáról folyt a parlamenti vita, csütörtökön Zuzana Dolinková egészségügyi, másnap Martina Šimkovičová kulturális miniszter ügyében.

Pozsony. Szeretnénk, hogy olyan miniszter vezesse a tárcát, aki érti és szereti is a kultúrát – hangzott el az

ellenzék záróbeszédében a Šimkovičová leváltásáról szóló vitán. „Hajrá Szlovákia, kezdődik a hoki” – kontrázott rá egy kormánypárti képviselő, az elhúzó vita miatt ugyanis tizenöt percet lekéstek a mérkőzésből a parlamenti képviselők. Dolinková és Šimkovičová sorsáról kedden születik döntés, várhatóan mindkét miniszternek bizalmat szavaz a parlament. Részletek a 2. oldalon. (tg)

Először szerveztek pedagógiai napokat Galántán

A Galántai Pedagógiai Napok résztvevői kisebb csoportokban vettek részt az alkotóműhelyeken (Tornyai Bianka felvétele)

Az első Galántai Pedagógiai Napokon 11 téma, illetve alkotóműhely várta a pedagógusokat.

Galánta. Narancsik Szilvia, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége Galánta-Vágsellye Területi Választmányának elnöke, a rendezvény főszervezője az Új Szónak elmondta, már elkezdődött az új Állami Oktatási Program az alapiskolákban, amelyet a 2026/27-es tanévtől minden intézményben be kell vezetni. A pedagógiai napokra olyan képzéseket válogattak össze, amelyek segítségével a pedagógusok az új módszertanokat meg tudják tanulni. Részletek a 3. oldalon. (tb)

Két minisztert is megpróbált leváltani az ellenzék a héten a parlamentben

TOKÁR GÉZA

Pozsony. **A munkahét utolsó két napján a parlament a törvényhozási feladatok helyett személyi kérdésekkel foglalkozott: csütörtök éjjel Zuzana Dolinková egészségügyi miniszter, másnap pedig Martina Šimkovičová kulturális tárca-vezető leváltásáról folyt a vita.**

Mivel a kormánykoalíció képviselőinek többsége van a testületben, borítékolható, hogy egyik esetben sem vonják meg a bizalmat a minisztertől: Dolinková kapcsán és Šimkovičová ügyében is kedden zajlik majd a szavazás.

Dolinková

Csütörtök késő délután nyitották meg azt az éjszakába hajló ülést, melyen az egészségügyi tárca vezető Dolinková (Hlas) leváltását szorgalmazta az ellenzék – a lépést a KDH, a PS, valamint a Szlovákia mozgalom kezdeményezte, de az SaS is jelezte, hogy csatlakozik a kezdeményezéshez. A javaslat egyik betervezője, a maga is orvosi végzettséggel rendelkező Peter Stachura (KDH) a vita bevezető beszédében hangsúlyozta, hogy Dolinková nem eléggé felkészült ahhoz, hogy az elvárásoknak megfelelően vezesse a tárca. Stachura kifogásolta, hogy fizetni kell a vizsgálatokért, kaotikusan irányítják a minisztériumot csendben meghozott döntésekkel, az emberek pedig ilyen körülmények között még „megbetegedni is félnék.”

A felszólalásokban többek között

Az ellenzék szerint Martina Šimkovičová minden idők legrosszabb kulturális minisztere

(TASR-felvétel)

elhangozott, hogy Dolinkovának az összeomló ügyeleti hálózatok, a hosszú várakozási idők, az illetékek és a ellenzéki módosító javaslatok ignorálása miatt is távoznia kellene. A kormánykoalíció részéről elhangzott hozzászólások leginkább azt emelték ki, hogy a kórházak reformja már a Hlas miniszterének érkezése idején is katasztrofális állapotban volt, az egészségügy gondjairól az előző kormányokban ténykedő jelenlegi ellenzéki pártok viselik a legnagyobb felelősséget. Dolinková csak este ti-

zenegy órákor kapott szót és kifejtette, dolgozik a problémák megoldásán, de a rengeteg felhalmozódó gond miatt ez csak csepp a tengerben – ezen a ponton már csak nagyon kevesen tartózkodtak a teremben. A miniszter sorsáról kedden szavaz a parlament.

Šimkovičová

Míg csütörtök este az egészségügy, pénteken a kultúra került terítékre a Martina Šimkovičová (SNS-jelölt) elleni bizalmatlansági javaslat miatt. A tárca vezetőt hosszabb ideje bírálta

nemcsak az ellenzék, hanem a közvélemény, a művészek és a közmédiák alkalmazottai is. A kulturális miniszter tevékenysége ellen már februárban 188 ezer aláírást gyűjtöttek össze a tiltakozók, de egy ellenzéki adminisztrációs hiba miatt – nem adtak le harminc aláírást a rendkívüli ülés összehívására – csúszva került sor a bizalmatlansági indítvánnyal foglalkozó vita kiírására.

A kormánykoalíciós képviselők a téma kapcsán jó előre védelmükbe vették az ellentmondásos tevékeny-

ségével sok bírálatot kiváltó jelöltet. A kormány hivatalos álláspontja szerint Šimkovičová lépései – például a közmédiák átalakítása és a pályázati rendszer megreformálása kapcsán – az előzetesen elfogadott programnyilatkozattal összhangban történnek.

Andrej Danko az SNS-frakció nevében kijelentette, támogatásáról biztosítja Šimkovičovát és kijelentette, fontos egymás kölcsönös tisztelete – mert a pártja a gyengébbeket és a nemzeti kisebbségeket is tiszteli. Danko pozitívként értékelte, hogy a párt minisztere alapvetően átalakítja a kulturális minisztérium működését, beleértve a támogatási rendszerek működését.

A vita borítékolható módon több alkalommal is enyhe személyeskedésbe fulladt, Zuzana Mesterová (PS) a felszólalásában azt kifogásolta, hogy az SNS-elnök a média és színészek támogatásával foglalkozik ahelyett, hogy valódi pozitív lépéseket kötné Šimkovičová nevéhez. Az ellenzéki felszólalók a művészetek szabadságának jelentőségét, valamint a toleráns hozzáállás fontosságát hangsúlyozták.

A vita végső fázisában a közmédiák átalakításával kapcsolatban Roman Michelko (SNS) keveredett szóváltásba az ellenzéki képviselőkkel. Michelko szerint az RTVS átalakításával kapcsolatban kevés szó esik arról, hogy a korábbi jobboldali kormányok szintén hasonló módon, az intézményi keretek átalakításával vették át az irányítást a szlovák közrádió és a televízió felett, az ellenzéki képviselők szerint káros a párhuzamok vonása az RTVS és az STVR létrehozása között. A Šimkovičová-ról szóló vita végül fél öt után zárult.

Nincs szavazás külföldről

Pozsony. A júniusi európai parlamenti választáson nem lehet szavazni külföldről, aki külföldön dolgozik és voksolni akar, annak haza kell utaznia. Viszont ha választói igazolványt kér, az ország bármelyik szavazóhelyiségében szavazhat. Az önkormányzattól május 20-ig lehet kérni választói igazolványt e-mailben vagy levélben, személyesen pedig még június 7-én, a szavazás előtti napon is el lehet intézni. A választói igazolvány csak a személyi igazolvánnyal együtt érvényes, és a saját lakhelyén is szavazhat vele a választó. A belügyminisztérium tegnap azt is közölte, hogy június 6-ig léphetnek vissza az EP-választástól a jelöltek, a szavazás június 8-án, szombaton lesz. Eddig egy jelölt lépett vissza, Gabriela Michaláková a Slovenský patriot listájáról. A jelölt visszaléphet, vagy az őt indító párt is visszavonhatja a jelölését, illetve az egész párt is visszaléphet. Ezt legkésőbb június 6-án reggel 7 óráig kell megtenni. A visszalépők névsorát minden szavazóhelyiségben ki függesztik, de a szavazólapokon szerepelni fognak. A rájuk adott voksokat nem veszik figyelembe. 23 párt és egy választási koalíció indul Szlovákiában az EP-választáson. A lakosság 15 EP-képviselőt választ, öt évre. (TASR)

Már startol is az eperszezon

Idén a szokásosnál két héttel korábban érett be az eper, a termelők ezért már beindították a lakosság körében rendkívül népszerű „Szedd magad!” akcióikat. Ezúttal több mint 40 szlovákiai helyszínen várják majd az érdeklődőket.

Pozsony. „A szokatlanul meleg tavasz felgyorsította a növények növekedését, ezért az eperszedés is a szokásosnál 2-3 héttel korábban kezdődik” – mondta el lapunknak Jana Holéciová, a Szlovák Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kamara (SPPK) szóvivője. Szerinte a termelőknek idén a tavaszi talaj menti fagyok is rengeteg gondot okoztak. „A termelők mindent megtettek annak érdekében, hogy a virágzás idején megvédjék a termést. A gyümölcsösökben fagyvédelmi gyertyákkal melegítettek a levegőt, a palántákat szövetvel takarták le, a nagyobb termelők pedig még helikoptereket is bevetettek, hogy melegebb levegőt juttassanak a talaj fölé” – tette hozzá a szóvivő. Szerinte azonban ez sem segített minden esetben, idén emiatt mintegy 40%-kal kevesebb számóca terem, mint amire a termelők eredetileg számítottak.

Az első eperföldök a napokban nyílnak meg a vásárlók előtt. Hagyományosan az ország déli, délnyugati

Hagyományosan az ország déli, délnyugati részén kezdődik a szedés, a következő hetekben pedig fokozatosan csatlakoznak a magasabban fekvő régiók is

(TASR-felvétel)

részén kezdődik a szedés, a következő hetekben pedig fokozatosan csatlakoznak a magasabban fekvő

régiók is. Holéciová szerint idén összesen több mint 40 szlovákiai eperföldön várják majd az érdeklődőket.

„Az eper 3-4 szakaszban érkezik. Az első termés általában nagyobb és kerekebb. A későbbi érési szakaszban lévő eper kisebb, de lédúsabb és édebb. Ideális például házi lekvárok készítéséhez” – figyelmeztet Holéciová. Szerinte egyes termelőknek a fagyvédelem költségeinek egy részét az árakba is be kell majd építeniük. „Ahol küzdöttek a fagyok ellen, ott az árak 5-7%-kal nőhetnek. Azok a termelők, akiket nem érintettek a fagyok, nem terveznek áremelést” – állítja a szóvivő.

„A termelő számára egyfajta elégedettséget is jelent, amikor látja, hogy hány vásárló jön el számócat szedni. Ha a fogyasztó maga szedi le a termést, azzal nekünk is segít, a munkaerőhiány miatt ugyanis mi nem tudnánk egy szezonban a teljes számócamennyiséget leszedni” – mondta el Marián Varga, a Szlovákiai Gyümölcsstermesztők Szövetségének az elnöke. Holéciová szerint Szlovákiában jelenleg mintegy 200 hektáron termesztetik az epret, az össztermés pedig eléri az 1000-1500 tonnát. Az SPPK szóvivője elmondta, hogy a „Szedd magad!” akciók egyre népszerűbbek, így egyes szlovákiai termelők a számóca mellett már borsót is kínálnak szedésre, és fokozatosan, ahogy érkezik a többi gyümölcs, a sárgabarack, az őszibarack, a cseresznye, később pedig az alma kerül sorra. (mi)

Ötvenéves a nagymegyeri termálfürdő

KÜRTHY JUDIT

Kétnapos programsorozattal ünnepelte a város a termálfürdőjének 50 éves évfordulóját. A promenád nagyszínpadán fellépett Peter Šrámek és a világhírű Boney M is.

NAGYMEGYER

A jubileumi ünnepség első akkordjaként egy történelmi visszatekintéssel egybekötött összejövetelre várták a városi intézmények vezetőit, önkormányzati képviselőket, a környező települések polgármestereit, alpolgármestereit, valamint a Thermal Corvinus munkatársait a városi művelődési központba. A jubileumon tiszteletét tette Berényi József, Nagyszombat megye alelnöke, valamint Nagyszombat megye több képviselője és Soóky Marián polgármester, illetve Estergajóš Mária alpolgármester is.

Köszöntők

A programra érkezőket jóval a kezdés előtt a Band Of StreetS köszöntötte a vmk bejáratánál, akik egyedülálló dinamikájukkal megalapozták a jeles esemény hangulatát. Az elsőtétített, kék fénnel feldobott nagyteremben a széksorok végein lufikat helyeztek el, a színpadon pedig egy nagy kivetítővászon feszült, melyen kényelmesen elolvashattuk a műsor tematikáját. A köszöntöket megelőzve a nagymegyeri születésű Cseh Tamás brácsaművész lépett a pódiumra, aki klasszikus dallamokkal örvendeztette meg a közönséget, majd Šušík Roland, a Thermal Corvinus igazgatója következett. „Ma büszkén mondhatjuk, hogy a nagymegyeri termálfürdő az egyik legnépszerűbb és legkedveltebb fürdőhely Szlovákiában, amely nemcsak a helyi lakosokat, hanem a szomszédos országokból érkező vendégeket is vonzza” – kezdte beszédét a már 20 éve a fürdőben tevékenykedő Šušík Roland, aki úszómesterről vált mű-

szakvezetővé, később technika és üzemeltetésért felelős osztályvezetővé, végül pedig igazgatóvá. Hozzátette, hogy a fürdő jelenlegi állapota több fejlesztési fázis eredménye. Egy 100 hektáros erdőpark mellett helyezkedik el, összesen 80 hektáron, melyen 13, közel 5800 négyzetméter felületű medence terül el, csúszdapark, wellnessközpont, étterem, valamint játszótérek és egy sportpálya. A fürdő, hagyományaihoz híven, a termálvíz jótékony hatását népszerűsíti, valamint az élményfürdőzést, de nem feledkeznek meg a környezetvédelemről sem, több beruházást is végeztek az energiahatékonyság és víztakarékosság terén is.

Soóky Marián, Nagymegyer polgármestere vette át a szót, aki méltatta a fél évszázados múltat és kihangsúlyozta, hogy a fürdőnek köszönhetően Nagymegyer felkerült Szlovákia és Csehország turisztikai térképére. Berényi József is köszöntötte a jelenlévőket, aki kiemelte a régió turisztikai jelentőségét, amiben az itt találha-

tó települések jeleskednek. „Ekecsen születtem, 6 éves voltam, amikor megnyitotta kapuit a termálfürdő, úgyhogy nekem személyesen is sok pozitív élményem kapcsolódik ide. Először szüleimmel, testvéremmel, majd a diáktársakkal jártunk ide. Itt tanultunk meg úszni” – emlékezett vissza az alelnök. Hozzáfűzte, hogy az itt élőknek küldetésük van, egyfajta követek is egyben, a magyar közösség követői, hiszen ők azok, akikkel az környező országokból ideérkezők először találkoznak.

Az 50 év

A köszöntők után következett a történelmi visszatekintés, melyben kivetített fotódokumentáción keresztül nézhettük, illetve hallgathattuk végig a fürdő történetét. A jeles mérföldkövet kiemelve, fekete-fehér, majd színes fotókkal, régi képeslapokkal, korabeli újságokból, köztük az Új Szóból kivágott újságcikkeken át, nem sokkal korábban, illetve a mostanában készült videofelvételeken ke-

resztül kalauzoltak el minket. Vörös Zsuzsanna és Zakál Gyula, a program műsorvezetői szlovák és magyar nyelven mesélték el, miként találták meg a geotermális vizet Nagymegyeren és hogy fejlődött a fürdő. 1972 májusában az erdő szélén, közel az akkori kertészethez kezdték meg a 2500 méter mély geotermális kút fúrását, mely során 95 fokos termálvizet találtak. Az akkori városvezetés felismerte a gyógyvíz adta lehetőségeket és 1973 tavaszán a kereskedelmi minisztérium, valamint a helyi szervezetek, üzemek, az iskolások támogatásával megkezdtek az első medence építését. Kezdetben a helyi lakosok között lett népszerű, majd hamar közismertté vált, ezért további fejlesztéseket igényelt. A sorra épülő szociális helyiségek, faházak, parkolók, ebédlők, szállodák és büfék, bárók, borozók után 1980-ban átadták a félig fedett ülőmedencét, majd két évvel később az olimpiai úszómedencét is beüzemelték, melyhez egy újabb geotermális kutat fúrtak.

Sürgött fejlesztések

A fürdő egyre fontosabb szerepet töltött be a régióban, de az 1989-es rendszerváltás és a határok megnyitása nem várt fordulatot hozott, a vendégek száma jelentősen megcsappant, ami érzékenyen érintette az állami tulajdonból az önkormányzathoz került intézményt. Miután kiheverték a visszaesést, megint nagy népszerűségnek örvendtek, ami miatt újból fejleszteniük kellett. A magas vendégszám miatt egyre több panasz érkezett ugyanis a logisztikai hiányszágokra, az ételkészítés problémáira. Minderről az akkori újságok is cikkeztek. A 80-as években 103 vállalat több ezer szálláshelyet biztosított az érkezőknek, ami továbbra sem volt elegendő. Annak érdekében, hogy a nagymegyeri fürdő vonzó célpont maradjon, 2000 szeptemberében elkezdtek építeni és egy évre rá át is adták a vadonatúj fedett, modern üdülőközpontot.

Modernizáció

2004-ben egy új korszak kezdődött, elkezdtek az elavult régi medencék teljes felújítását, majd kidolgozták a fürdő jövőbeni fejlesztési tervét, ami már tartalmazta a legújabb létesítményeket és ekkor választották arculatuknak Mátyás királyt és a reneszánsz korát. Ezt tükrözi a Termál Corvinus elnevezés és a logóban látható holló is. Később fokozatosan felújították a belső tereket, új medencetechnológiát szereltek be és az új családi élménymedence, valamint a gyerekmedence lefedése mellett modernizálták a beléptetőrendszert, a pénztárgépeket és új üzlethelyiségek is létesültek. A történelmi visszatekintés után a szervezők megköszönték a figyelmet és minden jelenlétüknek egy-egy ajándékot adtak, benne egy feliratos tollal, valamint csokoládéval. A program egy fogadással folytatódott a szomszédos előadóteremben, ahol terített asztalokkal várták a vendégeket. A születésnap koccintás után az ünnepi Thermal Corvinus feliratú csokoládétortát is felvágták.

Šušík Roland, a fürdő igazgatója vágta fel az ünnepi tortát

(A szerző felvétele)

Utak és lehetőségek a pedagógiában

TORNYAI BIANKA

Első alkalommal, hagyományteremtő szándékkal tartott találkozót és képzést a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége Galánta–Vágsellye Területi Választmányának a társéggel a Galántai Pedagógiai Napok színes programmal, számos alkotóműhelyel várta a tanítókat, óvodapedagógusokat és nevelőket.

GALÁNTA

Két helyszínen, a Pázmány Péter Alapítvány székházában és a Kodály Zoltán Alapiskolában, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége Galánta–Vágsellye Területi Választmányának elnöke, a rendezvény főszervezője az Új Szónak elmondta, már elkezdődött az új Állami Oktatási Program az alapisko-

lákban, amelyet a 2026/27-es tanévtől minden intézményben be kell vezetni. „A pedagógusok viszont nem tudják pontosan, mit is jelent számukra, milyen változások várnak rájuk, miközben nagyon sok az információ róla. Szervezőcsapatommal próbáltuk megkeresni azokat a képzéseket, amelyekre igény mutatkozott a pedagógusok részéről ahhoz, hogy az új módszertanokat meg tudják tanulni. Rájuk áll vagy bukik a reform. Ha nem tudjuk a pedagógusok nagy részét meggyőzni arról, hogy miért van szükség a változásra és azt hogyan lehet elérni, akkor az új pedagógiai program ugyanúgy végződik, mint a korábbiak. Ha kis lépésekben, mindenféle nyomás nélkül változtatunk a korábbi módszereken, akkor előbb-utóbb el kell jutnunk oda, hogy jobb iskoláink lesznek és könnyebb lesz a reform bevezetése” – fogalmazott. Kifejtette, a kétnapos rendezvényt hagyományteremtő szándékkal szervezték meg, a jövőben felévente szeretnék megismételni, amennyiben lesz érdeklődő. A képzések témáit a pedagógusokkal közösen szeretnék összeállítani, akik a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének, a területi választmányok elnökeinek

adhatnak javaslatokat erre. Az első Galántai Pedagógiai Napokon több mint százan vettek részt a foglalkozásvezetőkkel, előadókkal együtt, nemcsak alapiskolai tanítók, hanem nevelők és óvodapedagógusok is. Narancsik Szilvia hangsúlyozta, mindegyik oktatási intézményben dolgozó pedagógusra gondoltak a program összeállításakor, hogy mindenki megtalálja a neki tetsző foglalkozást. Az óvodákban már lezajlott az oktatási reform, amelyre a mostani iskolai épül, tehát fontos, hogy az intézmények együttműködjenek ezen a téren. A pedagógiai napok további célja Narancsik Szilvia szerint az is, hogy a pedagógusok találkozzanak, beszélgessenek, időt töltsenek együtt, ápolják a baráti kapcsolataikat. A megnyitón a kollégáit arra biztatta, hogy Ignacio Estrada arra biztatta, hogy Ignacio Estrada szavai megzívelve – mi szerint, ha a gyermek nem tud úgy tanulni, ahogyan tanítjuk, akkor úgy kell tanítanunk, ahogy tanulni tud – igyekezzenek megtalálni a gyerekek lelkehez vezető utat, ugyanis a tanításhoz nem elég a szaktantárgyi, tantervi tudás.

Fekete Irén, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnöke a Galántai Pedagógiai Napok munka-

címére – Utak és lehetőségek – utalva kiemelte, ha új utakat keresünk, a lehetőségeket is meg kell találnunk hozzá. Arról beszélt, hogy a mostani gyerekek már rengeteg ismeret birtokában kerülnek az iskolapadba, hiszen az információk tömkelege áramlik feléjük, amelyekre nekik, a saját idegrendszeri fejlettségükkel valamiképpen válaszolniuk kell. „Ha a pedagógus nem áll ezen áramlat elére, akkor fejlődnek ők nélkülünk is, csak ki tudja, merre. A gyermekek egymás között egy digitális bennszülött életmódot folytatnak, ők ebben jól tájékozódnak, mi azonban nem. Ez azt a veszélyt rejti magában, hogy ha mi nem tudunk az ő kultúrájukhoz csatlakozni, ők pedig a miénket nem értik, akkor könnyen elveszítjük egymást. Mindezekkel együtt ki kell szolgálnunk a gyermek igényeit: a mozgásigényét, a játékigényét, a kompetenciák megszerzésének igényét, valamint a társas együttléti igényét is úgy, hogy a gyermek számára az iskolai tartózkodás élmény és öröm legyen” – magyarázta Fekete Irén.

Berta Tünde, a komáromi Innovatív Oktatásért Intézet igazgatója és a galántai Regionális Pedagógustá-

mogató Központ vezetője is szólt a bevezetésben a résztvevőkhöz. Úgy véli, nemcsak a diákok oldaláról fontos arról beszélni, hogy mi a haszna és szerepe a szakmai találkozónak, hanem a pedagógusoké is. „Most már mindenki tudatosítja, mi a Regionális Pedagógustámogató Központok szerepe, hiszen egy éve beszélünk arról, hogy a változás elindul, haladni kell vele és csak együtt lehet haladni. A galántai–vágsellyei a legkisebb magyar iskolai közösség, ezért nagyon fontosak ezek a találkozók, hogy a kollégák tudjanak egymással kommunikálni, véleményt, tapasztalatot cserélni. Bármilyen változás érinti a magyar iskolákat, az közös irány kell, hogy legyen” – húzta alá Berta Tünde. Reményét fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a mostani kétnapos találkozó egy szép együttműködés, közös gondolkodás első állomása.

A rendezvényen köszöntötték Szetyinszky Veronikát, aki a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége rosnói találkozásán nemrégiben a szervezet pedagógus-életpálya díjat kapott a Galánta–Vágsellye Területi Választmány és a szervezet országos elnöksége javaslatára.

RÖVIDEN

Irán ragaszkodik rakéta programjához

Teherán. Ebrahim Raiszi iráni elnök kizárta, hogy az Iszlám Köztársaság megalkudjon a Nyugattal rakéta programját illetően, még ha ez az atomalku felélesztéséről szóló tárgyalások újraindítását szolgálja is. Az iráni elnök kijelentette, hogy Teherán politikája „a forradalmi észszerűségen, nem pedig diplomáciai kéregetésen” alapul. Az utóbbi hetekben tárgyalások voltak az atomalku felélesztését szolgáló tárgyalások újraindításáról. Teherán és a nyugati nagyhatalmak 2015-ben megállapodást kötöttek, amely az iráni nukleáris tevékenység korlátozásáért cserébe lehetővé tette a Teheránnal szemben hozott szankciók részleges és fokozatos feloldását. Az atomalkuból az USA 2018-ban kilépett, és visszaállította a büntetőintézkedéseket, az egyezmény felélesztését célzó bécsi tárgyalások pedig azóta holtpontra jutottak. (MTI)

Megalakulhat a Plenkovic-kormány

Zágráb. Kormányalakítási megbízást kapott Zoran Milanovic horvát államfőtől pénteken Andrej Plenkovic eddigi ügyvivő miniszterelnök, az április 17-ei parlamenti választáson relatív többséget szerző, jobboldali Horvát Demokratikus Közösség (HDZ) jelöltje. Plenkovic közölte: 78 parlamenti képviselő aláírását gyűjtötte össze a kormányalakításhoz. „Engem bíztak meg a kormány megalakításával. A harmadik ciklusban is folytatjuk a munkát az előrejutás érdekében” – fogalmazott. (MTI)

Kijev is próbál börtönből toborozni

Kijev. Tíz-húszezer elítéltet lehetne mozgósítani a hadban álló fegyveres erőkhöz a büntetés-végrehajtási rendszerből, nem utolsósorban azért, mert Ukrajnában túlszűfoltak a börtönök – jelentette ki Denisz Maljuszka igazságügyi miniszter. A tárcavezető kiemelte, főként az előzetes letartóztatásban lévő fogdák vannak tele, főleg a nagyvárosokban. (MTI)

Tévút a ruandai áttelepítési program

London. A brit Munkáspárt vezetője szerint a Nagy-Britanniába illegálisan érkező menekültek ruandai áttelepítése helyett terrorrelenséges módszerekkel kell megakadályozni, hogy az embercsempészek útnak indíthassák az európai kontinensről a határsértőket szállító csónakokat. Sir Keir Starmer, aki a Munkáspárt – a legnagyobb brit ellenzéki erő – választási győzelme esetén Nagy-Britannia következő miniszterelnöke lesz, kijelentette: a munkáspárti kormány elvetné a konzervatívok ruandai áttelepítési programját. (MTI)

Kínai műsorok a magyar tévében

ÖSSZEFOGLALÓ

Budapest. Összesen 18 megállapodást írt alá a magyar és a kínai fél Budapesten. Az egyik egyezmény következményeként a Kínai Kommunista Párt propagandáját nyomja a magyar köztévé.

Sikeres tárgyalásokat folytatott Hszi Csin-ping kínai elnök és Orbán Viktor miniszterelnök, amelynek eredményeként 18 megállapodást írtak alá – jelentette be Sziijártó Péter külügyminiszter. A tárcavezető elmondta, megindul az előkészítése a korábban V0-ként emlegetett, Budapestet elkerülő vasúti gyűrű megépítésének; egy, a Liszt Ferenc repülőtér és Budapest belvárosa közötti gyorsvasúti projektnek; egy, az elektromos autók töltőhálózatának továbbfejlesztését célzó beruházásnak; egy új, Szerbiával közös, nagy kapacitású határátkelő megépítésének; és egy Magyarország és Szerbia közötti kőolajvezeték megterve-

Papp Dániel, az MTVA vezérigazgatója és Sen Haj-hsziung, a China Media Group elnöke. A két médiavállalat együttműködése révén a magyar nézők láthatják a kínai elnök válogatásában a kínai kultúrkör bölcsességeit. (MTI)

zésének. Emellett nukleáris együttműködésről is megállapodott a két fél, sőt az is kiderült, az állami köz-média, az MTVA együttműködési megállapodást írt alá a China Media Groupal: „Kínában készült doku-

mentumfilmeket mutat be a köz-média a két ország közötti diplomáciai kapcsolatok felvételének 75. évfordulója alkalmából”. A magyar köz-tévén a kínai állam propagandamű-sorai fognak futni, többek között a

Kiváló alkotások Kínában, az Ahol a fennsík van című, tibeti fejlesztésekről szóló film.

Gabriel Escobar, az USA nyugat-balkáni különmegbízottja szerint Pekingnek Orbán Viktor és Alekszandar Vucsic személyében sikerült kiválasztania azt a két politikust, aki a legnyíltabban szembemegy az euroatlanti közösség egységével. A New York Times által idézett Theresa Fallon, az egyik brüsszeli elemzőintézet igazgatója úgy értékelte, Kínának Orbánhoz kell fordulnia, ha az a feladat, hogy meg kell fúrni, illetve fel kell vezetni bármilyen határozatot, amely nem tetszik Pekingnek. A miniszterelnök már egy csomó aduját bevetette Brüsszelben, hogy segítsen a kínai kormányon. A Financial Times szerint Hszi budapesti útjának célja még inkább fokozni a megosztottságot az unióban, valamint a NATO-ban. Hszi a látogatást korszakhatárként jelölte meg az együttműködésben, ami azt jelenti, új szintre emelkedett a viszony. Azaz Peking hídfőállásnak kívánja megtenni Magyarországot az EU-ban. (MTI, hvg, ú)

Lángoló orosz finomítók

Ukrajna továbbra is sikeresen támadja az orosz olajfinomítókat. Hackertámadás ért lett és ukrán tévéket.

Kijev. Egy ukrán nagy hatótávolságú drón csapást mért az oroszországi Baskírföldön lévő, a Gazprom orosz óriásvállalathoz tartozó szalavati kőolaj-finomítóra – közölte az Ukrán Biztonsági Szolgálat (SZBU). A drón eltalált egy kulcsfontosságú egységet. Az SZBU szerint a drónjuk történelmi rekordot állított fel, mivel 1500 kilométert tett meg. A Gazprom Nyeftehim Szalavat Oroszország egyik legnagyobb olajfinomító komplexuma, benzin, gázolaj és egyéb kőolajtermékek gyártására specializálódott. Az SZBU drónjai eltaláltak két olajátrakodó telepet is az orosz Krasznodari területen. Ezek az olajraktárak olyan átrakodó létesítmények, amikből a Krímben lévő orosz csapatokat lát-

ják el üzemanyaggal. Emellett ukrán dróntámadás volt Oroszország Kalugai területe ellen, a Pervij Zavod olajfinomítóban tűz ütött ki, 3 dízelüzemanyagot és egy fűtőolajat tartalmazó konténer égett el. Moszkvától délre, illetve a Brjanszki és a Belgorodi területen is drónokat lőtt le az orosz légvédelem péntekre virradóra. Az orosz megszálló erők jelentősen növelték támadásaikat a kelet-ukrajnai Harkiv megyében, ahol heves harcok folynak, főként a régió északi, orosz határ menti része van veszélyben.

Orosz hackerek feltörték több ukrán és lett tévécsatorna műholdjelét, amelyek így a moszkvai győzelem napi katonai díszszemlét közvetítették – közölte a lett médiafelügyelet vezetője. Később orosz régiókból jelentettek tévécsatornák feltörését. A katonai díszszemle közvetítése leállt Baskírföldön, az Orenburgi, az Omszki, az Irkutszki területeken. (MTI, Prf)

Izrael egyedül is helytáll

Benjámín Netanjahu miniszterelnök nagyon harciasan nyilatkozott. A Hamász fel függesztette a tárgyalást.

Jeruzsálem. Netanjahu izraeli miniszterelnök bejelentette, hogy „ha Izraelnek egyedül kell helytállnia, akkor egyedül fog helytállni”, válaszul Joe Biden amerikai elnök fegyverküldeményeket befagyasztó döntésére. „A 76 évvel ezelőtti függetlenségi háború idején kevesen voltunk sokak ellen. Nem voltak fegyvereink, fegyverembargó volt Izraellel szemben, de a lélek erejével, bátorságunkkal és egységünkkel győztünk” – hangsúlyozta. Az izraeli hadsereg (IDF) kijelentette, a hadseregnek elegendő hadianyaga van tervezett küldetéseihez, miután Joe Biden kilátásba helyezte, bizonyos fegyverszállítmányokat visszatartanak, ha Izrael széles körű offen-

zívát indít Rafahban. „Megvan, amire szükségünk van” – mondta Daniel Hagari katonai szóvivő. Az IDF rafahi hadműveletét péntekig a Gázai övezet déli csücskében fekvő város keleti szélére és az egyiptomi határátkelőre korlátozták. Rafahban több mint egymillió palesztin menekült tartózkodik, és ezért elfoglalását az Egyesült Államok csak akkor támogatja, ha előbb az IDF gondoskodik biztonság elhelyezésükről.

A Hamász palesztin iszlamista szervezet felfüggesztette a kairói tüzszüneti és fogolycseré-tárgyalásokat Izraellel, mert az utóbbi elindította szárazföldi támadását a Gázai övezet déli határán fekvő Rafah város ellen. Emiatt elutaztak az egyiptomi fővárosból mind a felek, mind a közvetítők. Amerikai részről a Központi Hírszerző Ügynökség (CIA) vezetője is távozott Kairóból. (MTI)

A MEGBÍZHATÓ HÍRFORRÁS!

Fizessen elő az ország egyetlen magyar nyelvű napilapjára könnyedén az estanok.sk weboldalon vagy olvassa be a QR-kódot.

- Naponta friss és megbízható információk az aktuális eseményekről
- A nap legfontosabb híreit munkanapokon a postaládájába kézbesítjük
- A szombati számot elektronikusan kézbesítjük
- 13 az 1-ben: 1 napilap, 3 magazin, 9 különféle heti és havi állandó melléklet

ELŐFIZETÉS
25 euró helyett már havi 20,50 eurótól*

* Havi átlagár standi vásárlás esetén.

ÚJ SZÓ

Magyar a köztévé előtt tüntetne

Budapest. Magyar Péter a Tisza Párt újabb demonstrációján felhívta Deutsch Tamást és Dobrev Klárát, hogy „ne bújjanak ki a vita alól”. „Bármit is mond Dobrev Klára, én bárhol elmegyek vitatkozni bárkivel, akár az ördöggel is leülök. De először a köztelevízióba megyünk” – mondta Magyar, majd bejelentette, ha 10 napon belül nem kapnak választ a köztelevízió vezetőitől, hogy mikor mehetnek be élő, egyenes vitára, akkor ott lesznek a köztévé Kunigunda utcai épületénél, és addig nem mennek haza, amíg nem engedik meg, hogy beolvassák a követeléseiket, vagy leüljenek vitára Deutsch Tamással, Dobrev Klárával, Gyurcsány Ferencel, Orbán Viktorral. „Az a mi köztelevízióunk, a magyar emberek köztelevíziója, nem a Fidesz propagandacsatornája. Ha 10 napon belül nincs válasz, ott leszünk sok ezren” – ígérte Magyar Péter. (444, ú)

Mi vár még ránk?!

JÓBA MIHÁLY

AFico, Pellegrini és Danko vezette hármas koalíció eddig nem sok örömmel szolgált Szlovákia lakosságának. Az ígért társadalmi nyugalom és rend helyett inkább félelmet, feszültséget és bizonytalanságot okoztak az embereknek. Sokadszor a kezembbe vettem Szlovákia alkotmányát, és az alaptörvényben a preambulum után, az első fejezetben az első mondat így hangzik: „A Szlovák Köztársaság szuverén, demokratikus jogállam.” Ha ez igaz lenne 34 évvel a rendszerváltás után, örülhetnénk. Az igaz, hogy ezen az úton haladtunk, de Robert Fico negyedik kormánya a demokráciát és a jogállamiságot alapjaiban megrengette, ami miatt az Európai

Unió, amelynek húsz éve tagjai vagyunk, többször figyelmeztette már Szlovákiát.

A koalíció által lázasan előkészített törvénymódosításokból kettő különösen szíven találta a lakosság társadalmi rétegeinek meghatározó csoportjait. Az egyik a közmédia államivá változtatását célozza, és a sajtószabadságot támadja, s amely a polgárok releváns információkhoz jutásának jogát szünteti meg. A közmédia államosítása az ország minden polgárát érinti. Ha elfogadják, azt fogjuk hallgatni és nézni, amit a hatalom megenged. Az emberek szabadsága forog veszélyben, ami igazán a demokrácia alapja.

A másik indokolatlan törvénymódosítási javaslat a második nyugdíjpillér megnyitása, immár harmadszor. Ha ezt is sikerül a koalíciónak véghezvinni, akkor a több mint 20 éve nyugdíjra takarékoskodó, most még gazdaságilag aktív embereknek lesz majd jóval kisebb a nyugdíjuk. Az eredeti el-

képzelés szerint a dolgozók havi béréből 18%-ot vezettek el a Szociális Biztosítóba, amelyből 9% az államkasszába, a másik 9% pedig a második nyugdíjpillér számlájára került. A kétszeres megnyirbálás után a százalékarány átalakult: 12,5% az államkasszába, 5,5% pedig a második pillérbe megy. A második nyugdíjpillérben több mint 1,8 millió takarékoskodó van, az intézmény számláján pedig több mint 15 milliárd euró.

A politikai pártok közül az SaS alkotmányellenesnek minősítette a javasolt törvénymódosítást, tiltakozásként aláírásgyűjtésbe kezdtek a tervezet elfogadása ellen. A parlament csak akkor foglalkozik az ellenzéki javaslattal, ha legalább százezer aláírás gyűlik össze. Ha a lakosság nem hallatja a szavát, ha az emberek nem tiltakoznak elég hangosan – úgy, hogy azt az illetékesek észreveggyék, akkor a koalíció tovább hengerelhet, s e gőzhenger a nyugdíjrendszert sem fogja kímélni.

Hiába figyelmeztetnek?

BRAUNSTEINER KRISTÓF

AGuardian készített egy felmérést egy csoport vezető éghajlatkutatóval, hogy milyen jövőre számítanak, s mi az, ami a leginkább aggasztja őket sebesen melegező bolygónkon. Válaszaikból szomorú realizmust érezni.

Szomorú jövőt jósolnak az emberiség számára az éghajlatkutatók. Többségük azzal számol, hogy bolygónk átlaghőmérséklete legalább 2,5 °C-kal fog nőni, s az ilyen felmelegedés következményeként fellépő időjárási szélsőségek komoly gazdasági és társadalmi fejleményekkel számolnak.

A „disztópikus” jelzőt többször említik. Az egyre sűrűbben fellépő szélsőséges időjárás egyre nagyobb károkat fog okozni a világgazdaságban. Csökken a haszonnövények termésének minősége és mennyisége, ami felborítja a globális élelmiszer-ellátást és minden olyan ipari ágazatot, aminek növényi termékekre van szüksége. Az élelmiszerárak égbeszökése széles körű szegénységhez és éhínséghez fog vezetni a gazdag és a szegény országokban egyaránt.

Aszályok, zivatarkok, áradatok, árvizek és extrém szél – milliárdos károkkal kell számolnunk világszerte. A szomorú az egészben az, hogy már évtizedek óta léteznek tanulmányok arról, hogy milyen gazdasági és társadalmi változásokat fogunk megfigyelni az éghajlati változással párhuzamosan, már évtizedek óta figyelmeztetnek minket nemcsak a klimatológusok, hanem a közgazdászok és a szociológusok is, de hiába. Minden adat arra mutat, hogy nincs a világon elég politikai akarat a szakértők által javasolt reformokat, megelőző intézkedéseket és energetikai változásokat végrehajtani.

A felmérés szerint pont emiatt aggnak a legjobban a megkérdőzött klimatológusok is. Mi több, szerintük a társadalmi összeomlás pont azért fog bekövetkezni, mert a világ országai egyszerűen annyira elhatalosították az intézkedések bevezetését, hogy nem lesznek képesek megoldani a lakosság problémáit.

Ha ehhez hozzáadjuk azt a tényt, hogy már most a világ minden táján – miközben az államforma lehet demokrácia, autokrácia vagy bármilyen árnyalata ezeknek – egyre inkább az oligarcha osztály, a társadalom 1 százaléka befolyásolja a politikai döntéseket. És ez a kiváltságos réteg, mint a történelem során mindig, manapság is úgy érzi, hogy többet ér az egyszerű pórnépnél – annak ellenére, hogy a hatályos jogszabályok jogegyenlőséget diktálnak, és az ENSZ emberi jogok egyetemes nyilatkozata is arról szól, hogy minden ember egyenlő. Ez a hozzáállás a sokszor pragmatizmusnak csúfolt arrogáns viselkedésükben, végtelen kapzsiságukban és bolygónk limitált nyersanyagjainak gyors felemésztésében nyilvánul meg. Ezek nem fognak önszántukból semmit megtenni egy éltető jövő bebiztosításáért bolygónkon, ha az azt jelenti, hogy le kell mondaniuk vagyonukról és hatalmukról.

De hiába figyelmeztetnek minket a klimatológusok, hogy ilyen sebes éghajlati változást még nem éltünk meg. Hiába figyelmeztetnek minket a zoológusok és botanikusok, hogy a felmelegedés következményeként történő biodiverzitás tömeges megbomlása többek között a fertőző betegségek kialakulását és elterjedését eredményezi. Hiába figyelmeztetnek a közgazdászok, hogy az éghajlati változás a világgazdaság zsugorodásához fog vezetni. Hiába, ha nem fogjuk intelmeiket komolyan venni, és hagyni fogjuk magunkat továbbra is megtéveszteni azon cégek és személyek által terjesztett propaganda által, akik a nem megújuló nyersanyagok, mint a foszfor és az élelmiszer-energiaforrások, fémek és ásványok kitermeléséből nyereszkednek.

A klimatológusokkal végzett felmérés ismét azt bizonyítja, amit a szinte naponta megjelenő új információk mutatnak ezekről a cégekről: a szemünkbe hazudnak működésük környezeti következményeiről, a minket képviselő politikusokat pedig lobbizással legálisan és néha illegálisan is lefizetik, hogy az ő érdekeiket vegyék figyelembe a törvények meghozásánál. Ezt csak akkor fogjuk tudni megváltoztatni, ha tömegesen fogunk kiállni jogainkért és a jövőnkért.

Rajtunk múlik, hogy ne legyen hiába.

A kínai elnök kemény keresztényüldöző

Magyarország a keresztényüldözés elleni küzdelem központja – hangsúlyozza a kormány, nincs nyoma azonban annak, hogy az Orbán-kabinet fölvetné a témát a vallásszabadságot súlyosan korlátozó kínai vezetésnek.

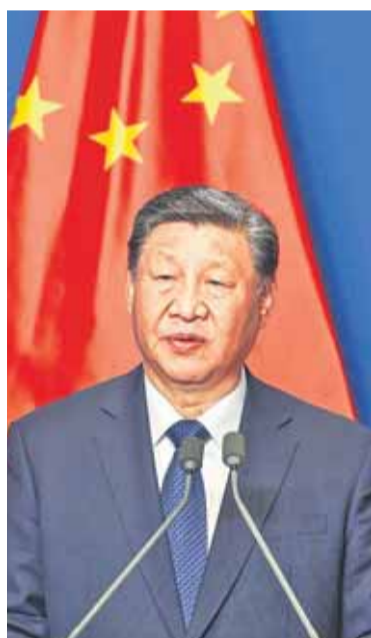
Hszi Csin-ping, a Kínai Kommunista Párt Magyarországon tartózkodó főtűkárának 2012-es hatalomra kerülése óta a keresztények helyzete sokat romlott az ázsiai országban, különösen az elmúlt öt évben. Az Open Doors nemzetközi keresztény szervezet 2024-es jelentése ötven országot sorol fel, ahol a világon a legsúlyosabb keresztényüldözés zajlik. Kína a 19. helyen van.

A kereszténységet Peking nemzetbiztonsági fenyegetésnek tekinti. Az Aleteia francia katolikus lap Claude Meyer sinológust idézi, aki szerint ugyanakkor a kínai keresztények az egyre vadabb tiltás és elnyomás ellenére mind többen vannak.

A helyzet sajátos, hiszen a kínai alkotmány hivatalosan szavatolja a vallásszabadságot, már amennyiben valaki a kereszténység államilag engedélyezett formáját szeretné gyakorolni a Kínai Katolikusok Hazafias Szövetsége nevű egyház keretei közt. Ennek az egyházszervezetnek a püspökei a párt nevezi ki, és valójában meglehetősen távol áll a kereszténységtől. A párt azt tanítja, hogy Jézus gyilkos volt.

Az Open Doors Hungary friss elemzése rámutat: a kínai kormány által elismert gyülekezeteknek a kommunista pártot és ideológiát kell dicsérniük, és hűséget kell fogadni a pártnak. Tavaly rendelet lépett érvénybe, mely előírja az állami gyülekezetek számára, hogy táblákat helyezzenek ki ezzel a felirattal: „Szeresd a Kommunista Pártot, szeresd az országot, szeresd a vallást!”

Ugyanakkor úgynevezett házi gyülekezetek mindig léteztek, engedély nélkül, nagyrészt megtűrve, ám az új szabályozások ezt egyre szigorúbban korlátozzák. A legtöbb ilyen gyülekezetet megfigyelik, és figyelmeztetés nélkül bezárhatják. 2018-ban egy új vallási törvénycsomag részeként megtiltották, hogy

A kínai elnök az elődeinél is keményebben üldözi a kereszténységet (Shutterstock-felvétel)

a keresztények hitük gyakorlására használják az internetet, illetve a közösségi médiát. A keresztény csevegőcsoportokat rendszeresen kiiktatják, a kisebbségi csoportok ellen megfigyelőrendszerrel dolgozott ki az állam. A törvények értelmében 18 év alattiak nem járhatnak gyülekezetbe, hitoktatás csak állami iskolában történhet, meglehetősen sajátos módon.

Tavaly a CBN News nevű keresztény lap számolt be róla, hogy Kínában a gyerekeknek szánt eredeti Bibliákat betiltották, az összes bibliai alkalmazást eltávolították az internetes áruházakból. A lap úgy tudja, több millió kínai gyermeket kényszerítettek olyan úrlap aláírására, melyben nyilvánosan megtagadják a hitüket. A Bibliát pedig átírják a rendszer szájze szerint, a CBN egy közismert szövegkötetet is említ, a János evangéliuma 8. részében szereplő példázatot, ahol egy házasságtörő nőt akarnak megkövezni a jeruzsálemi vallásos emberek, de Jézus azt mondja nekik: „Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek.” Erre az eredeti történet szerint mindenki eloldalog, Jézus pedig így szól az asszonyhoz: „Menj, én sem ítélek el téged.”

A kínai állampárti verzióban a történet úgy végződik, hogy amikor a többiek elmennek, Jézus maga végzi ki a házasságtörő asszonyt, és azt mondja: „En is bűnös vagyok.”

A kínai államfő Orbán Viktor miniszterelnökkel és Sulyok Tamás magyar államfővel folytatott megbeszélést. Orbán a 2010-es kormányváltás óta többször elismerően nyilatkozott Kínáról, és kormánya élénk kapcsolatokat ápol a kínai vezetéssel, de ez idáig még sosem kritizálta az ázsiai országot a keresztények üldözése miatt. Eddig egyszer említette a témát a miniszterelnök, akkor is csak annyit mondott a Magyar Hang kérdésére, hogy megkérdézi Ferenc pápa álláspontját ez ügyben.

A kormánykommunikáció ugyanakkor többször világossá tette, hogy eltökélt a keresztényüldözés elleni küzdelemben, olyannyira, hogy 2017-ben Rétvári Bence államtitkár arról beszélt: Magyarország a keresztényüldözés felszámolásának központja. Abban az évben Budapesten nemzetközi konferenciát rendeztek a keresztényüldözésről, ahol Orbán is beszédet mondott, hangsúlyozva, hogy a kereszténység a legüldözöttebb vallás a világon. Akkor alapították a több milliárd forintot átmozgató Hungary Helps programot az üldözött keresztények megsegítésére, bár a kormányzati keretprogram weboldala inkább a migráció visszaszorítására, mintsem az üldözöttek melletti kiállásra fókuszál. 2019-ben a konferenciát megismételték, és a Miniszterelnökség közleményt adott ki, mely szerint „Magyarország (...) a világon elsőként emelte kormányzati szintre az üldözött keresztények megsegítésének ügyét.”

A 24.hu megkérdezte a miniszterelnöki, illetve a köztársasági elnöki sajtóirodát: a Hszi Csin-pinggel folytatott megbeszélések során kifejezi-e Orbán Viktor, illetve Sulyok Tamás aggodalmát a kínai keresztények elszomorító helyzete miatt, illetve szorgalmazza-e a kínai államfőnél, hogy engedje szabadon a hitük miatt fogva tartott ártatlan embereket, és tegyen lépéseket a vallásszabadság előmozdításáért. A kérdésekre nem érkezett válasz. (24.hu)

FIGYELŐ

Kifütyülték az izraeli versenyzőt

Az Eurovíziós Dalfesztivál próbáján kifütyülték az énekesnőt, aki Izraelt képviseli. Erről több videó is felkerült a közösségi oldalakra. Eden Golan, aki a Hurricane című dallal indult, elmondta, a történet sem riasztja vissza attól, hogy részt vegyen a döntőn, írja a BBC. A fenyegetések miatt viszont csapata úgy döntött, nem hagyhatja el a szállodai szobáját, Izrael pedig panaszt tett az Európai Műsorsugárzó Uniójánál (EBU) a főpróbán történtek miatt, és arra kérték a szervezetet, ne hagyják, hogy ez megismétlődhessen. Az Eurovíziós Dalfesztiválnak

helyt adó Malmőben csütörtökön már erős rendőri jelenlét volt, ugyanis a verseny miatt sok tüntető van az utcákon. Vannak, akik az izraeli-palesztin konfliktusban megsérült gázai civilek képeivel demonstrálnak, vannak, akik füstbombával készültek. Korábban felmerült, Izrael ne vegyen részt az idei versenyen, az izlandi zene- és dalszerzők szövetsége bejelentette, nem nevezik tagjaikat a versenyre, ha Izraelt nem zárják ki, és a finnek részéről is sokan tiltakoztak, majd a svédek is csatlakoztak. A szervezők viszont leszögezték: az Eurovíziós Dalfesztivál politikamentes esemény, „amely a zene révén egyesíti a világot”, és Izrael is indulhat a megmérettetésen. (hvg)

Élet és halál története a Káin

Tomáš Mazal: „Nagy gyűjteményem van nekem is, amit ajándékba kaptam Hrabal úrtól. Irodalmi fetisiszta vagyok...”

SZABÓ G. LÁSZLÓ

Bohumil Hrabal egzisztencialista elbeszélése, a Káin 1949-ben íródott, de 1990-ig csupán gépirat formájában létezett. Összegyűjtött műveinek sorozatában látott először napvilágot, önálló kötetben pedig most, az író születésének 110. évfordulója alkalmából Tomáš Mazal és Zdenko Pavelka gondozásában.

Tomáš Mazallal, akit a magyar olvasók körében mind a mai napig nagy népszerűségnek örvendő cseh íróhoz mély barátság fűzött, nemcsak a műről, hanem a cseh széppróza páratlan mesteréről is hosszasan beszélgettünk.

Káin című elbeszélése megírásában Goethe híres levélregénye, Az ifjú Werther szenvedései inspirálta Bohumil Hrabalt. Huszonkét éves volt, élete első nagy szerelmének minden keserve nyomta a szívét. „Jogom volt a boldogtalanságra – jegyezze fel később –, és megtanultam nem aludni a szerelem miatt, olyan erős és gyönyörű érzés töltött el a kislány iránt, aki még a tizenhatodik életévét sem töltötte be.” Camus regénye, Az idegen is nagy hatással volt rá akkoriban. Nem egész egy hónap alatt született meg a mű, amely sokáig nem tetszett neki, de úgy érezte, meg kellett írnia, hogy könnyebb legyen a lelke. Aztán több mint tíz évig a fiókjában feküdt az elbeszélés. Akárhányszor a kezébe vette és elolvasta, elfogta a rettenet. „Nekem az az idő, amikor bármit írtam, mindig a borús hangulatban való írás volt, semmi más, csak a vágyódás, a megszerpített vágy az írásra, aztán semmi egyéb, csak az írógépj, és egyfajta áradás, hányinger, egyfelől meggyónása annak, ami bennem volt, ami megrémített, amitől félttem, de amit meg kellett írnom, hogy jobb legyen nekem” – fogalmazott.

Hrabal Káinja nem más, mint egy sűrített vallomás, nyers, autentikus történet, amelyet azután vetett papírra, amikor az írás már az élete értelmévé vált. Mivel ajánlja az olvasóknak? – kérdezem Tomáš Mazalt, több, Hrabalról szóló könyv szerzőjét.

Ha az olvasó netán most vesz először a kezébe Hrabal-művet, akkor azt tanácsolom: ezzel kezdje. Ebben ugyanis már ott van az író soron következő műveinek az esszenciája. Élet és halál története. Később ebből az elbeszélésből merített motívumokat több regényéhez, például a Szigorúan ellenőrzött vonatokhoz. Hrabal poétikájának alapköve ez a többre-egyetű mű. Ráadásul minden egyes rétege más. Az egyik költői, a másik morbid, a harmadik megfoghatatlan. Mindenki megtalálja benne a neki tetszőt. Jiří Menzel a Hrabal-írások poétikájára volt fogékony, ezért azt vitte filmre. De minden Hrabal-írásnak a Káin az alapja. A sör, a kocsmá, a dumálgatás, a viccelődés csupán a felszín. A mélység a Káinban van. Az egzisztencializmus az élete végéig elkísérte Hrabalt. Rám az egész életemmel nagy hatással volt. Szívélyes, gyöngéd, kedves, barátságos, finom lelkű ember volt.

„Hrabal mindig kívülről volt...”

(Somogyi Tibor felvétele)

Melyik az a műve, amely a legmélyebbre hatolt a lelkében?

Nem a Sörgyári capriccio, ami sokak kedvence. Nem az az igazi Hrabal. A Túlságosan zajos magány!

És a Szigorúan ellenőrzött vonatok?

Még a Kisautót is a Vonatok elé helyezem. Csodás mű. Önálló szövegként nagyot üt. Valóságos kiviláglik a Hrabal-összesből. A büntudatát ecseteli benne. Túlszaporodott macskái közül nem egy kiscicával végzett, ezért marja a lelki-furdalás. Úgy érzi, a sors meg fogja büntetni. Egyébként ez is egy egzisztencialista írás. A sötétséget elrejti benne. De ott van. Fellelhető.

Nagyon egyszerű története van a Káinnak. Egy fiatal, elégedett forgalmista elhatározza, hogy véget vet az életének.

De nem sikerül neki az öngyilkosság, megmentik az életét, és marad a vasútnál. A halál mégis utoléri. Egy eltévedt golyó oltja ki az életét. Több sük folyik egybe az elbeszélésben a halál értelme és jelentősége kapcsán. Ahhoz, hogy valaki igazán megismerje Hrabalt, el kell olvasnia a korai szövegeit. Azért is tértünk vissza ehhez a művéhez, hogy újraindítsuk, új startvonalra állítsuk őt.

Beszélt önnek valaha Hrabal arról, hogy már fiatalon végezni akart magával?

Egyszer felvágta az ereit a csuklóján. Megmutatta a heget. 1994 szeptemberében a Benešov melletti Bystrice sportrepülőterére vittem őt autóval. Amikor a vasútállomáson jártunk, arra kért, álljak meg, mert mutatni szeretne valamit. Kiszálltunk a kocsiból, és elindult a kocsmá felé, de nem ment be. Megállt az épület előtt, behunyt szemmel elgondolkodott, hallgatott, majd pár perc múlva megfordult, visszaiültünk az autóba, és továbbhajtottunk. Egy pillanat múlva megszólalt. „Igen, egy kiskocsmá volt, szobákkal az első emeleten...” És megint elhallgatott. „De a végét, a legvégét, az öngyilkosságot Seneca szellemében találtam ki” – tette hozzá. Nem tudtam, mire gondolt, amikor a legvégéről beszélt, de amikor csak úgy mellékesen feltúrta a bal csuklóján az inget, és megmutatta a már majdnem láthatatlan sebhelyet, valószínűleg valami lényegeset jelzett. Csakhogy ez a történet engem nem hagyott nyugodni.

Még valami...

Hogy mennyire népszerű ma Bohumil Hrabal a cseh olvasók körében? Tomáš Mazal szerint az író születésének 110. évfordulója óta nagyobb az érdeklődés iránta, mint akár tíz évvel ezelőtt. A Lidové noviny napilap olvasói pedig nem sokkal a megjelenése után A hét könyvének választották a Káint.

Mit lépett?

Huszonöt évvel később visszamentem Bystricébe, és elkezdtem nyomozni. Tudni akartam, mi történt valóban. Még egyszer látni akartam a helyet, ahol megfordultam Hrabalval. Az állomás melletti kocsmá azonban zárva volt, és úgy tűnt, meg is szűnt már. Becsöngettem. Kijött egy idős férfi pórázon tartott, vadul csaholó kutyával. Rám mordult, hogy mit akarok. Kezdttem magyarázni neki, hogy Bohumil Hrabal erről a szállodáról ír az egyik novellájában, itt töltött egy éjszakát a protektorátus idején egy első emeleti szobában, és fürdőszobáról is ír, meg kádról. A férfi végighallgatott, majd azt mondta, hogy rossz helyen keresgélek, mert itt 1912 óta senki nem szállt meg. Hogy a régi szobákat a nagyapja kis lakásokká alakította át, és itt nem lehetett szobát kivenni. De még fürdőszoba sem volt itt, sőt kád sem. És hogy évekkel ezelőtt ő maga zárta be a kocsmát, és most raktárként szolgál az épület. Nem igazán emlékeztem már, hogy mi mindenről beszélt nekem Hrabal a csuklóján levő heggel kapcsolatban. Könyörögtem a férfinak, hogy engedjen be, látni szeretném a vendéglőt, és szívesen felmennék körülnézni az emeletre. Arról szó sem lehet, mondta, ez itt egy közraktár. De várjon egy kicsit! És visszament, gondosan bezárva maga mögött az ajtót. Nemsokára három fényképet hozott. A múlt század húszas-harmincas éveiben így nézett ki az épület, mutatta a fotókon. És mesélt a gyerekkoráról, az apjáról és az államosításról.

El is indult azon nyomban, ugye?

Hajtott a kíváncsiság. Beléptem egy széles ajtón, tágas folyosó, jobbra egy kis szalon, balra a nagyterem, a folyosó végén lépcső vezet az első emeletre. A szálloda és a vendéglő tulajdonosa meghallgatta, mi járhatban vagyok, és már mondta is, hogy igen, a szobák az első emeleten, és fürdőszoba is van, káddal. S hogy az apjától tudja, a protektorátus idején valóban megszállt itt valaki, aki öngyilkosságot kísérelt meg. Egy fiatalember, a vasúttól. Kisváros ez, uram, mondta, ilyesmit itt már akkor sem lehetett eltitkolni. Döbbenet hallgattam őt. Szóval itt történt az ominózus eset! Felmentem az emeletre, ahol minden az eredeti állapotában volt felülítva, hat szoba és egy iroda. A folyosó végén a fürdőszoba is megmaradt, csak a kádat és a kályhát vitték ki belőle, és lett egy zuhanyzófülké. A földszinti részben a tulaj is mutatott pár korabeli fényképet, majd azt mondta: a hatvanas években itt is levetítették a Szigorúan ellenőrzött vonatokat, mert az étterem helyén akkor mozi volt, később pedig elolvasták a Káin legendáját, és a szülei meggyeztek abban, hogy a történelmi öngyilkossági kísérlet tényleg itt történhetett, ezen a helyen. Az apja emlékezett is a fiatalemberre, de azt mondta, neki nem mutatkozott be.

Döbbenetes felismerés lehetett. Mire gondolt abban a pillanatban?

Hallottam Hrabal úr hangját. Az Őfelsége pincére voltam című regényének majdnem utolsó mondatát súgta a fülembé. „Miként vált valóvá a hihetetlen...”

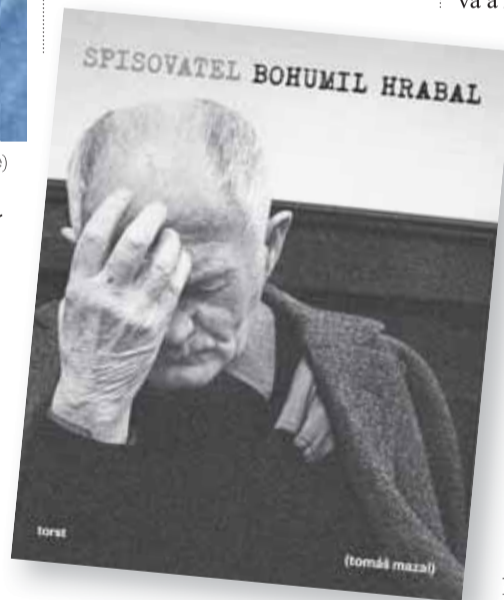
Milyen sorsra jutott az elmúlt évek során Bohumil Hrabal könyvtára, kéziratának, fényképeinek sokasága?

Prágában, a Nemzeti Irodalom Emlékhelye már sok mindent őriz tőle. De van egy nagy gyűjteményem nekem is, amit ajándékba kaptam Hrabal úrtól. Irodalmi fetisiszta vagyok, egyelőre nem szeretném az államnak ajándékozni a dokumentumokat. Prágai lakásában nem volt könyvtára Hrabal úrnak. Kupacokban, a földön tornyosultak a kötetek, amelyeket az íróársaitól vagy a kocsmái cimboráitól kapott és boldogtalanul cipelt haza, mert az illem úgy diktálta. El nem olvasta őket. Egy idő után mindent elajándékozott. Azokat a könyveket, amelyeket még a régi munkahelyéről, a papírbegyűjtőből vitt haza, nagyon szerette. Kerskói házában olvasságta egyiket-másikat. Később aztán azoktól is megvált. Helybéli barátai között osztotta szét őket. Én is kaptam elég sokat tőle.

A kortársai, például Ladislav Fuks vagy Milan Kundera írásai mennyire érdekelték Hrabalt?

Sosem emlegette őket. Hrabal mindig kívülről volt. Nem állt be semmilyen irodalmi áramlatba. Tudott róluk, olvasott is tőlük, de soha nem kereste velük a kapcsolatot. Magánemberként nem is találkoztak soha, legfeljebb a Cseh Írószövetség rendezvényein. Hrabal, a született szoliter a sörözőkben lelt barátokra.

A szerző a Vasárnap munkatársa

Románia egyik legcsábítóbb kolostora nem csak a szépségéről ismert. A kéknek ezzel az egyedülálló, élénk árnyalatával, az úgynevezett Voroneţ-kékkel festett lenyűgöző freskók egész világot lenyűgöztek. A színkeverés a mai napig rejtély.

A Suceava (Szucsáva) megyében található, az UNESCO világörökség részét képező voroneţi kolostor a nevéhez híven a külső falakat borító bonyolult kék színű festékről híres. A kolostor olyan jeleneteket mutat be, mint például Az utolsó ítélet, amelynek köszönhetően a „romániai Sixtus-kápolna” becenevet kapta, és még 500 évnyi kemény tél és perzselő nyár után is ragyogó színekben pompázik.

Egyedi festési eljárások

Ezt az évszázadok óta változatlanul ragyogó színt a Voroneţ-kék nevű különleges szín használatával és a kolostorra jellemző egyedi festési eljárások segítségével sikerült elérni. Hogy mitől ilyen bonyolult és látványos a festés, az egyelőre – részben – megválaszolatlan kérdés.

A kék legkülönlegesebb árnyalata – a művészet egyik nagy rejtélye

A Voroneţ-kék szín, amely szépségével és bonyolultságával világszerte vonzza az embereket, az innováció, a kreativitás és a tehetség eredménye. A modern elemzési el-

járások lehetővé tették a tudósok és művészek számára, hogy felfedezzék az egyedülálló szín elemeit. A válasz azonban még több kérdést vetett fel.

Arra következtettek, hogy a titokzatos összetevő, amely a gyönyörű kék árnyalatot adta, az azurit nevű ásvány, amely azonban nem őshonos azon a vidéken. Az Ázsiából és Afrikából származó ásvány a fő összetevő, amely több más összetevővel együtt alkotja a varázslatos Voroneţ-kéket. Ma már tudjuk, hogy miből áll össze a szín, de az, hogy hogyan készült és milyen keverési folyamat áll mögötte, továbbra is rejtély, amit senki sem tud megoldani.

Voroneţ-kék: azurit és alkohol

Ami viszont ismert, az a falak festése mögötti technika, és ezt a folyamatot nagyon fontos lépésnek tartják a kék szín megőrzésében. Az ügyes festők titka az volt, hogy a színt enyhén nedves vakolatra vitték fel. Őt évszázad elteltével bebizonyosodott, hogy ez a technika minőségi garanciaként működött, hogy a gyönyörű kék fényes és ragyogó maradjon évekig.

Különböző múltbeli dokumentumok tanúsítják, hogy a festőket

A voroneţi kolostor Gura Humorului város mellett található, Románia északkeleti részén, egyike az Észak-Moldva templomai néven a világörökség listájára került hét templomnak. A települést először 1472-ben említik oklevelek. A hagyomány szerint Daniil (Dániel) remete fatemploma és a remetelak állott a falu mellett.

A Szent György-kolostor-templom (Biserica Sfântul Gheorghe a fostei mănăstiri Voroneţ) Moldva fénykorának egyik legnevezetesebb történelmi emléke.

Ion Neculce (1672–1746) krónikájának adatközlése szerint ezt a szerzetes-templomot – amelyet talán a korábbi fatemplom helyén, 1488-ban alapítottak – Ştefan cel Mare fejedelem a törökökön aratott győzelem után hálából emeltette, Daniil remete korábbi jóslatára visszaemlékezve. (w)

és a munkásokat gyakran alkoholtartalmú italokkal fizették meg, ami arra enged következtetni, hogy a tuică (hagyományos román alkohol) használata szerepet játszhatott a pigment összetételében. Ez az erőltetettnek tűnő legenda nem áll messze az igazságtól. A tuică nyomaira azonban nem a pigmentben, hanem a gipszkeverékben bukkantak. Hogy ez szerepet játszott-e a szín jobb megőrzésében, azt nehéz megmondani, ami csak egy újabb kérdéssel bővíti a Voroneţ-kék rejtélyét.

Nem tudni, hogyan készült

Ma, évszázadokkal a Voroneţ-kék festék első esetvonalai után, a keveréke és az előállításához szükséges anyagok továbbra is rejtélyt jelentenek a világ számára. Annak ellenére, hogy ma már tudjuk, miből áll a szín, a mai napig senki sem tudja, hogyan készült, hogy 500 évvel a festés után is megőrizze szépségét. Vannak titkok, amelyeket jobb, ha nem fedünk fel; a voroneţi kolostor esetében ez a rejtélyes elem a varázslat része. (3se)

A humor lázadó potenciálja tényleg létezik

„Azt hiszem, az idő múlásával a nosztalgia csak nő, az ember pedig elveszíti a kritikai érzékét” – mondja lapunknak adott interjújában Lea Ypi albán író, teoretikus, aki gyermekként élte át az Enver Hoxha által vezetett Albán Szocialista Népköztársaság széthullását. Magyarul elsőként megjelenő, *Szabadon* című, egyszerre szépirodalmi és filozófiai munkája kapcsán egyebek mellett írásról, filozófiáról, oktatásról és gyermeknevelésről, az autokrata rendszerek lebontásáról és értelmezési eltérésekről kérdeztük.

Lea Ypi tizenegy éves volt, amikor a „Halál a fasizmusra, szabadságot a népnek!” mantarába felcseperedő, az Enver Hoxha négy évtizedes autokrata-diktatórikus vezetése által kijelölt csapásirányon tovább haladó kommunista-szocialista Albánia a személtára bukott el 1990 decemberében. Harminc évvel később, már a brit felsőoktatás Európa-szerte jegyzett professzoraként, megírta az akkori élményeiből és felismeréseiből született *Szabadon* című szépirodalmi kötetét, amely 2021-es megjelenését követően világszenzáció lett. Ypit a rá következő évben a brit Prospect magazin a világ tíz legnagyobb gondolkodója közé sorolta, a német Frankfurter Allgemeine Zeitung a legfontosabb kulturális személyiségek között említette, az El País vezető spanyol napilap pedig a 2023-as év hat legfontosabb gondolkodója közé választotta.

Bécsből érkezett, vonattal, csupán egyetlen napra, a magyar fővárosba. Mit napra, fél napra, s kizárólag azért, hogy népszerűsítse a *Szabadon* című, áprilisban a budapesti Európa Kiadónál megjelent, filozófiai érdekességű felnővestörténetét.

Igen, csupán négy-öt órát töltök Budapesten, ahova azért érkeztem, hogy néhány interjút adjak a magyar lapoknak. Három hétig Bécsben tartózkodom, a Humán tudományi Intézet (Institut für die Wissenschaften vom Menschen) kutatási ösztöndíjával.

És bár az albán fővárosban, Tiranában született, most Londonban él, ahol a London School of Economics világelső társadalomtudományi és közgazdasági oktatási és kutatási intézetben politikai elméletet tanít.

Igen, több olaszországi és angliai felsőfokú tanulmány elvégzése után most Nyugat-Londonban élek, a London School of Economics pedig alapvetően a marxizmus és a kritikai elmélet az általam leggyakrabban vizsgált társadalomtudományi diszciplínák.

Az említett *Szabadon* című kötet, amely eredetileg a londoni Penguin Books kiadónál jelent meg, élete első, idáig vezető tizennyolc évéről szól, amelynek során a kommunista-szocialista Albániában rendszerváltás ment végbe, majd egyebek mellett teljes gazdasági és politikai csőd, a királyság államformájának visszaállításáról szóló népszavazás és véres polgárháború rázta meg a balkáni államot. Salman Rushdie indiai-brit író *A szabadság nyelvei* című esszéjében arról ír,

amit nem ismerek teljes valójában. Nem akarom azt mondani, hogy Rushdie téved vagy igaza van, mert nem olvastam az érvelését.

Rendben, de mit gondolsz, merre tart az irodalom? Látni véli bármiféle tendencia kirajzolódását?

Szerintem az irodalomban az a jó, hogy olyan sokszínű, és hogy különböző területekről érkezik, gondoljunk csak mind az eszméiségre, mind a földrajz, az időbeliség vonatkozására és a többi szempontokra. Szóval nem igazán

Az albán Lea Ypi könyve nemzetközi szenzáció lett

(Fotók: Kushal Mazumdar)

hogy szerinte az irodalom jövője nem az autofikció, hanem a fantasztikum. Mit szól ehhez?

Miért kérdezi ezt?

Leginkább azért, mert érdekel a véleménye, másrészt pusztán azért, mert a *Szabadon* az én olvasatomban egyszerre önéletrajzi regény és memoár, felnővestörténet, filozófiai mű...

Értem, értem, de nem is tudom... Úgy értem, nem olvastam a hivatkozott munkát, így nehezemre esik kommentálni valamit,

tudom, szeretnék-e jóslatokat tenni arra vonatkozóan, hogy milyen irányba halad. Arról a fajta irodalomról, ami engem érdekel, többet tudok mondani. Engem azok a szövegek érdekelnek és tesznek boldoggá, amelyek egyszerre történelmi, politikai és filozófiai irányultságúak. Meggyőződésem, hogy szükség van a különböző irodalmakra, amelyek különböző funkciókat töltenek be, mivel különböző szerepekből, illetve más és más emberek életéből származnak. Éppen ezért nem hiszem,

hogy hasznos általánosítást megállapításokat tenni arról, milyen lesz vagy lehet a jövőben, hogy kijelöljük, mit akarunk meghallani belőle.

A *Szabadon* az első magyarul elérhető könyve. Korábban is publikált, de nem szépirodalmat, csak tanulmányokat, igaz?

Nem teljesen, tizenhat éves koromban Albániában megjelentek novelláim. Szépirodalmat akartam lenni, és akkoriban inkább szépirodalmat írtam. Ez volt az első próbálkozásom.

Könyve utószavából kiderül, erre a koronavírus-járvány teremtett lehetőséget, amikor berlini ösztöndíjasként gyermekei előtt egy ruhásszekrényben elbújva írta meg a szöveget.

2020 januárjában kezdtem el írni ezt a filozófiai könyvet. Nem sokkal később felütötte a fejét a világvárvány, elrendelték a kijárási tilalmat. Ekkor kezdtem el finomítani rajta. És minél inkább formáltam-igazítottam, annál inkább irodalmi jellegűvé vált. Először személyes, önéletrajzi jellegű filozófiai könyvnek ígérkezett, amely részben a világvárvány körülményeihez kapcsolódott, és ahhoz a tapasztalathoz, ahogy a szabadságról – még hozzá a szabadságról, személyes és történelmi perspektívából – gondolkodtam onnan, erről a nagyon behatárolt helyről.

Konkrétan honnan indult ki a könyv?

Eredetileg olyan könyvet terveztem, amely a szabadság eszméjét a politikai gondolkodás történetének különböző hagyományain keresztül vizsgálja. Tehát a liberalizmusról és a szocializmusról, valamint a szabadság iránti érdeklődés átfedéseiről szólt volna, mert sokan a tudományos életben vagy akár azon kívül is úgy gondolják, hogy a liberalizmus hagyománya a szabadságot, a szocializmus pedig az egyenlőséget tartja fontosnak. Azt akartam megmutatni, hogy mindkettő a szabadság iránti elkötelezettséggel kezdődik, majd gyökeresen eltértek abban, hogy mi számít szabadságnak, hogyan kell gondolkodnunk az egyén és a társadalom kapcsolatáról. Aztán a világvárvány alatt az az ötletem támadt, hogy valójában vannak olyan történelmi pillanatok, amikor a szabadságot mint aggodalomra okot adó tényezőzt a saját személyes életünkben is megéljük. Úgy értem, mindannyian így vagyunk vele, de vannak olyan válságos pillanatok, amikor ez különösen tudatosává válik. Mivel a Covid-korszak ilyen volt számomra, elkezdtem gondolkodni azon, hogy mikor éreztem még így a múltban: rögvést az 1990-es év Albániájában találtam magamat,

amikor az országunk megindult az átmenet dőcögős útján. Végül egy sokkal személyesebb történet keveredett belőle, amely a szabadság megértését mutatja be különböző rendszerekben – egy olyan gyermek segítségével, aki felnőve kénytelen megtapasztalni, hogy milyen korlátok közé szorított az, amelyet sokáig szabadnak hitt.

Röviden már érintettük: ha úgy tetszik, értelmezés kérdése, hogy milyen műfajú alkotásként olvassuk a könyvét. Ön tehát elsődlegesen filozófiai munkaként gondol rá?

Nem túlságosan izgatnak a műfaji határok. Albániában, ahol szintén megjelent a könyv, hosszasan vitatkoztak arról, hogy melyik műfajba tartozik. És hogy mit gondolnak róla? Vannak, akik regényként, mások történelmi munkaként, megint mások önéletrajsként olvassák. Számomra ez egy szabadságról szóló könyv, ami – lássuk csak be – módszertanilag bizonyos értelemben tényleg fontos. De, mondom, mindig is hibrid volt. És azt hiszem, a legtöbb munkám, a mostani írásaim is ilyen „keverékek”.

Mint valamennyi jó alkotás, a *Szabadon* is kíméletlenül éleslátó és keresetlenül őszinte. Nagy társadalmi-kulturális hullámokat vert az albán olvasóközönségben, amely az angliai megjelenést követően, szintén 2021-ben ismerkedhetett meg vele?

Inkább azt mondanám, hogy a fogadtatása talán egy kicsit jobban át volt itarva érzelmekkel, mint más országokban, ahol a befogadásba némi eltartás is keveredett, hiszen elsősorban „csak” könyvként értelmezték. Albániában a legtöbben azért olvasták el, mert a könyv róluk szólt, vagyis különösen erősen kötődtek ahhoz, amit ez a néhány száz oldal taglal. Az albán olvasóknak határozott nézeteik voltak arról is, hogyan kellene ezt tennie, így aztán a vélemények megoszlottak: egyesek szerették, mások utálták. Voltak, akik úgy érezték, hogy őket képviseli, mások éppen az ellenkezőjéről meggyőződve pfújoltak. Mindez szerintem teljesen normális

egy olyan könyv esetében, amely a megosztott társadalomban élő szét-tartó lakosságról szól. De a lényeg mégiscsak az, hogy a könyv nagy figyelmet kapott a szülőföldemen.

Bár a szerzőnek nem dolga segíteni az értelmezést, adott interjúkat az albán sajtónak is, részt vett könyvbemutatókon, kerekasztal-beszélgéseken?

Igen, sok interjú készült velem, de nem akartam nagyon alakítani, hogy miként fogadják be a könyvet. Úgy éreztem, az embereknek meg kell adni annak a szabadságát, hogy úgy olvassák, ahogyan csak szeretnék, és ha provokálva érzik magukat, az szintén hozzájárul az egészséges vitához. MERTHOGY A NÉZETKÜLÖNBŐSÉGGEL SINCSEN BAJ...

Miként viszonyulnak az albánok a nagyjából száz évvel ezelőtti Albániát kormányzó Xhafer Ypi tizedik miniszterelnökhöz, az ön dédnagyapjához, akit gyermekként „hazaárulóként” utált, mivel azt sem tudta, hogy az egyenes ági leszármazottja, sem azt, hogy minden éremnek két oldala van?

Az albánok többnyire hazafi-asok, ezért nehezen tudnám elképzelni, hogy lenne bármiféle erőfeszítés a rehabilitálására. De a történelmi örökségünk nagyon sok vitát generál, már csak azért is, mert tükrözi a különböző emberek aktuális politikai álláspontját. Ypi történelmi személyiségként való értékelése általában a jelen politikai preferenciáit követi.

Eddigi négy albániai látogatásom alkalmával számtalan külföldi emberrel találkoztam. Az 1960-as években született nemzedéktől többször is megkaptam, hogy Enver Hoxha diktatúrája egyáltalán nem volt olyan rémes, mint gondoljuk, de II. Leka albán koronaherceg, Zog albán király – Ahmet Zogu korábbi miniszterelnök, majd köztársasági elnök – unokája és családja szintén elég ismert és többnyire népszerű a fiatalok körében.

Azt hiszem, az idő múlásával a nosztalgia csak nő, az ember pedig elveszíti a kritikai érzékét. Albániában ugyanakkor nem igazán

találkoztam nosztalgiával. Persze, az emberek azt mondják, hogy jobban mentek a dolgok, de ha megkérdeznék, hogy szeretnék-e, hogy minden visszatérjen az előző rendszerek kerékvágásába, garantálom, hogy nemmel felelnének. Tehát nem hiszem, hogy létezik valódi nosztalgia egyik korábbi rendszer iránt is.

A könyv úgy kezdődik, hogy tizenegy éves kislányként, aki vakbuzgón hisz a kommunizmus dicsőségében és az imperializmus elleni harc fontosságában, magához öleli Sztálin szobrát, pedig akkor már megkezdődött a rendszer széthullása. Emlékszem, Tiranában járva mennyire meglepett, hogy a párturalmi világ szobrai – csak úgy, en bloc – a Nemzeti Galéria mögötti placccon állnak. Most is ott várják az enyészetet?

Azt hiszem, igen.

Miért?

Erről az illetékes döntéshozókat kellene megkérdeznie.

És ön mit gondol a jelenségről?

Nézze, a szobrok ledöntése, megsemmisítése, elszállítása szorosan összefügg azzal, hogy miként gondolkodunk a történelemről, valamint hányadán is állunk a múltunk leszámolásával. Három évtizeddel ezelőtt a családom lelkesen ünnepelet, amikor a televízió élőben közvetítette Enver Hoxha tiranai szobrának lebontását. Néhány évvel ezelőtt azonban megjelent egy témába vágó publicisztikai írásom a The Guardian hasábjain. Ebben arra próbáltam rávilágítani, hogy a történelmi igazságtalanság szimbólumairól szóló vitáknak akkor van létjogosultságuk, ha nem a múlt örökségéről szóló vitákként gondolunk rájuk. Ennél ugyanis fontosabb, hogy az ilyen örökség milyen jelenformáló hatással bír, akár évtizedek vagy évszázadok után is.

Élesen kirajzolódik a különbség a keleti-európai és nyugat-európai értelmezések között?

Annyira, hogy a fő értelmezési különbségeket a keleti és a nyugati felfogás jelenti. Szerintem Nyugat-Európában elsősorban olyan könyvként olvasták, amely arról szól, hogy a kommunizmusban nőttünk fel, majd hirtelen felfedeztük, hogy a világ darabjaira esik szét. Kelet-Európában pedig valahogy úgy látták, mintha az átmenetről és az átmenet tapasztalatáról beszélne.

Ez idáig hány országban jelent meg?

Harminc országban jelent meg vagy fog megjelenni, legalábbis eddig harminc szerződésünk van. Áprilisban jelent meg Romániában, nemrég – talán Egyiptomban – arabul, legközelebb pedig kínai nyelven jön ki.

vegyék át az irányítást, hiszen szerintem minden más visszafelé sülni fog, s egy más típusú autokrácia kiépülését segítheti. Tehát nem hiszem, hogy van más út, mint a társadalmi csoportok és mozgalmak, a politikai részvétel kombinációjából származó nyomásgyakorlás.

És ha ez nem elég?

Úgy gondolom, hosszú távon kell gondolkodni erről a folyamatról.

számos társadalom átvesz. Úgy-hogy egyelőre azt gondolom, hogy a válasza a kritikai tudatosság növelése.

Ebben akár a humor, amelyben nem szűkölködik a Szabadon, segítséget nyújthat.

Szerintem a humor a társadalomkritika eszköze. A humoron keresztül sok fontos dolog neveltségessé tehető, a társadalom

hogy több mint egy évtizedig titokban tartja ön előtt a származásukat, egykori vallásukat és politikai meggyőződésüket is. Ön miként nevei a három gyermekét?

Igyekszem a lehető legőszintébb lenni a tizenhárom, a nyolc- és a hatévessel is. Bár néha vannak olyan témák, amelyeket rendkívül nehéz elmagyarázni a gyerekeknek. Például a középső nagyon sok kérdést tesz fel a holokausztról, amiről próbára tevő beszélni egy kisebb gyermeknek. Miközben igyekszem a lehető legnyíltabb és legvilágosabb lenni, azt sem tévesztetem szem elől, hogy a felnőtteknek komoly felelősségük van a gyermekek traumáktól való megvédésében. Éppen ezért nem hiszem, hogy bizonyos szűrők nélkül mindent el szabad mondani egy gyermeknek, mert valamilyen módon ártanak is neki.

Gondolt már arra, hogy filmadaptációnak is remek alapanyag lehet a könyve?

Erről nem nekem kell gondolkodni, sőt, ami azt illeti, elsődlegesen nem is hozzám kell fordulni ez ügyben, hanem az engem is képviselő ügynökséghez. Annyit azonban elmondhatok, hogy különböző dolgokról már folytak egyeztetések. Még egyikből sem lett semmi.

Min dolgozik most?

A nagymamáról írok könyvet, aki megjelenik ebben is. Az ő személyes történetét középpontba állítva a méltóság koncepcióját járom körbe. Szóval ezen a könyvön dolgozom, ami legegyszerűbben elmondva arról szól, hogy mi a méltóság egy emberben és egy nemzetben. Megpróbálom elmesélni Albánia sorsát a két világháború közötti időszakban, valamint a kommunisták második világháborús hatalomra jutását a nagymamám életén keresztül, aki a különböző társadalmak és kulturális rendszerek közötti metszéspontban élt. Már majdnem befejeztem a könyvet, talán még három fejezetet írnék hozzá.

Navarrai Mészáros Márton

Ez egyfajta választ. Aztán ott van az is, hogy szerintem az autokráciába hajló folyamatok közül néhányat a globalizáció körülményei segítenek elő. Ezért nem hiszem, hogy a változásnak csak egy országban kell végbemennie. Például a magyarországi politika által képviselt irány már Nyugat-Európában is kezd általánossá válni. Tehát nem egyes társadalmak sajátosságairól van szó, hanem egy kulturális társadalmi mintáról, amelyet

abszurdításait és ellentmondásait be lehet mutatni olyan módon, amely sokkal finomabban működik, mint az írás más formái. A nagyon abszurd humor egyébként a kulturális tendenciánk része, így bátran állíthatom, hogy én magam is beilleszkedtem egy már meglévő hagyományba. A humor lázadó potenciálja tényleg létezik, ezzel felverte az emberek komolyabban vehetik az életüket és a körülményeiket.

Szülei, valamint az említett nagyanyja, Nini úgy döntött,

Különösen izgalmas lehet a kínai megjelenés, bár az ottani keményvonalas kommunista berendezkedéstől függetlenül kérdezem: mit gondol, hogyan lehet megdönteni egy autokrata rendszert?

Szerintem hagynunk kellene, hogy a demokratikus folyamatok

Magyarország nevezetes fáit bemutató kiállítás a Folly Arborétumban

Magyarország nevezetes fáit, köztük a legenda szerint Koppány által ültetett ötvöskónyi famatuzsálem is látható azon a fotókiállítás, amely a badacsonyi Folly Arborétumban nyílt május nyegyedikén.

Az Évgyűrűkben őrzött történetek – Magyarország fáinak titkos meséi című kiállítás Kállai Márton André Kertész-nagydíjas fotóriporter munkáit mutatja be. A Kovalik Máté ötletgazdával, szerkesztővel közösen összeállított fotósorozat száz különleges fát örökít meg. Mindkét alkotó természetszerető lelkes turista, tanulmányaik, munkájuk, hobbiuk számtalanszor

kötődik vagy találkozik érintőlegesen természeti környezetünkkel, annak megőrzésével foglalkozó témákkal, aktivitásokkal.

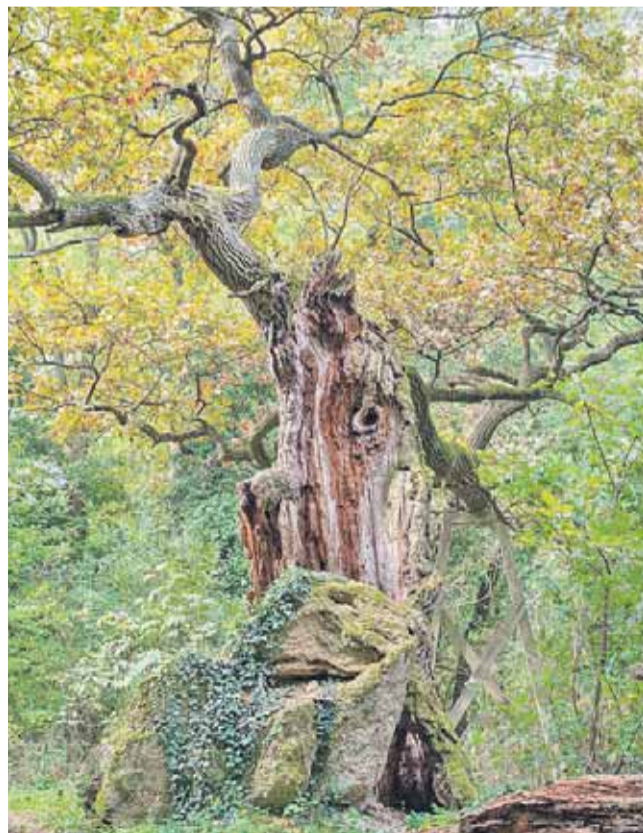
Magyarország szinte minden tájegységében, megyéjében készült felvételek Magyarország legnagyobb fáiról, a szakrális szempontból érdekes példányokról, a környezetváltozás vagy az emberi tevékenység lenyomatait hordozó fákról, de olyanokról is, amelyeknek kultúrtörténeti jelentőségük van. A fa életére való rácsodálkozás volt a cél, tisztelet a hosszú élet előtt, melyet egy helyben kell eltölteni. Van fa, amelyet eltérő évszakokban, sőt olyan is, amelyet havonta láttak és örökölték meg az alkotók.

A kiállítás egyik érdekessége a szökedenci hársfa, amely első ágait az utolsó Árpád-házi király uralkodása idején hozta, életkorát hétszáz évre becsülik a szakemberek. A famatuzsálem körül ma sírok találhatók, a közelben pedig egy Árpád-kori templom romjaira bukkantak a régészek. A látogatók megcsodálhatják a több mint háromszáz éves gerecei kocsányos tölgyet, a zsenyei ezeréves tölgyet is, amely a törzsét megtépázó viharok ellenére még mindig áll, vagy az ötvöskónyi hársfát, amelyet a legenda szerint Koppány vezér ültetett, a tatárjárás idején pedig IV. Béla király is megpihent alatta.

Kállai Márton fotóriporter szavai szerint a három éve készülő fotósorozat

olyan nevezetes fákat mutat be, melyek valamilyen rekorderek, amelyek elhelyezkedése vagy története figyelemfelkeltő.

A badacsonyi Folly Arborétum első örökzöldjeit Folly Gyula pécsi orvos telepítette 119 évvel ezelőtt. A kezdetekkor alig félhektáros területből ma már öthektáros arborétum lett, ahol több száz tölveletű, 200 lombos fa- és cserjefélet, számtalan különleges örökzöldet, valamint több ezer évelőt csodálhatnak meg a látogatók. Az arborétumot Folly Gyula utódai gondozzák. Az Évgyűrűkben őrzött történetek – Magyarország fáinak titkos meséi című kiállítás november elejéig látható a Folly Arborétumban. (mti, folly.hu)

A látogatók megcsodálhatják a zsenyei ezeréves tölgyet is, amely a törzsét megtépázó viharok ellenére még mindig áll (Fotó: folly.hu)

Az otthon modern, nyitott alaprajzzal rendelkezik

A konyha letisztult formákkal és csúcsmínőségű anyagokkal büszkélkedhet

Matthew McConaughey családjával élvezheti az idilli környezetet (Fotó: Instagram/Matthew McConaughey)

Matthew McConaughey-nak hihetetlen háza van Hawaiiin

Matthew McConaughey hamisítatlan hollywoodi sztár, ám az álomgyár környékét inkább kerüli. Az Oscar-díjas színész fő lakóhelye a szülőháza, Texas, és van egy másik háza is, közvetlenül az óceán mellett. Először Malibu volt az, de pár éve Hawaiiin vett egy luxusingatlant. És nem is választhatott volna jobban!

A jóképű sztár hawaii háza szó szerint egy valóra vált álom. Egyrészt egy népszerű nyaralóhelyen van, másrészt pedig egy szuper stílusos ingatlan, amiben minden megtalálható, ami egy modern otthonhoz kell.

Az 5300 négyzetméteres rezidenciát, amely a privát közösség

csendes részén található, 2020 decemberében vásárolta meg: 7,85 millió dollárt fizetett az akkor frissen épült hawaii oázisért. Hat hálószoba, 6,5 fürdőszoba található benne, valamint két fő lakosztály,

két mesterlakosztály, két konyha (egy beltéri és egy kültéri), két kandalló és nem utolsósorban két medence. Nem véletlen, hogy a

Az ingatlan 1,03 hektár területű

(Fotók: NMH archívum)

ház a világ ötcsillagos üdülőhelyeit idézi. Minden luxus színvonalú – a helyszín, a kilátás, a választott anyagok és maga a dizájn. A fehér és fa világos színeiben pompázó belső tér még a legigényesebbeket is lenyűgözi, és akkor még nem is említettük a medencéből nyíló kilátást...

Matthew McConaughey családjával élvezheti az idilli környezetet: feleségével, Camilával és három gyermekükkel, a 15 éves Levellel és a 11 éves Livingstonnal, valamint a 14 éves Vidával. (Lepső Bývanie)

Kos (III.21.–IV.20.)

Talán úgy érzi, hogy mindenki felszínes, ami miatt bizonyos értelemben szerencsésebbek, más szempontból viszont egyáltalán nem.

Próbáljon meg mások helyett inkább saját magára koncentrálni. Vegye könnyedebben az életet!

Rák (VI.22.–VII.22.)

Az ön vidám, élénk természetét a pörgős energia táplálja. Nagyon minimális erőfeszítéssel óriási lépésekkel haladhat

a céljai felé. Használja ki ezt az időszakot arra, hogy a saját igényeire koncentrál. Sokan támogatják!

Mérleg (IX.24.–X.23.)

Úgy érzi, hogy megcsappant a fizikai ereje, ez pedig meglehetősen megviseli az önérzetét. Ne keseredjen el amiatt, hogy így érez. Fogadja el azt a tényt, hogy vannak jó és kevésbé jó időszakok bizonyos dolgok elvégzésére.

Bak (XII.22.–I.20.)

A fizikai ereje csúcán van. Ez remek alkalom arra, hogy csatlakozzon egy sportcsapathoz, vagy elindítson egy céges sportprogramot. A környezetében lévőket tisztelni fogják vezetői képességeit. Magabiztos személyiségéből sugárzik a pozitív energia.

Bika (IV.21.–V.21.)

Tele van energiával. Időnként úgy érzi, mintha végtelen erőforrással rendelkezne. A nehézségek azonban agresszív viselkedésre készítenek, főleg ha a dolgok nem úgy alakulnak, ahogy szeretné. Vezesse le konstruktívan az energiáit!

Oroszlán (VII.23.–VIII.23.)

Határozatlanság gyötörheti. Ez egyike azoknak az időszakoknak, amikor úgy érzi, hogy egy másodpercnyi habozás is sokba fog

kerülni. Mégis időbe telik, amíg feldolgozza a dolgokat, mielőtt készen áll arra, hogy cselekedjen.

Skorpió (X.24.–XI.22.)

A vitalitása erős, és nagyobb az önbizalma is. Ugyanakkor úgy tűnik, valaki megpróbálja felborzolni a kedélyeit azzal, hogy tisztelenül viselkedik önrel. Ez valószínűleg olyan konfliktushoz vezet, amire nincs szüksége.

Vízöntő (I.21.–II.19.)

Bizonytalannak és egy nehéz helyzet közepén rekedtnak érzi magát. Próbálja meg a dolgokat nem részleteiben, hanem komplexen szemlélni. Ne feledkezzen meg arról, hogy a cselekedetei kihatnak az élete különböző szegmenseire.

Ikrek (V.22.–VI.21.)

Úgy érzi, akadályok tornyosulnak az útjába, amelyek meggátolják abban, hogy elérje a kitűzött céljait. Hiába próbálja a dolgokat mozgásba hozni, azok nem igazán úgy alakulnak, ahogy szeretné. Nemsokára javul a helyzet.

Szűz (VIII.24.–IX.23.)

Most remek helyzetben van ahhoz, hogy jelentős lépést tegyen az életében. Tele van energiával és önbizalommal, megvan önben minden, ami ahhoz kell, hogy nagyobb célok felé törjön. Minden irányból lehetőségek sora kínálkozik.

Nyilas (XI.23.–XII.21.)

A dolgok talán gyorsabban haladnak, mint ahogy az önnek most kényelmes lenne. Úgy érzi, hogy a saját igényei elvesznek az ön körül hömpölygő események sodrában. A titkos kulcs az a képesség lehet, hogy sodródjon az árral.

Halak (II.20.–III.20.)

A másokkal való kommunikáció most nagyon hatékony lehet, és rengeteg meghívása van különböző társasági eseményekre. Jól érzi magát a bőrben, köszönhetően az önbizalma erősödésének, ami arra emlékezteti, hogy bármire képes.

Beszélgetés a 60 éves Fabó Tibor színművésszel

Az életben néha a kis dolgok viszik előre az embert

Foglalkoztat a hatvanas határ?
Nem igazán foglalkozom a születésnapjaimmal. Persze majd megünnepeljük, de számomra sokkal jelentősebb az, hogy idén negyven éve kezdtem a pályámat. Azóta egyik szerep követi a másikat. Most éppen nyakunkon Daniel Majling Feltámadás című darbjának a bemutatója. Jól megírt színpadi mű. Remélem, a közönségnek is ugyanez lesz a véleménye. Nagyon érdekes próbafolyamat van mögöttünk, mert Czajlik József rendezővel elképesztően sokat elemeztük a darabot és a karaktereket. Igyekeztünk minél mélyebbre ásni. Közben pedig rengeteget ötleteltünk. Az általam alakított Leontyin Vszvolodovics talán csak egy egyszerű portásnak tűnik, de határozott életfilozófiája van. „Nem lehet hazugságban élni. Csak az igazság számít. Ez a leglényegesebb az életben!” S mindezt egy nagy szerelem hatására fogalmazza meg. Nos, ez alapvetően az én életfilozófiám része is.

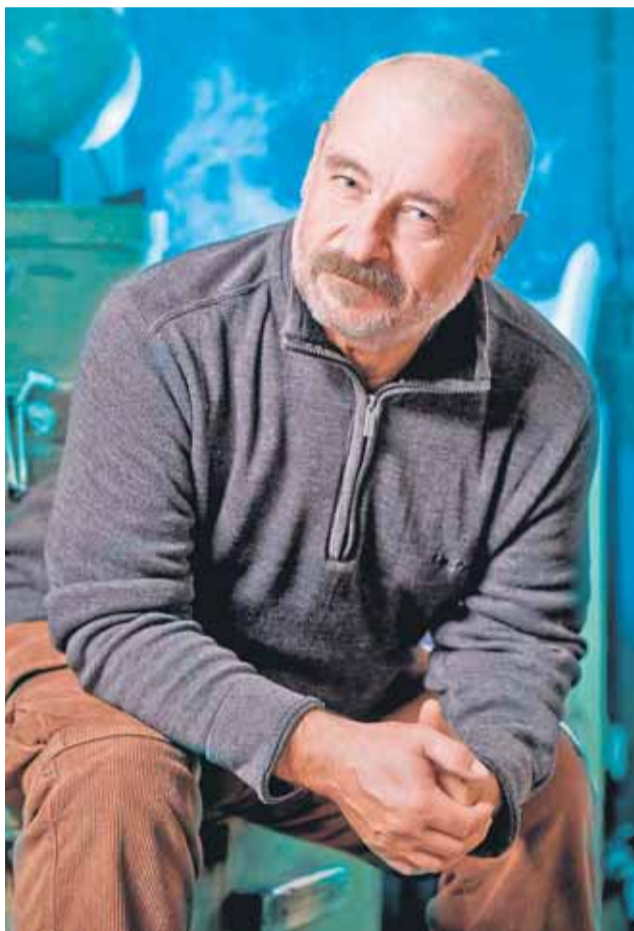
Ebben az évadban Klaus Mann Mefisztójában Krogét, a hamburgi színigazgatót, az Uri muriban Mákos bácsit alakítottad, de folyamatosan műsoron van a Tóték és a Pál utcai fiúk musicalváltozata is, amelyben Rác tanár úrként arattál sikert.
Nagyon szeretem a Pál utcai fiúkat, mert jó fiatalokkal együtt dolgozni. Arra ösztönzik az embert, hogy jobban „pörögjön”. Ráadásul a szűkebb világunk szinte minden tájáról összeverbuvalódott gárdában megszűletett az az összehang, ami nélkül nehezen áll össze kompakt egészé egy előadás. Nagyon jó a társaság, ami nekem sokat jelent.

Az utóbbi években a pályakezdő színészek részére a komáromi színház egyfajta szakmai műhelyként is működik, egyre több lehetőséget kapnak a bemutatkozásra. Gyakran fordulnak hozzád tanácsért, útmutatásért?
Nem. A mai fiatalokban így konkrétan nincs meg ez az igény, de úgy gondolom, ettől függetlenül hatással vagyunk egymásra. Elindítanak az emberben olyan belső folyamatokat, amelyek segítenek önmagunk megismerésében, s ezáltal olyan adottságokat tud felszínre hozni, amiket korábban nem használt. Ezáltal bővíti az eszköztárat. Azt szoktam mondani, hogy fiatalokkal dolgozni egyfajta színházi terápia. Én például most kezdem tőlük eltanulni a Z generáció szlengjét. Ami jól jön, akár még fordításnál is.

Gyakorlatilag párhuzamosan építetted színészként és fordítóként a pályádat. Hogyan jött az életedbe a fordítás, a nyelvek iránti vonzódás?
Mindig könnyen tanultam nyelveket, kivétel a francia, amit kétszer kezdtem el, és kétszer hagytam abba. Több energiát kellett volna befektetni, de nem volt meg bennem a szükséges motiváció. A spanyol, az teljesen más.

Még 1982–84 között, amikor a komáromi színházban – ami akkor még MATESZ volt – elkezdtem a pályafutásomat, sok kubai vendégmunkás volt a városban. Egyszer kétszer sörözés közben hallottam, ahogy beszélgetnek, és mivel már előtte is nagyon szerettem a spanyol történelmet, elhatároztam, hogy az akkor már biztosan rám váró sorkatonai szolgálat alatt, mielőtt alkalom adódik rá, nekifogok. Csehországban voltam katonán, és bár addig is a mindennapi életünk részét képezte a cseh nyelv, hiszen a tévében többnyire cseh nyelven adták a meséket, a filmeket, ezen a téren is sokat tanultam. A fordítás aztán a kassai években indult. Marival (Fabó Mária mérnök-tanár, a komáromi Szinnyei József Könyvtár igazgatója, Fabó Tibor felesége) egy fordítóirodának dolgoztunk be. Az egyik legemlékezetesebb munkám is ehhez az időszakhoz kötődik, ugyanis száz-húsz oldalnyi jogi szöveget kellett spanyolról szlovákra fordítanom – egy hét alatt. Ráadásul közben Kisvárdán is volt egy előadásunk. Örült egy hét volt.

Gondolom, ehhez már a katonaság alatt autodidakta módon szerzett nyelvtudás nem volt elég.

Folyamatosan tanultam. Mondhatni, már otthon voltam a nyelvben, amikor beiratkoztam a beszercebányai Bél Mátyás Egyetemen a spanyol–szlovák fordítói szakra, és el is végeztem az alapképzést. A spanyol nyelvű irodalom rendkívül gazdag. A kortárs spanyolországi szerzők még csak-csak eljutnak hozzánk, de például a hihetetlenül színes és izgalmas dél-amerikai irodalom, s annak is a színházi vonatata már nemigen. Közben elképesztő mennyiségű mű érdemelne meg, hogy nálunk is megismerjék az olvasók. Személy szerint igyekszem olyan díjazott és elismert szerzők drámáit lefordítani, mint José Luis Ramos Escobar, José Luis Acre, Víctor Viviescas. Ezekre a sikerdarabokra hol a kint élő barátaim hívják fel a figyelmemet, hol az interneten találom rájuk. Jelenleg Hana Lasicová Slůzka (A cseléd) című művének a magyar kiadását készítem elő, és egy másik kortárs szlovák kisregény fordításába kezdtem a napokban, Milo Janác tollából.

Mi motivált, hogy elismert színészként beiratkozz egy olyan szakra, ami nem igazán kötődik a színházhoz?

A nyelv szeretete. Tudom, negyvenvalahány évesen elkezdni egy

egyetemet kicsit flúgos dolog, de belső szükségletét éreztem a tanuláshoz. Sajnos tovább nem volt akkreditálva a szakom, de nem is vagyok benne biztos, hogy még össze tudtam volna egyeztetni a színházi munkáimmal. Akkoriban nagyon összesűrűsödtek a feladataim. De így is nagyon sokat kaptam a beszercebányai három év alatt. Ráadásul a sors úgy hozta, hogy a fordításokon túl, a színházi létem mellett az elmúlt években a gútai Magyar Tannyelvű Magán Szakközépiskolában és a Selye János Gimnáziumban magyarul, a Šulek gimnáziumban szlovákul taníthatam helyettesítő tanárként spanyol nyelvet. A helyzet nehézségeit nem akarom taglálni, de mindenképpen ellenére nagyon szép emlékeim vannak életemnek erről a szakaszáról. És nagyon fontosnak tartom elmondani: mély tisztelem a pedagógusoknak!

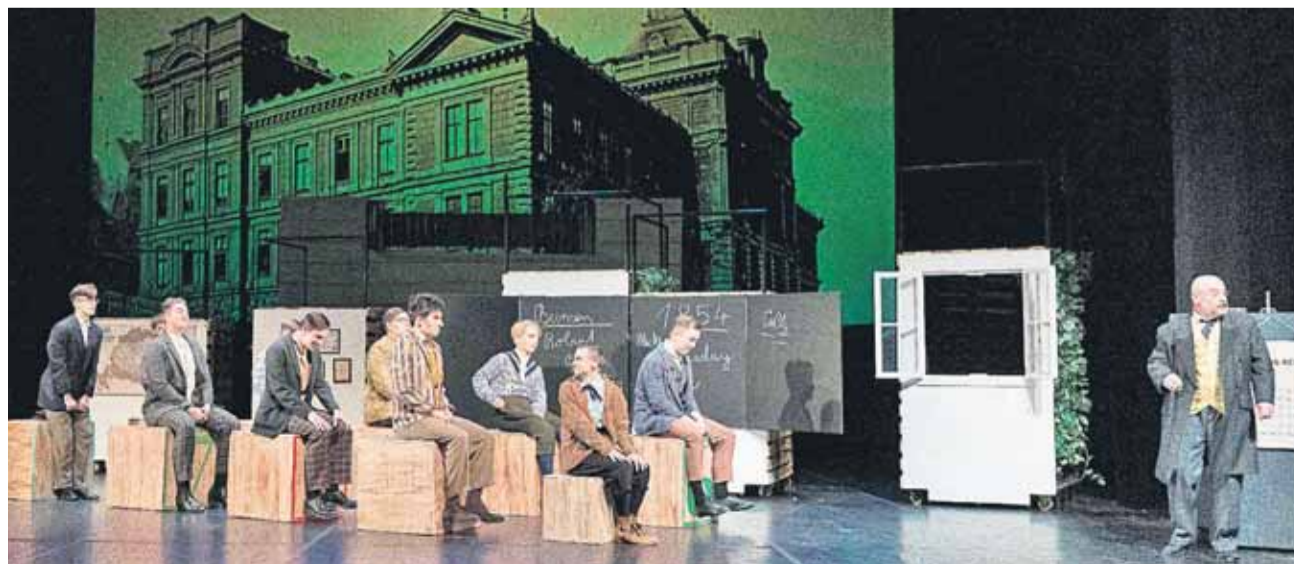
Az a típusú színész vagy, aki még otthon is folyamatosan rágódik egy-egy szerepen?

Igen is meg nem is. Egy ideig, az elején kell, persze hogy kell, de szerintem nem jó túlgondolni. Ösztönösen, zsigerileg kell ráérezni. Az empátia a kulcsszó! Persze figyelembe kell venni a rendező elképzeléseit is. Amúgy sem vagyok az a típus, aki csak azért, hogy az egóját kielégítse, nekiáll vitázni, vitatkozni vagy éppen harcolni a rendezőkkel. Az csak fölöslegesen felemészti az ember energiáját, és korántsem biztos, hogy sikerre visz. Ugyanakkor nem vagyok egy kezes bárány sem, akit ide-oda lehetne terelni. Megvan a saját véleményem, és amennyiben szükségesnek tartom, nyíltan fel merem vállalni, ki merem mondani. Tapasztalatból mondom, hiszen kerek negyven éve kezdtem a pályámat, hogy igazán jó előadás csak a rendező és a színész együttes munkájának eredményeként tud létrejönni. Ha akad kivétel, az csak a szabályt erősíti!

Mostanra több mint százötven darabban játszottál, mégis szinte minden veled készült beszélgetésben a Caligulát emeled ki a számodra legfontosabb szerepként. Közben például a Székely Csaba Bányavakás című darabjában nyújtott alakításoddal a kisvárdai fesztiválon elnyerted a legjobb férfi főszereplő díját. Miért éppen a Camus-dráma címszerepe kapott ilyen kitüntetett helyet az életedben?

A Caligula komoly mérföldkő volt. A kassai Thália Színházban – míg 2001-ben át nem szerződtem Komáromba – rengeteget játszottam. A katonaság után, mikor visszajöttem a MATESZ-hoz, a kassai Thália Színházhoz kerültem (1990-es önállósulásig a MATESZ alá tartozott – a szerk. megj.) Ott aztán kezdő színészként végigjártam a szamárlétra minden fokozatát. Szinte az összes darabban szerepeltem. Nagyon jó iskola volt. 2001-ben aztán jött Albert Camus Caligulája, és megkaptam a főszerepet.

Az elmúlt negyven év során, amióta először lépett színpadra, több mint százötven szerepben láthatta a közönség. Főszerepek és mellékszerepek, nagymonológok és kurta mondatok, kuplék, sanzonok és musicaldalok raktározódtak el bennünk, ami erős színpadi jelenléte, ritka szuggesztív játéka mellett annak a különleges tehetségének köszönhető, amitől szerethetővé válik minden alakítása. Fabó Tibor Jászai Mari-díjas színművésszel, több kötettel büszkélkedő műfordítóval, a Komáromi Jókai Színház társulatának tagjával hatvanadik születésnapja alkalmából beszélgettünk.

A Pál utcai fiúk egyik jelenetében, Rác tanár úr szerepében

(Fotók: Dömötör Ede/Komáromi Jókai Színház)

(Folytatás a következő oldalon.)

(Folytatás a 11. oldalról.)

Fontosnak éreztem, hogy ha már rám osztották, akkor éljek a lehetőséggel, és bizonyítsam, méltó vagyok rá. Ez valahol a mai napig megvan bennem. Sokáig küszködtem önbizalomhiánnyal. Fiatal színészként tele voltam kétkedéssel. És ez a kétkedés a mai napig felüti a fejét néha. Ami valahol jó, mert arra ösztönöz, hogy a lehető legtöbbet hozzam ki önmagamból. És hogy a Bányavakság? Imádtam! Minden együtt volt benne: a jó alapanyag, a jó szereposztás, a jó banda! Adekvát is lett a végeredmény! Benkő Géza pedig a mai napig hiányzik!

Köztudottan derűs alaptermészetű, roppant barátságos ember vagy. Hogy tudtál egy olyan velejéig romlott karakterrel azonosulni, mint Caligula?

Tévedés, hogy velejéig romlott! Nem, aki ismeri a történelmi hátteret, jól tudja, az örültsége egy folyamat volt. S hányan voltak még ilyenek!? A Camus-féle Caligulával nem lehet azonosulni, de meg lehet keresni azt, ami megmozdít bennünk valamit. Mindenkinek van egy sötét oldala, csak éppen az életben nem azt használjuk. A prófafolyamat pont arról szól, hogy az ehhez a részünkhöz kapcsolódó érzéseket, melyeket, állítom, mindenki magában hordoz, előássuk. A legtöbb ember életében legalább egyszer kerül olyan helyzetbe, hogy akár valamilyen kényszerűségből, akár érdekből a jó és a rossz, „az üdvözülés és a kárhozat” között kell döntenie. Camus Caligulája ilyen szempontból közel áll hozzám. Ezért tudtam ő lenni ízig-verig, arra a pillanatra, ott, a színpadon. Dönteni kell!

Postásként Örkény Tótkéjében

Hordozol valamiféle öröklött családi traumát, ami az emberi aljasságra vezethető vissza?

Nem, bár a családi legenda szerint anyai nagyapám, aki békecsendes, végtelenül nyugodt bányászember volt, elvitték partizánoknak. Rozsnyón élt a család, és amikor erőre kapott a németekkel szembeni ellenállási mozgalom, ami később a szlovák nemzeti felkelés kirobbanásához vezetett, sokakat elhurcoltak magukkal. Így lett a nagyapám önszántán kívül is felkelő. De soha nem szeretett erről mesélni.

Egyébként szoros kapcsolat fűzött a nagyszüleidhez?

Tízéves koromig a nagyszüleimmel éltem Rozsnyó külvárosában, nagyon erősen kötődtem hozzájuk. A kertjük vége az erdőbe nyúlt. Ezáltal állandó, élő kapcsolatban voltam a természettel. Nagyon meghatározó évek voltak ezek. A nagymamám mindig mesélt, neki köszönhetően szerettem meg a könyveket is. A mai napig – nehéz, nem nehéz – egy könyv mindig van a hátizsákomban. Miután nagymamám meghalt, édesanyámhoz és a nevelőapámhoz kerültem Jólészre, amely a csodás Szilicei-fennsík lábánál terül el. Teljesen új helyzet volt. A falu élete! Gimnáziumba azonban Rozsnyóra jártam, zoológusnak készültem. Egyetemre

akkor nem vettek fel, de felvettek a MATESZ-hoz, segédszínésznek...

Ebben azért van valami sorszerű.

Úgy gondolom, hogy az ember életének valószínűleg van egy előre megírt forgatókönyve, de emellett megvannak a saját döntési lehetőségeink is. Vannak olyan pillanatok, jelek, jelzések – és itt nem nagy és látványos dolgokra gondolok, mert ezek többnyire apró, szinte jelentéktelen mozzanatok –, amelyeket, ha észreveszünk, akkor meg tudjuk változtatni az előre megírt történetünket.

A kassai színházban elértél a pályád csúcására. Ráadásul évekig voltál művészeti vezető, majd igazgató.

Itt szeretném leszögezni, az ilyen pozíció lehet valaki szerint a pályája csúcsa, számomra viszont korántsem az: ha valaki azt gondolja, igazgatónak lenni „a csúcs”, akkor téved. Az csak társadalmi presztízis, de soha nem szakmai csúcs. Igazgatónak lenni sok alakoskodást vagy küzdelmet jelent, ez már jellem kérdése. Óriási terhet. Itt azért üdvözölöm egy szösszenet erejéig a politikumot is...! Talán tisztább lélekkel lehet színész az ember...

Aztán egyszer csak átszerződött Komáromba. Mi vitt rá erre a döntésre?

Jó volt Kassán és jól is voltam Kassán, de éreztem, hogy már túl hosszú ideje vagyok egy helyen... Mari akkoriban kapott egy nagyon jó állásajánlatot Komáromban. Adtunk magunknak egy évet, és amikor láttuk, hogy ő jól érzi magát az új feladatkörében, a városban, akkor átszerződtem én is. Nem mon-

dom, hogy könnyű volt a váltás, hiszen Kassán volt egy jól megszokott életünk. Egyébként azt szoktam mondani, burokban élek, mert a színházon és a kingyesi tanyánkon kívül nem nagyon járok sehova. Jó is, nem is. Ma már, ha megkérdezik, hol az otthonom, azt mondom, Vágfüzesen. Befogadott a falu, barátaink lettek, akikre számíthatunk. Kezdetből fogva igyekeztünk aktívan bekapcsolódni a község életébe. Eleinte kicsit féltem, hogy Marinak, aki kassai lány, mennyire fog tetszeni a vidéki élet, de hamar kiderült, hogy lélekben született falusi. Hatalmas lelkesedéssel gondozza a kertet, sőt, ő nyírja a fűvet is. Én meg gondozom a fákat. Ebben is, mint minden másban, nagyon jól kiegészítjük egymást.

Ma is úgy látod, hogy jó döntés volt?

A Jókai Színházban számomra egy új fejezet kezdődött. Hálátlan dolog lenne összehasonlítani a két színházban eltöltött időszakot, mert más feladatok, más szerepek találtak rám. Tény, hogy Kassán nagyon szerettem, remélem, sokat tettem is érte, de úgy gondolom, éppen ideje volt váltani. Ahhoz, hogy az ember meg tudjon újulni, új impulzusokra van szüksége. Az elmúlt huszonvalahány év alatt sok jó szerep talált rám Komáromban. A döntés jó volt, de... azért visszavágyom, úgyhogy a következő évadban vendégként szeretnék visszatérni Kassára.

Pályafutásodat egyebek mellett Jászai Mari-díjjal és Magyar Arany Érdemkereszttel ismerték el. Hogy hatnak rád a díjak, kitüntetések?

Emberileg jólesik, és örültem is az

elismeréseknek. Azt mutatják, hogy az az igyekezet, amit befektettem eddigi életembe, nem volt felesleges. Inspirálnak. Ez pedig kizárja azt, hogy most hátradóleg, és dagonyázzak a sikerben. Ha egy színész elhiszi magáról, hogy jó, akkor vége. Viszont, ha már díjakról beszélünk, azt hozzátenném, nagyon sokat jelent nekem, hogy 2014-ben átvehettem Komárom város polgármesterének a díját, 2019-ben pedig szülővárosom, Rozsnyó díszpolgárává avattak. Egy kiemelkedő pillanat erejéig újra igazán otthon lehettem.

Az ember folyamatosan változik, és ahogy telnek az évek, sok mindent átértékel magában, sok mindent másképpen, talán tisztábban lát. Mi az, amit te ma a fiatalkori önmagadhoz képest másképpen ítélsz meg?

A változást sokszor én is érzem magamon, és Mari is gyakran felhívja rá a figyelmemet. Talán a legfontosabb az, hogy ma már sokkal lazábban tudom kezelni a dolgokat... ugyanakkor néha meg szigorúbban. Igyekezem inkább előre nézni. Még vannak terveim, vágyaim: úgy szakmai szempontból belevágni ismeretlenekbe, mint magánemberként megismerni a vágyott ismeretlent. De ez mind csak amolyan szeretném, meglátjuk... Nekem a legnagyobb dolog a mindennapi kis örömtől megteremtése és megélése. Életem nagy részét szeretetlenségben töltöttem, olyan emberekkel voltam körülveve, legyenek azok családtagok, osztálytársak, barátok, kollégák és persze Mari, akik mindig inspiráltak! Tényleg szerencsés ember vagyok. És: továbbra is hiszek az emberi jószág erejében!

Jankovics Nóra

Az EU új triumvirátusa

Emmanuel Macron francia elnök és Radek Sikorski lengyel külügyminiszter legutóbbi beszédei pontosan mutatják, mennyit változott az európai gondolkodás, mióta Oroszország 2022 februárjában lerohanta Ukrajnát. Ha Olaf Scholz német kancellár hajlandó támogatni Macron alapvető üzenetét, az Európai Unió dinamikusabb, koherensebb külpolitikája valóságá válhat.

Macron maga hosszú utat tett meg. 2019-es emlékezetes beszédében úgy fogalmazott, hogy a NATO „agyhalottá válik”, és arra figyelmeztette Európát, hogy nagyobb stratégiai autonómiára van szüksége, miközben nyíltan megkérdőjelezte az Egyesült Államok politikáját (és nem csak a Trump-kormányzatét). Bár sokan azt gondolták, tévedett, téves diagnózisnak pozitív következményei lettek. Végül is, ha a NATO nem is volt agyhalott, de minimum kómába esett; a legtöbb európai tagország a Szovjetunió összeomlása után leszerelte a haderejét. Európának meg kellett tanulnia, hogyan állhat meg a saját lábán.

Azóta sok minden történt. Oroszország Ukrajna elleni inváziója (a 2014-es területfoglalások után) újjáélesztette a NATO-t, sőt a bővítéséhez vezetett, a közelmúltban Finnország és Svédország is csatlakozott a szövetséghez. Mi több, Európa megkezdte saját közös védelmi politikájának kidolgozását, közösen vásárol fegyvereket,

hatékonyabban hangolja össze a lépéseit, és az Egyesült Államokkal megegyező katonai és gazdasági támogatást nyújt Ukrajnának.

Macron legutóbbi beszédének fő üzenete egyértelmű volt: „A mi Európánk halandó. Meg is halhat.” Ezzel összecseng Donald Tusk lengyel miniszterelnök figyelmeztetése, aki szerint Európa jelenleg a „háború előtti szakaszban” áll. Ráadásul azzal, hogy Európát egy Lisszabontól Odesszáig ívelő közös liberális-demokratikus projektként jellemezte, Macron egyértelműen rábólintott Ukrajna esetleges EU-tagságára.

Nemcsak Európa biztonságát fenyegetik (Oroszország felől), hanem a gyarapodása is veszélyben van a globális energiapiacok zavarái, az Egyesült Államok és Kína protekcionista gazdaságpolitikája, valamint egyéb tényezők miatt. Macron, aki hajlamos arra, hogy forradalmi projekteket hirdessen meg, most az EU költségvetésének megduplázását szorgalmazza, és jelentős mértékben növelné a közfinanszírozást a mesterséges intelligencia, a kvantum-számítástechnika, az űrtechnológiák, a biotechnológia és az energiaforrások terén.

Ez a javaslat minden bizonnyal felzaklatja a németeket, csakúgy, mint Macron elképzelései a stratégiai iparágak védelméről (az „európai bajnokok” létrehozásáról), „európai preferencia” kialakításáról a védelmi beszerzésekben és az Európai Központi Bank további felhatalmazásáról a növekedés

támogatására az infláció elleni küzdelem mellett. Mégis, valami megváltozott az utóbbi időben feszültté vált francia-német viszonyban. Közvetlenül Macron beszéde után Scholz ezt írta a Twitteren: „Franciaország és Németország is azt akarja, hogy Európa erős maradjon. Beszéde jó ötleteket tartalmaz arra vonatkozóan, hogyan lehet ezt elérni... Együtt visszük előre az EU-t: politikailag és gazdaságilag. Egy szuverén és innovatív EU-ért. Eljén Európa!”

Sikorski a lengyel szíjmenő előtt április 25-én elmondott beszédében még tovább ment. Macronhoz hasonlóan ő is úgy véli, hogy „az uniónak a többi nemzetközi hatalommal egyenrangú geopolitikai szereplővé kell válnia”, és olyan reformokat sürget, amelyek elmozdítják az Európai Tanácsot a szigorúan egyhangú döntéshozattól. „Lengyelország és a lengyel nép megérdemli, hogy a további európai integrációs folyamat egyik vezetője legyen” – jelentette ki. „A vezető a definíció szerint olyan valaki, aki úgy tudja elérni a céljait, hogy támogatásokat nyer meg az ügy számára... Lengyelországban megvan az a lehetőség.”

Ha Macron és Sikorski beszédei egymásra rímelenek, az részben annak köszönhető, hogy a lengyel külpolitika ismét összhangba kerül a legközelebbi szövetségeseivel. A széles körű transzatlanti konszenzus az, hogy a védelmi politikának két lábón kell állnia: az egyik az USA, a másik Európa. Ez a felismerés még Németországot is elérte,

Emmanuel Macron francia elnök, Donald Tusk lengyel miniszterelnök és Olaf Scholz német kancellár márciusban, a weimari háromszög berlini találkozóján: a konzultációs fórum Európa új motorjává válhat (Fotó: TASR/AP)

amely ma Ukrajna legfontosabb európai támogatója.

Lengyelország – és a balti államok – számára nyilvánvalóan üdvözlendő fejlemény az európai stratégiai látásmód változása, tekintettel Oroszországhoz való közelségükre. Ezért volt megnyugtató hallani, hogy Sikorski ismételt és kifejezetten megemlítette beszédében a lengyel-német közelséget.

Sikorski Lengyelország prioritásait is felvázolta a 2025 elején kezdődő EU-elnökséggel kapcsolatban. A lengyel elnökség a biztonságra és a populizmus elleni nemzetek feletti küzdelemre kívánja felelni a hangsúlyt. Lengyelországnak ez utóbbi kérdésben a hitelesség és a puha hatalom is rendelkezésére áll az arsenáljában, tekintettel arra, hogy a közelmúltban elszenvedte az illiberális Jog és

Igazságosság (PiS) kormányzását, mielőtt a választók határozottan el nem utasították azt a tavaly októberi választáson.

A normalitás helyreállítása azóta olyan forradalomnak tűnik, amelynek malmai roppant lassan örölnék, hiszen a lengyel választók gyakorlatilag két részre szakadtak, ellentétes külpolitikai prioritásokkal. Még a „második köztársaság” Lengyelországot (1918–39) – amelyet az első világháború végén puzzle-ztak gyorsan össze, mintegy a Poroszország, a Habsburg- és az orosz birodalom közti 18. századi felosztás jóvátételeként – sem feszítette ennyi ellentét. Bár az akkor egymással harcoló lengyel frakciók kölcsönösen megnyesték egymás szárnyait, stratégiai elképzeléseik nagyjából kiegészítették egymást. Utóbb mindenki egyetértett abban,

hogy Józef Piłsudski, a szocialisták vezetője adta Lengyelországnak a keleti határt, Roman Dmowski, a nacionalisták vezetője pedig, aki részt vett a versailles-i konferencián, a nyugati határt.

Bármit gondolnak is egyesek Dmowskiról, volt stratégiai koncepciója, és nem pusztán indulatos külpolitikát folytatott, ahogyan a PiS vezetője, Jarosław Kaczyński tette Németországgal szemben. Történetileg, amikor egyértelműen a németek jelentették a legnagyobb veszélyt Lengyelországra nézve, az Oroszországgal folytatott párbeszéd keresésének volt némi értelme (bármilyen furcsa is most abba beugorolni, hogy a lengyel jobboldal hagyományosan oroszbarát volt).

Mára felcserélődtek a szerepek: Oroszország a fő veszélyforrás, Németország pedig nyilvánvalóan potenciális barátja és partnere Lengyelországnak. Az 1930-as évek németekkel kapcsolatos kliséire támaszkodni nemcsak anakronisztikus; ez veszélyes idiotizmus. A térkép, amelyben Kaczyński gondolkodik, csak a fejében létezik.

Az Európából érkező új üzenetek az 1991 utáni weimari háromszög (Franciaország, Németország és Lengyelország) újraaktiválását vetítik előre. De ez már nem csak regionális vagy szimbolikus szövetség lesz; inkább az EU új motorjának ígérkezik, nem mellel az a lengyel szuverenitást alátámasztó új pillérre válhat.

Sławomir Sierakowski

A szerző lengyel újságíró, szociológus, a Krytyka Polityczna mozgalom alapítója

©Project Syndicate

TÁRCA A SZALONBAN

Az Urál-hegység déli vidékeiről kimozdulva egy változatosabb nyelvi környezetbe kerültek őseink. A paleoszibériai jövevényszók mellett rengeteg más hatás érte őket. Az idők és a vándorlások folyamán vagy ma már nem létező nyelvek szavait, vagy pedig ma is tovább élő nyelvek szókincsének egy részét vették át. Mai napig használatos jövevényszókészletünkben iráni, türk, szláv és jóval később a bizánci hatás is jól kimutatható. *A kenyér, a hús, a vásár, a hang és az ing, az orsó, a söpör, a bársony, a sárkány, a bájol és a búvöl, a kereszen, a zátony és a kereszt.* Legmerészebb álmaiban sem gondolta Aydin, hogy a *kenyér* szó nem magyar eredetű. Már hogy ne lenne magyar, amikor mindennapi betevőnk, és alapélelmiszerként ott van az összes magyar áruházlánc polcain! Ha ez se magyar, akkor hát mi az? Csupán csak a *mi-ti-ők* névmási sora? Kizárólag a toldalékok? A szórend? Az első szótagon a hangsúly? Mi a magyar? Mi a nemzeti nyelvi érték? De mielőtt Aydin e fájdalmas felismerések következtében szívrohant kapott volna, Ümmühan sietve felocsolta őt egy pohár vízzel. Ümmühanak eközben még egy vers is eszébe jutott, amelyről azt gondolta, kidomborítja az egyetemes magyarságerzet hangulatát. („Nem volt külső erőszak: ott benn, / Önmagadban volt megölő mirigyed / S titkos elejtőd. // Im egész bélig gyökered kirágták / A gonosz férgek, s az elrett odóba / Hangya-bolyt híttak! – Mi nyüzsgöve járnak / Most is alattad!”) Aztán mosolyogva hozzátette: „Kedvesem, nézd, minden nemzet fél az identitásvesztéstől. Mert az elmúlt visszahozhatatlan. A csodaszarvas után csak egyszer indulhattak el azok a dalias ifjak, hogy idegen birodalmak lányait

(Fotó: Shutterstock)

rabul ejtsék, feldúlják házaikat, s utólag dicsó tettekről meséljenek unokáiknak a tábornok mellett. De ugyanúgy a dicsó tetteket meséli el az etióp, a maláj és az argentin nagyszülő is, mert az emlékezet és a történetmesélés, valamint a bennünk működő *ego* az, ami egymáshoz hasonlóvá teszi a népeket. Ez is szép, ezt is meg kell tartani. Ugyanígy meg kell tartani a népek közti szép különbözőségeket is. A nyelvek különbözőségét, a bőrszín pigmentjeinek változatosságát, a hiedelemvilág, a genetika, a temperamentum, a világnézet sokszínűségét. De való igaz, mire kikutatod a te általad behozott érték természetét, hosszú és rögzös utat kell bejárnod. Aztán, ha megelented, beteheted szépen a közösbbe. – Vegyük például a nemzeti dohánypótló esetét. Ez már jóformán *hungarikum*. Máshol ilyen nincs. Igazi magyar termék, egy ötlet, amelyre büszkék lehetünk. Persze a *dohány* is egy jövevényszó a magyarban. S nem akarlak elszomorítani, de valószínűsíthetőleg maga

Veres Erika Silva

a *nemzet* sem az alapnyelvi szó-készlet része. Ez van, Aydin, el kell fogadni.” Itt Ümmühan hosszasan elmerengett, elhallgatott. Gondolatban visszatért réges-régi korokba: arra emlékezett, amikor még gyermekként szánon húzták őt szülei a tundrai vásárra. Halat vettek, vörös húst, prémet. Hideg volt, és sokáig tartott az út. Még ma is jól emlékszik annak a kislánynak az arcára, aki testvéreivel játszott a szikla jeges tövében – piros galacsinná gyúrt egy húscsapatot, azt görgette ide-oda a havon. Manapság az Eszkimó jégkrém reklámra

lehetne ez a kislány – hasonló méretezésben, mint a Kinder csokoládé csomagolásán annak a kislánynak a képe. *A prém útja*, gondolta Ümmühan, és becsukta a nyelvtörténetkönyvet. Az összezáruló lapok visszahozták a „jelen”-be. Aydin közben elaludt. Álmaiban ő is más időkben, más tájakon barangolt – sűrű, sötét erdőn haladt keresztül, egy olyan összefüggő erdőben, amely ma már szinte nem is létezhetne. Érintetlen, egyenetlen talajon gyalogolt, mind beljebb és beljebb a cserjék és a fák sűrűjében. Talpa alatt olykor meg-

roppant, eltört egy-egy korhadt faág, amelyet még nem rágtak szét teljesen a rovarok, amelynek háncsrétegét még nem dolgozták fel a gombák, amelynek üregessé rothasztott fájában a lárvák még nem vertek tanyát. Aydin nem látott fényt – egyfolytában valamilyen mély kékségben tapogatózott, és a mélykék háttérrel becsikozó fatörzsek látványában haladt. Sötétkék pokróc szabálytalan szélességű fekete vonalakkal. Mintha az esteledő Bükkben vagy a derengő Börzsönyben járna, vagy az Urál-hegység valamelyik erdejében. De semmiképp sem az Amazonas partvidékén. Se nem Afrikában, hiszen az afrikai erdősegeket nem ilyen színekkel és nem ilyen vonalakkal ábrázolják az M2 mesecsatornán. (Aydin általában unokáival nézi a rajzfilmeket, saját maga egyébként nagy híradórajongó.) „Az oly szép és harmonikus erdő rendjét sok szigorú belső törvény szabályozza. Amelyik fa növekedésével, térfoglalásával nem képes a léptéket tartani, azt hamarosan beárnyékolják

a többiek, és lassan alárendelt szerepet játszik, vagy kiszorul az erdő életteréből” – hallotta vissza álmaiban az egyik ilyen külföldi mese szinkronszínésznének hangját. Meghökken, már amennyire egy álomban az ilyesmi lehetséges, de mire tovább haladhatott volna az erdei társadalom működésének kérdéskörében, már egy teljesen más kép vetült elé – egy karib-tengeri kaland résztvevőjévé vált néhány pillanatra –, majd lassan ébredni kezdett. *A kenyér, a hús, a vásár, a hang és az ing, az orsó, a söpör, a bársony, a sárkány, a bájol és a búvöl, a kereszen, a zátony és a kereszt* – motyogta magában ébredés közben, amikor is arra lett figyelmes, hogy Ümmühan szemüvege tompán koppan a perzsaszőnyegen. Mostanra Ümmühan aludt el. Hogy fel ne ébressze, ő is megint becsukta a szemét. Újra visszakerült a kék erdőbe. Aydin most állatokat is látott – őzet, szarvast, madarat. Csak lépdelt előre. Mégis olyan érzése támadt, mintha egyfolytában körben haladna: egy óriási erdő mélyén bókászlik, vég nélküli rengetegben – mindig másképp, mégis mindig ugyanúgy. „Ez már a jövő? Egy őrbeli, kozmikus tájban bandukolok. Vagy a múlt, mondjuk a jura párás őserdeje ez, s mindjárt elem rohan egy dinó, fellökve az őzet, ami előbb itt tétlábolt még...?! – Messze setétedik már a Ság tejeje, / Ezentúl elrejt a Bakony erdeje, / Szülőföldem, képedet: / Megállok még egyszer, s read visszánézek. / Ti kékelő halmok! gyönyörű vidékek! / Vegyétek bús könnyemet. – Hhaj, mi ez? Berzsenyi? Inkább felébredtek” – tért vissza álmaiból lassan a kétezerhuszonnegyes szombat délutánok valóságába Aydin. De már körbevették, és nem tudott szabadulni saját gondolataitól. „A szombat egy szláv jövevényszó. A Kárpát-medence őserdei pedig a kipusztulás szélén állnak” – nyúlt a kávéfőzőért, míg Ümmühan tovább pihentelt jurtájuk heverőjén a *szabálytalan szélességű fekete vonalakkal* mintázott, sötétkék *ikeás* pokróc alatt.

Zaklatás felsőfokon

Az ember szereti azt hinni, hogy az embertársai is észérvek alapján hozzák meg döntéseiket az életben. Épp ezért félelmetes, ha olyasvalaki kerül az utunkba, aki fittyet hány a logikára. A Szarvasbébi egy megrázó zaklatás krónikája.

Richard Gadd 2019-ben monodrámaként állította színpadra élet legkellemetlenebb történetét, ami éveken át tartott. A ma már harmincas éveit taposó író-komikus a húszas évei elején egy pubban dolgozva futott össze egy nővel, aki kissé félreértette a kedvességét. Olyannyira, hogy teljesen ráakasztotta a csapóra, és évekre tönkretette az életét. Gallyra ment a kezdődő párkapcsolata, a nő mindenhová követte, az ablakát a szomszédos buszmegeállóból figyelte, minden nap iszonyatos mennyiségű üzenettel bombázta, sőt megszerezte a szülei telefonszámát,

hogy őket is egyfolytában hívásokkal zaklassa. Az önéletrajzi történet most a színpadról a Netflixre költözött, ahol minisorozatként éledt újjá, ráadásul a tavasz meglepetés-sikerét hozva.

A Szarvasbébit nézni olyan, mint amikor az autópályán épp

SOROZATDARÁLÓ

egy súlyos baleset mellett hajtunk el. Csúnya látvány, kimondottan kellemetlen nézni, mégis lehetetlen levenni róla a szemünket. Gadd

történetének legfontosabb erénye az őszinteség. Nem egy hollywoodi jellegű pszichothrillert mutat be, hanem két sebzett, zavart lelket, akiket az életük egy pontján összehoz a sors, hogy aztán ennek hatására a lehető legrosszabbat hozzák ki egymásból. Bár a Szarvasbébit fontos szerepet játszik a zaklató Martha (akit Jessica Gunning alakít félelmetesen), Gadd mégsem csinál belőle szimpla filmes gonoszt, ez árában sincs azt mondani, hogy minden, ami történt, pusztán az ő műve és hibája volt. Az alkotó önazonos és önkritikus, sőt olykor kimondottan önmargangoló: nemcsak megírta ezt a számára rém kellemetlen történetet, hanem még a főszerepet is eljátszotta benne, teljes mértékben felvállalva a hibáit és traumáit.

Ugyanis a Szarvasbébi főhőse rengeteget hibázik. Bár a felszínen gyűlöli, hogy zaklatják, valahol legbelül értékeli az ezzel együtt

Egy férfi és egy nő beszélget egy bárpultnál – ártatlan, hétköznapi helyzet

(Fotó: Netflix)

járó figyelmet. Képtelen arra, hogy a rendőrséghez forduljon védelemért, és amikor mégis megteszi, számos olyan fontos információt hagy ki a feljelentésnél, amivel Marthát hatékonyan eltávolíthatná az életéből. Talán nem is akarja ezt igazán. A Szarvasbébi nemcsak egy zaklatás története, hanem egy öngyűlölt ember félel-

metes és zavarba ejtő portréja is, és egyben arról is szól, hogy egyetlen trauma milyen mély, kitérőhatetlen nyomot hagy a lelkünkben. A Netflix sorozata nagyjából a közepe táján egy kockázatos lépéssel eltér a történet fő vonalától, és a Martha-Donny konfliktust maga mögött hagyva a csapos egy korábbi szörnyű élményét eleveníti

fel: amikor megerőszkolták. Végig érezni, hogy a cselekményt a való élet inspirálta, ugyanis ennyire vad fordulatokkal nagyon ritkán találkozhatunk, ráadásul a csaprok egyáltalán nem öncélúak: ha belegondolunk, lélektanilag az összes teljesen megalapozott. És ez az, ami igazán félelmetessé teszi a Szarvasbébit. **Tóth Csaba**

120 éve született a legnagyobb szürrealista

ÖSSZEFOGLALÓ

1904. május 11-én született Salvador Dalí, a legismertebb szürrealista festő, aki azt állította magáról: „én abban különbözöm a többi bolondtól, hogy nem vagyok bolond.”

Salvador Domingo Felipe Jacinto Dalí i Domenech a katalóniai Figueras városban született jómódú polgárcsaládban. Katalán voltára büszke volt, számos különc tulajdonságát tudta be származásának. Szülei két éves korában meghalt első fiúgyermekük reinkarnációjának tekintették, így mindent megengedtek számára, tilalmakkal szinte nem találkozott. Korán ügyesen rajzolt és apja könyveit bújtta. Mint írta, hatévesen szakácsnő akart lenni, hétévesen Napóleon, és a becsvágya egyre csak nőtt. Egy nyaraláson megismerte Picasso barátját, Ramón Pichot-t, aki beavatta az impresszionista művészetbe, majd mentora lett, Dalí műveit először 14 éves korában állították ki.

A madridi Szépművészeti Akadémia diákjaként találkozott a filmes Luis Bunuellel és a költő García Lorcával, aki ódát is írt hozzá. A hatalmas fekete filckalapot, bársonyköpenyt, aranygombos botot, illetve pajeszt és vállig érő haját viselő Dalí botrányai miatt eltanácsolták az akadémiáról, és pár hétre börtönbe is zárták a katalán szeparatizmus támogatásának vádjával.

Korai képein a kubizmus és a futurizmus jegyei láthatóak, saját stílusa az 1920-as évek végére alakult ki, amiben szerepe volt Sigmund Freudnak a tudattalan képek erotikus jelentéséről szóló elméletének. Párizsban megismerkedett Picassóval, ekkor növesztette védjegyévé vált, jellegzetes bajszát. Festményein az „értelemnél valóságosabb tudattalant” a „paranoidkritika” módszerével ábrázolta, amely a valóság torzítására és a hatáskeltésre szolgál. Első szürre-

Műveire a művészi fegyelem és a korlátlan képzelet ellentéte jellemző

(Képarcívum)

alista képeinek az 1926-ban készült A méz édesebb a vérnél című művét tartják. A francia fővárosban nemcsak Bunuellel dolgozott a rendező Andalúziai kutya és Aranykor című filmjein, hanem barátságba került Paul Éluard költővel és feleségével, az Oroszországból emigrált Galával is. A házaspár és Joan Miró festő hatására csatlakozott a szürrealisták csoportjához, amelyet André Breton író és kritikus szervezett. A Dalínál tíz évvel idősebb Gala 1934-ben elvált, majd haláláig a festő társa, műzsája és menedzsere lett.

Dalí műveire a művészi fegyelem és a korlátlan képzelet ellentéte jellemző. Leghíresebb képei Az emlékezet állandósága, amelyen a legendás elfolyó órák láthatók, A lángoló

zsiráf, a tigrisekkel és a póklábú elefánttal megfestett Látomás, illetve A polgárháború előérzete. 1933-ban festette Tell Vilmos talánya című képét, amelyen a térdelő Lenin nadrág nélkül látható. Ezt a kommunizmussal rokonszenvező szürrealisták ellenforradalmának tartották, amire Dalí úgy felelt, hogy „a szürrealisták és köztem az a különbség, hogy én szürrealista vagyok.”

Az 1930-as évek végétől képein Raffaello, Velázquez és Ingres motívumai bukkantak fel. A spanyol polgárháború idején Franco híve lett, amíg a diktátor emberei meg nem gyilkolták García Lorcát. Breton Hitler dicsőítésével is megvádolta, amit Dalí azzal cáfolt, hogy ő sem a kommunista, sem a nemzetiszocialista forradalomban nem hisz.

A szürrealisták kizárták, és Bunuel is elfordult tőle. 1936 nyarán majdnem megfulladt, amikor egy londoni galériában az előadását egy autó hűtőberendezésével felszerelt nehézbűvár öltözékben tartotta meg, oldalán két orosz agárral, a kezében billiárdkúccal. A ziháló Dalíró a vastaps közben vágta le a maskarát. Londonban találkozott Freuddal is, akiről portrét is készített.

1940-től az Egyesült Államokban élt Galával, ahol díszleteket és jelmezeket tervezett, luxusboltokat rendezett be, ékszereket és reklámkampányt tervezett, de legfőképp minden eszközzel magát népszerűsítette. Képeiből 1941-ben a New York-i Modern Művészetek Múzeumában ren-

deztek kiállítást, amelyet aztán több nagyvárosban is bemutattak. Közben az önéletrajzát írta és milliomosokról festett portrékat, megtervezte Alfred Hitchcock Elbűvölve című filmje álmjelenetét, és rajzfilmvázlatokat készített Walt Disney-nek. A stúdióban 1946-ban elkészítette Destino című filmje rajzait, amelyből végül 2003-ban, számítógéppel készítették animációs filmet.

1949-ben tértek vissza Spanyolországba, Portlligat faluba költöztek. Dalí vallásos és erotikus képeket festett, gyermekkori emlékeit és Galát egyaránt megörökítette. Szobrokat alkotott, és Dante Isteni színjátékát, a Carment, Rabelais Gargantua és Pantagrueljét, Voltaire Candide-ját, valamint Cervantes Don Quijotéját illusztrálta. Az 1960-as évek közepétől három földrész legnevesebb múzeumaiban voltak kiállításai, szülővárosában, Figuerasban 1974-ben, a floridai St. Petersburgban pedig 1982-ben avatták fel múzeumát.

Dalí 1980-tól mozgásszervi betegsége miatt már nem tudott festeni, még jobban megtörte imádott feleségének 1982-ben bekövetkezett halála. A depresszióba esett művész ezután visszavonultan élt szülővárosában 1989. január 23-án bekövetkezett haláláig.

Képeit az 1980-as évek végétől Budapesten és Szentendrén is kiállították. 2013-ban a Művészetek Palotájában a Mad Tristan című baletthez festett díszletképe előtt lépett fel a Finzi Pasca újcirkusz társulat. 2016-ban Pécsen mutatták be Dante Isteni színjátékához készített illusztrációit, 2017-ben a pápai Esterházy-kastélyban nyílt kiállítása Welcome into my brain (Üdvözöllek az agyamban) címmel. 2023-ban a budapesti Komplexben volt látható az Utazás egy lángelme képzeletében alcímű kiállítás, ahol a művek java nem Dalí saját kezű alkotása volt, hanem a művész saját kezű alkotásainak sorszámozott másolatai, amelyeket aláírásával hitelesített. (MTI)

A világ legfontosabb dizájnkonferenciája

Május 15–17. között Budapestre érkezik a nemzetközi dizájnszakma színe-java. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) nemzetközi pályázaton nyerte el a rendezés jogát.

Hogyan alakíthatja a dizájn a jövőt? Mi a dizájn szerepe a társadalomban, mi a tervező feladata korunkban? Többek közt ezekre a kérdésekre keres választ a világ legfontosabb dizájn és művészeti oktatási szakmai szervezete, a Cumulus Association, amely 66 ország 357 intézményét tömöríti. Minden évben két nagy nemzetközi konferenciát szerveznek, idén Budapesten lehet az egyik házigazda.

A P/Referencés Of Design címet viselő szakmai rendezvény résztvevői többek közt az adatok, a gazdaság, a jóllét, az együttélés és a dizájn kapcsolatát vizsgálják majd három napon át plenáris és szekciós üléseken, amelyeken kiállításokkal, koncertekkel, gasztronómiai programokkal egészülnek ki.

A konferencia szakmai programkínálata mintegy 140 előadást foglal magába, mindezt közel negyven

workshop egészíti ki. Olyan szakértelműek tartanak majd előadást, mint Dr. Robin Schuldenfrei, a modern építészettörténet kiemelkedő kutatója; Vladan Joler, akinek művészeti alkotásaiban olyan tudományágakat vegyít, mint az oknyomozó újságírás, az írás, az adatvizualizáció és a kritikai dizájn; valamint Eric Zimmerman játéktervező, az NYU Game Center professzora, akinek projektjei a klasszikus irodalmat dekonstruáló videójátékoktól a kulturális vitákat feldobó kártyajátékokig terjednek.

Az eseményhez online is csatlakozhatnak az érdeklődők, akik nemcsak az élőben közvetített előadásokat láthatják, de számos különleges tartalomhoz is hozzájuthatnak.

A MOME egyébként nemrég jelentette be, hogy négy év után tovább bővíti nemzetközi oktatási portfólióját. A kreatív iparágban tanulni vágyó hallgatók a fotográfia, az interaktív tervezés és az animáció és dizájn mellett a Master of Design és a Master of Art and Design Management képzéseken is részt vehetnek angol nyelven. (K)

„Légy a kutyák királya!”

„...Ne királyok kutyája!” Ennél aktuálisabb üzenetet elképzelni sem tudnánk a kultúra hazai és magyarországi művelőinek biztatására. Ezért örömmel osztjuk meg a hírt, hogy Hobo május 16-án Dunaszerdahelyen éleszti újra a Kopaszkutyt.

Ha 1981-ben azt mondták volna Földes Lászlónak, ennek a csodálatos ördögfióknak, hogy egyszer Kossuth-díjat fog kapni munkásságáért, nyilván egy nagy nevetéssel honorálta volna a viccet. Nem tudom, megfigyelték-e – mert hiszen nyilván önök is sokszor látták Szomjas György kultikus filmjét –, hogy amikor Hobo az egyik jelenetben nála legalább 10 évvel fiatalabb rajongókkal beszélget, mennyire figyel rájuk, milyen fontosak neki azok a sodródó gyerekek. A Schuster Lóránt által a filmben felolvasott rajongói levél, hogy tudniillik nagyon szeretünk titeket, reméljük, ilyenek maradtok, és nem veszitek át az ABBA stílusát – szintén sokat elárul a korabeli viszonyokról. Azok kedvéért, akik még nem éltek a nyolcvanas évek elején: a csapból is folyó Neoton-diszko mellett csak az államilag dotált rockzenekarok (Dinamit, Generál,

Corvina...) kerülhettek be a tévébe és csinálhattak lemezt. Az illetékeseket – élükön a hírhedt Erdős Péterrel – nem érdekelte, mi zajlik nyugaton, milyen zenék a legmenőbbek. A Rolling Stones nyomában járó magyar zenekarokat pedig kifejezetten rühelltek.

A Kopaszkutya című filmet ugyan nem tiltották be, a lemez azonban hosszú időre mélyhűtőbe került, csak 1993-ban olvashatták fel – a közönség szeretetének köszönhető-

en. A Kopaszkutya volt egyébként az első olyan magyar játékfilm, amelynek szereplői (pár kivétellel) nem hivatásos színészek voltak, hanem valóságos figurák, akikről a történet szólt.

A Kopaszkutya több jelenete játszódik koncerteken. Ezeket a betétdalokat eleveníti fel zenekarával Dunaszerdahelyen a 79 éves Hobo, a magyar rockzene ikonikus alakja jövő csütörtökön, a „Csaplárban”. Aki jót akar, semmiképp se hagyja ki ezt a lehetőséget! (Juk)

Bill és Hobo a Kopaszkutyaiban

(Képarcívum)

Nagykaposi második hely a galántai rajton

Kiválóan kezdte meg szereplését az országos úszós sporthágásbajnokság legfelsőbb osztályában a Nagykaposi Maros Mix Tubertini egyesületének tagja, Petőcz Szandra. A női I. liga nyitófordulójának első versenynapján az első, míg a második napon a harmadik helyen végzett, ami az összesítésben a dobogó második fokát jelentette számára Galántán a nyolcas mezőnyben. „Nem számítottam ilyen jó kezdésre. Már az első napon szinte minden összejött, jó taktikát választottunk, s a szerencse sem pártolt el tőlem. A második napon talán egy kicsit türelmetlenebb voltam, több nyugalomra lett volna szükségem. Bizonyos esetekben körültekintőbbnek kellett volna lennem, szerintem ezért csúszhattam lejjebb. Összességében azonban nagyon elégedett vagyok. Egy nagyon jó rajttal nyitottam az idei versenyevadot, s ez bizalommal tölt el a következő fordulók előtt” – nyilatkozta az Új Szónak Petőcz.

A második fordulóra augusztusban kerül sor a Slnávnán.

Május második hétvégéjével pedig egy újabb kihívás kezdődik el a nagykaposiak számára. Ezúttal a férfiak II. ligája – melyet háromról kétfordulósra csökkentettek – rajtot el. Az első kör a tegnapi hagyományos kötelező edzéssel indult Sabinovban, majd ma és holnap 10 órától 14 óráig rendezik magát a tényleges verseny.

Petőcz Szandra maga sem várta ilyen jó kezdést az új idényben

Az új bajnoki kiírásban a Jaroslav Galgan, Fleischer Bertalan, Jecko Dominik, Petőcz Károly és Péceli János Róbert alkotta csapat irányítását már nem Vernárszky Gyula végzi, helyette Bencsik János vállalta el ezt a feladatot, akinek ez lesz az első komoly megmérettetése ebben a szerepkörben. „Nem lesz könnyű egy több évtizedes tapasztalattal bíró, kitűnő és szép sikereket elérő vezető után átvenni egy továbbra is komoly célokat kitűző csapat irányítását. Nehéz dolgom lesz, de igyekszem majd megfogadni elődöm tanácsait. Ami pedig az elvárásainkat illeti, szeretnénk a mezőny első felében végezni, leginkább a dobogón, hogy 2020 után visszakerülhessünk végre a legfelsőbb osztályba. De nem csak a bajnokság folyamán, hanem a többi honi, illetve határon túli különböző díjakért kiírt versenyeken is szeretnénk minél jobb eredményt elérni, hiszen a múltunk erre kötelez. Régiókat, az Ung-vidéket mindenütt méltóképpen kell, hogy képviseljük és ezért mindent meg is kell, hogy tegyünk” – nyilatkozta lapunknak az indulás előtti készülődéskor Bencsik János. (PAN)

Negyedikként zártak a komáromi kosarasok, döntőben a lévaiak

OROSKY TAMÁS

Hiába vezettek 15 ponttal is a komáromiak, végül a lévaiak nyerték a férfikosárlabda NIKÉ SBL elődöntőjének csütörtök esti, ötödik mérkőzését, és 3:2-es összesítéssel bejutottak a döntőbe.

Az elődöntős sorozat sorsdöntő találkozója – a másik ágról már kedden továbbjutott iglóiak lebecsülése nélkül – előrehozott finálénak tetszett: csordultig megtelt csarnok fogadta csütörtök este a csapatokat Léván. A sárga-zöld drukkerek fül-süketítő dudaszóval, a komáromi szektor a megszokott, hatalmas doberővel üzte-hajtotta a kedvenceit. (Hazai részről megpróbálkoztak egy Levice, do toho! – Hajrá, Léva! lelátói felelettel is, de a felemás végeredmény hallatán visszatértek a megszokott koreográfiákhoz).

A döntős hangulatot pedig a játékosok is hozták a parketten – idegesség, pontatlanság, megremegő kezek jellemezték az első perceket, amelyek során sokáig kellett várunk az első kosárra. Ezt a komáromiak szereztek – Nuhu zsákolta egyet –, s gyorsan beindultak. Az 5. percben 0:12 állt az eredményjelzőn. S bár a 6. (!) percben a lévaiak megszerezték első pontjaikat a meccsen, 3:18-nál nem úgy nézett ki, hogy sok keresnivalójuk lesz.

„Sajnos pár perc alatt elveszítettük az előnyünket, hagyjuk visszajönni a meccsbe a riválist. Remekül kezdtünk, de egyszer csak nem azt játszottuk, amit addig. Ez kulcsfontosságú tényező volt” – mondta lapunknak utóbb Martin Danielič, a komáromiak játékosa.

„Szélsőséges meccs volt. A kezdesük után senki sem hitte volna, hogy két számjegyű győzelmet aratunk” – nyilatkozta Michal Madzin is, a Patrióták vezetőedzője.

Ugyanis a folytatásban nagy lépésekkel elkezdett zárkózni a hazai csapat. A folyamatot Drasko Knezevic vezérelte, aki eltöltését letöltve visszatért a lévaiak csapatába, s bár meglepetésre a kispadon kezdett, a játékba beszállva elkezdte termelni a hármasokat. Az összesen hét tripla mellett óriási elánnal küzdött a bosnyák kosaras, aki nem mellesteg tavalta a komáromiak elleni döntő legértékesebb játékos lett.

Dicséret illeti azonban az ezúttal fekete mezés piros-fehéreket is, akik a félidei egál dacára (37:37)

Zach Harvey 28 pontja sem volt elég a komáromi sikerhez

(Fotó: TASR)

nem omlottak össze, és továbbra is hittek a győzelemben, Zach Harvey vállalta magára a pontgyáros szerepét. A lévaiak egy 13 pontos szakkasszal mínusz ötről plusz nyolcra fordítottak, de a 32. percben ismét csak döntetlen volt az állás (57:57).

A pontok mennyisége is mutatta, a hajrához közeledve egyre inkább idegessé (és fáradtabbá) váltak a játékosok. Az előny végig a lévaiaknál volt, és négy pontnál közelebbre már nem engedték a komáromiakat, akiknél az irányító Gilbreath kipontozódása érzékeny veszteséget jelentett. Míg az eksztázisban kosarazó Knezevic lélektanilag fontos pillanatokban parádézott, a hármasokra kényszerülő vendégek már nem tudtak a meccsen sokadszor is megújulni. Egy perccel a vége előtt Ivan Djordjevic, a komáromiak edzője egyesével végiglejtette a kispadon ülő védenceit, majd a lecsereált játékosait is, megköszönve nekik a mostani teljesítmény mellett az egész szezont.

„Nagyon nehéz pillanatok ezek számomra és a csapatnak is, de alapvetően büszkeséget érzek. Az utolsó hónapokra jó formába lendültünk. Boban Tomic klubelnökötől megkaptam a lehetőséget a bizonyításra. Mindent megtettünk, hogy jó kosárlabdát mutassunk be. A lévaiak elleni 200 percnyi játék után csak nagyon kevés hiányzott a továbbjutáshoz, de az utolsó lépést a Patriótáknak sikerült megtenniük” – értékelt a szerb szakember, aki az idényben három tréner mellett is asszisztenskedett, míg végül maga fejezhette be a szezont vezetőedzőként.

„Mi hiányzott a sikerhez? Az volt a taktikánk az egész sorozatban, hogy felvállalva a rizikót kicsit szabadabban hagyjuk a lévaiak irányítóit, hogy távolról dobjanak. Ez végig bevált, ma azonban nagyon jól ment Knezevicnek. Ha két-három hármasal kevesebbet szerez, még nyíltabb lett volna a vége” – jegyezte meg Danielič.

A történeti hűség kedvéért: a lévaiak végül 78:67-re nyertek, és esélyük maradt a bajnoki mesterhármásra. Az iglóiak elleni döntő mai (17.00), első meccsén is övök a pályaelőny. Az egyik fél három sikeréig tartó sorozat győztesére legkésőbb május 25-én derül fény.

A komáromiak számára véget ért az idény, a 3. helyért nem játszanak. A két legyőzött elődöntős közül a privégeiek zárták jobban az alapszakaszt, ezért ők a bronzérmesek.

SPORTMENÜ

Labdarúgás

NBI, 31. forduló – szombat, 15.30: MTK–Puskás Akadémia; 17.30: ZTE–Paks; 19.30: Diósgyőr–Ferencváros. Vasárnap, 14.15: Kisvárdai–Mezőkövesd; 19.30: Debrecen–Fehérvár. Az Újpest–Kecskeméti találkozó lapzártá után ért véget.

1. Ferencváros	31	22	5	4	78:28	71
2. Paks	31	16	6	9	48:40	54
3. Fehérvár	31	16	5	10	55:39	53
4. Puskás Akadémia	31	13	10	8	53:33	49
5. Debrecen	31	13	6	12	47:44	45
6. MTK	31	12	7	12	41:58	43
7. ZTE	31	12	6	13	52:57	42
8. Diósgyőr	31	11	8	12	48:56	41
9. Kecskeméti	31	11	6	14	40:44	39
10. Újpest	31	11	6	14	40:44	39
11. Kisvárdai	31	8	4	19	35:50	28
12. Mezőkövesd	31	5	5	21	27:58	20

NIKÉ LIGA, rájátszás, 9. forduló, felsőház – szombat,

15.30: Podbrezová–Slovan (jv.: Kráľovič); 17.30: Ružomberok–Žilina (Marhefka). Vasárnap, 17.30: DAC–Trnava (Gemzický).

1. Slovan	30	22	4	4	70:28	70
2. Trnava	30	17	3	10	42:28	54
3. Žilina	30	16	6	8	51:41	54
4. DAC	30	14	10	6	45:30	52
5. Ružomberok	30	12	10	8	36:37	46
6. Podbrezová	30	10	4	16	47:54	34

Alsóház – szombat, 18.00: Michalovce–Zlaté Moravce (Dohál), Skalica–FC Košice (Kišš), Trenčín–Banská Bystrica (Malárik).

7. Banská Bystrica	30	14	8	8	48:37	50
8. Trenčín	30	12	9	9	44:32	45
9. Skalica	30	10	6	14	32:36	36
10. Michalovce	30	5	9	16	26:46	24
11. Košice	30	6	6	18	25:55	24
12. Zl. Moravce	30	2	5	23	19:61	11

Jégkorong

VB, A csoport (Prága) – szombat, 12.20: Nagy-Britannia–

Kanada; 16.20: Ausztria–Dánia; 20.20: Norvégia–Csehország.

Vasárnap, 12.20: Finnország–Nagy-Britannia; 16.20: Dánia–Kanada; 20.20: Ausztria–Svájc.

B csoport (Ostrava) – szombat, 12.20: Franciaország–Kazahsztán; 16.20: Lengyelország–Lettország; 20.20: Egyesült Államok–Németország.

Vasárnap, 12.20: Szlovákia–Kazahsztán; 16.20: Lettország–Franciaország; 20.20: Svédország–Lengyelország.

Kézilabda

RÁJÁTSZÁS A SZLOVÁK BAJNOKI CÍMÉRT – szombat, 17.30: Šala–HC DAC.

FÉRFI VB-SELEJTEZŐ, visszavágó – vasárnap, 17.30 (Nagytapolcsány): Szlovákia–Lengyelország (az első meccsen 29:28).

Kosárlabda

FÉRFI NIKÉ SBL, döntő, 1. meccs (a párharc az egyik fél 4. győzelméig tart) – szombat, 17.00: Patrioti Levice–Spišskí Rytieri.

Majoross magyar kapitány lehet

Majoross Gergely a jelölt az elitbe visszajutott magyar férfi jégkorong-válogatott szövetségi kapitányi posztjára. Ő lehet az első főállású magyar szakvezető Kercsó Árpád 2001-es távozása óta. Such György szövetségi elnök – Don MacAdam sportigazgató és eddigi kapitány javaslatával egyetértve – Majorost jelöli a posztra a keddi elnökségi ülésen. A korábban Érsekújváriban is dolgozó Majoross 2019-ben megbízott kapitányként már vezette a nemzeti csapatot. (MTI)

EREDMÉNYEK

▶ Labdarúgás

EL, elődöntő, visszavágók: Atalanta–Marseille 3:0, Lookman (30.), Ruggeri (52.), Toure (90.+5) – az első meccsen 1:1, t.j.: Atalanta; Leverkusen–AS Roma 2:2, Mancini (83., öngól), Stanic (90.+7), ill. Paredes (43., 66., mindkettőt 11-esből) – 2:0, t.j.: Leverkusen.

EKL, elődöntő, visszavágó: Olimpiakosz–Aston Villa 2:0, El Kaabi (10., 79.) – 4:2, t.j.: Olimpiakosz.

▶ Jégkorong

NHL, playoff, 2. forduló – Keleti főcsoport, 3. meccs: Carolina–NY Rangers 2:3 h. u. – az egyik fél negyedik győzelméig tartó sorozat állása 0:3. Nyugati főcs., 2. meccs: Dallas–Colorado 5:3 – 1:1.

VB, Csehország, 1. forduló – A csoport: Svájc–Norvégia 5:2 (1:1, 3:0, 1:1), Andrighetto (12.), Löffel (25.), Senteler (29.), Scherwey (34.), Niederreiter (52.), ill. Vikingstad (15.), Nygard (59.). A Szlovákia–Németország mérkőzés lapzárta után ért véget.

▶ Kézilabda

FÉRFI VB-SELEJTEZŐK, vb-selejtező, 1. meccsek: Litvánia–Magyarország 26:33 (11:13), a legjobb magyar góldobó: Imre B. 11; Lengyelország–Szlovákia 28:29 (15:16), a legjobb szlovák góldobó: Briatka 11.

▶ Kosárlabda

NBA, playoff, 2. forduló, 2. meccsek – Keleti főcsoport: Boston–Cleveland 94:118 – az egyik fél negyedik győzelméig tartó sorozat állása 1:1. Nyugati főcsoport: Oklahoma–Dallas 110:119 – 1:1.

FÉRFI NIKÉ SBL, playoff-elődöntő, 5. meccs: Patrioti Levice–Komárno 78:67 (37:37), a legjobb komáromiak: Harvey 28, Nuhu 13, Gilbreath 10 – a sorozat végeredménye 3:2, a lévaiak jutottak a döntőbe.

▶ Tenisz

RÓMAI FÉRFITORNA, 1. forduló: Alexandre Müller (francia)–Fucsovics Márton (magyar) 4:6, 7:6, 6:2.

▶ Tekvondó

EB, Belgrád – férfi 63 kg: 1. Salim Omar Gergely (magyar).

▶ Kerékpár

GIRO D'ITALIA, 6. szakasz (Vareggio–Rapallo Terme, 180 km): 1. Pelayo Sánchez (spanyol, Movistar) 4:01:08; 2. Julian Alaphilippe (francia, Soudal-Quick-Step) azonos idővel; 3. Lucas Plapp (ausztrál, Jayco) +0:1; ... 50. Valter Attila (magyar, Visma) +1:31. 7. szakasz (Foligno–Perugia, 40,6 km, egyéni időfutam): 1. Tadej Pogacar (szlovén, UAE) 51:44; 2. Filippo Ganna (olasz, INEOS) +0:17; 3. Magnus Sheffield (amerikai, INEOS) +0:49; ...102. Valter +6:30. Összelet: 1. Pogacar 24:12:36; 2. Daniel Martínez (kolumbiai, BORA) +2:36; 3. Geraint Thomas (brit, Ineos) +2:46; ...50. Valter +25:20.

TOUR DE HONGRIE, 2. szakasz (Tokaj–Kazinbarcika, 162 km): 1. Mark Cavendish (brit) 3:45:11; 2. Dylan Groenewegen (holland) azonos idővel, 3. Jon Aberasturi (spanyol) a. i., ... 16. Peák Barnabás (magyar) a. i., 39. Peter Sagan (szlovák) a. i. 3. szakasz (Kazinbarcika–Kékestető): 1. Thibau Nys (belga) 4:31:52; 2. Diego Ulissi (olasz) a. i., 3. Emanuel Buchmann (német) a. i.; ... 15. Dina Márton (magyar) +0:37; 96. Sagan +14:28. Összelet: 1. Nys 12:09:41; 2. Ulissi +0:04; 3. Buchmann +0:06; ... 15. Dina +0:47; 98. Sagan +14:38.

▶ Sportfogadás

KENO – csütörtök: 3, 7, 8, 9, 19, 31, 38, 45, 48, 49, 50, 54, 60, 65, 68, 69, 72, 76, 78, 79. Keno Plusz-szám: 9. Péntek: 1, 9, 10, 13, 20, 29, 35, 37, 41, 50, 55, 58, 60, 64, 67, 71, 72, 74, 75, 76. Keno Plusz-szám: 60. KENO JOKER – csütörtök: 687153. Nyeremények – 1. és 2. díj: nincs nyertes; 3. díj: 150 euró (1); 4. díj: 30 euró (4), 5. díj: 2,50 euró (84), 6. díj: 0,50 euró (830). Péntek: 183921. Nyeremények – 1. és 2. díj: nincs nyertes; 3. díj: 150 euró (1); 4. díj: 30 euró (4), 5. díj: 2,50 euró (84), 6. díj: 0,50 euró (868).

A Puskásban lehet az EKL-döntő?

Görögországi forrásokból úgy értesült a Nemzeti Sport, hogy rendezési nehézségek miatt akár Athénból Budapestre helyezhetik át a labdarúgó Európa-konferencialiga május 29-i fináléját, amelyben az Olimpiakosz a Fiorentina-val találkozik.

A görög rendőrség állítólag nem tudja garantálni a biztonságot az Olimpiakosz ősi riválisának számító – Pireuszról néhány kilométerre lévő – AEK Athén létesítményében, az Aja Szofia Stadionban és környékén, ezért elvehetik a döntő rendezési jogát a görögöktől, s ebben az esetben a budapesti Puskás Aréna lehet a beugró helyszín. (ns)

DAC: ha kitart a forma a derbin, nem kell félni a pontvesztéstől

LENCSES ZOLTÁN

A labdarúgó Niké Liga hátralevő két fordulójában két döntővel felérő mérkőzés vár a dobogóért küzdő DAC-ra. Az első fontos meccset vasárnap 17.30-kor játsszák a sárga-kékek, amikor a nagyszombati Spartak látogat a MOL Arénába.

A tavalyi ezüstérmet a legtöbb DAC-szurkoló egyértelmű csalódásként könyvelte el, hiszen a csapat jelentős előnyt elveszítve csúszott le a bajnoki cím megszerzéséről. Ha viszont idén is összejön a második hely a dunaszerdahelyieknek, azt minden bizonnyal mindenki pozitívan fogja megítélni. Ehhez a jelenleg 4. helyen álló sárga-kékeknek annyit kell tenniük, hogy megnyerik hátralevő két mérkőzésüket – előbb vasárnap a Spartak, majd jövő szombaton a zsolnaiak ellen.

A tét a DAC szempontjából óriási, mivel a csapat a 2018/19-es szezon óta minden évben elindulhatott a nemzetközi kupaporondon. Hogy ez a sorozat a nyáron folytatódjon, ahhoz meg kell előznie a jelenleg kétpontos előnyben lévő Spartak–Žilina páros egyikét, mivel a rózsahegyiek kupagyőzelmével csak a dobogós helyezések ér Konferencialiga-selejtezőt, a 4–7. helyezettek számára nem rendeznek rájátszást.

Adott a kezdőcsapat

A vasárnapi mérkőzés előtt több előjel is a DAC-nak kedvez. Egyrészt érezhető, hogy az elmúlt he-

A sárga-kékeknek győzniük kell a kerületi rivális ellen

(Fotó: Somogyi Tibor)

tekben összeállt Xisco Munoz csapata. A spanyol vezetőedző április eleje óta sorozatban ötször ugyanazt a kezdőtizenegyet küldte pályára, ezeken a mérkőzéseken két gól nélküli döntetlen mellett háromszor győzött a DAC, gólaránya 11:4 volt. Munoz nem akármilyen bravúrt mutat be azzal, hogy a katasztrófálisra sikeredett téli átigazolási időszak ellenére ilyen jó formába hozta csapatát. A Dunaszerdahelyre télen érkezett Kacsaraba, Koné, Haratyin, Cheikh, Keresztes, Yapi, Oddei, Jürgens, Dolcek kilencesből több mint három hónap elteltével ki-

jelenthető, hogy egyedül Kacsaraba vált be. A legtöbben minimális vagy semennyi játéklehetőséget nem kapnak, de ezt a csapat mégis gond nélkül elbírja a remeklő Popovics kapussal, a kiegyensúlyozott védőhármassal, a fonalt elkapó Vítállissal és Herccel, valamint a góllövőcípjét megtaláló Trusával. És a vasárnapi párharcnak nem csak ezért a DAC az egyértelmű esélyese...

Formán kívüli Spartak

A Spartak ellenkező utat járt be az elmúlt hetekben, mint a csallóköziek, Michal Gašparík csapata

ugyanis mintha elveszítette volna a fonalt. A Slovan elleni hazai és a zsolnaiak elleni idegenbeli vereség után a kupadöntőt is elveszítették a rózsahegyiek ellen. A múlt heti bajnokn ugyan visszavágtak a lipitóiaknak, de legjobb góllövőjük, Michal Ďuriš piros lapot kapott, így a DAC ellen nem léphet pályára.

A Spartak ősszel győzni tudott a MOL Arénában, majd februárban a DAC visszavágtott és elhozta a három pontot Nagyszombatból. Egy hónappal később, már a felsőházi rájátszásban ismét összecsaptak a felek, az a mérkőzés Yhoan Andzouana balszerencsés öngólja után végül egyértelmű, 3:0-s nagyszombati sikerrel hozott.

Az első döntő

Christán Herc, a DAC szlovák középpályása a klubhonlapnak adott interjújában magabiztosan nyilatkozott a kerületi rangadó előtt. „A nagyszombatiakat ismerve valószínűleg visszahúzódnak majd. Amennyiben hozzuk a saját játékunkat, ahogyan az utóbbi hetekben futbalozunk, akár idegenben vagy a legutóbbi három hazai meccsünkön, abban az esetben nem félek a pontvesztéstől... Minden a helyére került. Jó formában vagyunk, pozitív a hangulat, kisegítjük a másikat, amennyiben valaki hibázik a pályán. Már csak két megmérettetés van hátra, mindkettőt döntővel ér fel, mindannyian ezekre az összecsapásokra készülünk.”

A mérkőzést a Dajto és a Voyo élőben közvetíti. A játékvezető Gemzický lesz, a VAR-szobában Marhefka vigyáz a rendre.

Majdnem botlott, de döntős a Leverkusen

ÖSSZEFOGLALÓ

A labdarúgó Európa-liga elődöntőjében bajba került a Leverkusen, de szokásosan tökéletesen hajrázott, így ő lesz a másik ágon bejutó Atalanta ellenfele a fináléban. A konferencialigában az Olimpiakosz csatlakozott a már szerdán továbbjutott Fiorentina mellé.

Az AS Roma elleni párharc első meccsét egy héttel ezelőtt az olasz fővárosban a Leverkusen nyerte 2:0-ra. A csütörtöki visszavágón az olaszok

Lukakuék alaposan megnehezítették a németek dolgát

(Fotó: TASR/AP)

Leandro Paredes két büntetőjével ledolgozták hátrányukat, ám Gianluca Mancini öngóljával, illetve Josip Stanic 97. percben lött góljával egyenlítették a házigazdák. Utóbbi volt a Bayer 17. találata a mostani szezonban, ami a 90. percben vagy azt követően született.

„Nehéz most megszólalni. Tudtuk, hogy bonyolult a helyzet az első meccs után, hiszen egy nagyon jó csapat került előnybe. Megpróbáltuk, az utolsó percig küzdöttünk, a szurkolóink mögöttünk álltak és nagyon közel voltunk. Nagy most a csalódottság a csapatban, de gyorsan fel kell töltenünk az energiatartalékainkat,

hiszen még három fontos meccs vár ránk a bajnokságban” – nyilatkozta a mérkőzés után a rómaiak csapatkapitánya, Lorenzo Pellegrini.

A Bundesligát már megnyerő, a Német Kupában is döntős Leverkusennek ez immár a 49. veretlen mérkőzése volt sorozatban, ezzel megdöntötte a Benfica európai rekordját. A liszszaboni együttes 1963. decemberében és 1965. februárján között 48 tétmérkőzésen nem talált legyőzőre valamennyi sorozatot figyelembe véve.

„Megmutattuk a karakterünket a második bekapott gól után. Belenéztem a játékosaim szemébe és láttam, hogy többet akarnak. Még mindig nyerhetünk három trófeát, lesz két döntőnk egy héten belül” – utalt arra Xabi Alonso vezetőedző, hogy az EL-döntőt követően három nappal a Német Kupa fináléjában mérkőzzenek meg a Kaiserslauternnel. A Bayer harmadszor jutott döntőbe az európai porondon, 1988-ban az UEFA-kupában, 2002-ben pedig a BL-ben volt finalista és mindkét alkalommal elbukta az aranycsatát.

A németek ellenfele a május 22-én Dublinban sorra kerülő döntőben az Atalanta lesz, amely a Marseille otthonában elért 1:1-es döntetlen után otthon 3:0-ra győzött. „Éreztük, hogy az egész város mögöttünk állt ezen az estén. Nem tudom, hogy tökéletes teljesítményt nyújtottunk-e, de az biztos, hogy végig mi domináltunk. Ez benne van a DNS-ünkben, ráadásul minden

feltétel adott volt, hogy támadófocit játsszunk. Lehetünk volna koncentráltabbak, hiszen egészen a második gólig nyitva hagytuk a továbbjutás kérdését. Ruggeri fantasztikus gólja után azonban eldől minden” – utalt a kapufára, a kimaradt helyzetekre és a mindössze 21 éves védőjének szép tekerésére az atalantaiak vezetőedzője, Gian Piero Gasperini.

Az Európa-konferencialigában a Fiorentina már kedden bejutott a döntőbe, mivel a 3:2-es első meccs után 1:1-et játszott a Club Brugge vendégeként. Az olaszok ellenfele a döntőben az az Olimpiakosz lesz, amely nem kis meglepetésre kettős győzelemmel búcsúztatta az Aston Villát. A birminghami 4:2-t követően Görögországban 2:0-ra győzte le ellenfelét a piruszi csapat. Érdekes, hogy így a fináléban a Ferencváros csoportellenfele a zöld-fehéreket a nyolcadöntőben búcsúztató klubbal találkozik majd. „Mikor megérkeztem az Olimpiakoszhoz, nem gondoltam, hogy ennyire messze juthatunk az európai porondon. Lassan azonban elkezdtem elhinni, hogy jól szerepelhetünk. Jól dolgoztunk az elmúlt hónapokban és megérdemeltük a döntőbe jutást. Hálás vagyok a klubnak, hogy így lehetek” – nyilatkozta a bajnokságban negyedik helyen álló görög klub februárban kinevezett vezetőedzője, José Luis Mendilibar.

Az EKL döntőjét május 29-én Athénban rendezik. (MTI, UEFA, ez)

Megtalálták az 500 éve eltűnt templomot

A Zsigmond király idején épült Szűz Mária-templom romjait találták meg egy tenispálya alatt, a visegrádi műemlékegyüttes újjászülését megelőző régészeti feltárás során.

Visegrád. A feltárt főoltár előtti kriptá környékén nemcsak a szentély leomlott késő gótikus boltozatának darabjait hozták a felszínre, hanem egy több száz évvel ezelőtti összecsapás nyomait is megtalálták.

A visegrádi vár és környékének megújulását célzó Visegrád Reneszánsza című, 2021-ben indult fejlesztési program eredményeként a várrendszer és a királyi palota a Mátyás korabeli állapotoknak megfelelően születik újjá. A rekonstrukciót a falakra veszélyes invazív növényzet eltávolítása és a 3D-lézerszkenneléssel elvégzett felmérés mellett régészeti feltárások elő-

zik meg. Tavaly az egykori királyi palota közelében találtak rá egy 700 éves, aranyozott, ruhakapocs párra, amelynek tulajdonosa Piaszt Erzsébet királyné, I. Károly (Róbert) hitvese is lehetett, mivel a feltárt épület feltehetően az ő házának épült.

Márciusban folytatódott Visegrád történetének legnagyobb szabású kutatása, amelyet a Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeumának és Nemzeti Régészeti Intézetének szakemberei végeznek a Várkapitányság megbízásából. A munka során először a török hódoltság korából származó település nyomaira bukkantak az alsóvárban. Előkerültek 16–17. századi kerámiák, bepecsételt pipák és egy női kozmetikumokhoz köthető ezüstkészlet, valamint fémből készült lövedékek, lábvasak, csontnyelű kések, továbbá középkori érmék, oszmán-török akcsék, II. Mátyás és II. Ferdinánd dénárjai. Érdekesség,

hogy az oszmánok által használt épületekben többségében hamisított érmék voltak, ezek közül kiemelkedik egy 17. századi francia ezüst Écu megbarnult másolata. Feltártak a fellegvár kaputornyánál egy feltehetően török temetkezési helyszínt, és egy ovális alakú, beomlott boltozatú kemencét is. Ezek az előkerült leletanyag alapján az 1680-as években keletkezettek.

A régészek számára legígéretesebbnek a királyi palota szomszédságában található tenispálya feltárása bizonyult, ahol egykor a Zsigmond király alapította ferences kolostor állt. Már az első napon megtalálták a templom maradványait, majd a főoltár előtt egy kriptá is előkerült, amelyre ráomlott a szentély több mint száz darab késő gótikus boltozati bordája. A beomlott kriptá törmelékei között három holttest csontmaradványa feküdt. A mellettük talált tárgyak, például egy sar-

kantú és számos ólom puszkagolyó alapján feltehetően katonák lehetnek. Egy réztál volt a közelükben, amit talán védekezésre használtak, mivel felületén fegyverek által ejtett mélyedések láthatók. A régészek szerint ez arra utalhat, hogy a templom nemcsak a fosztogatásnak, hanem egy véres összecsapásnak is színhelye lehetett. A kriptá valószínűleg 1544 után omolhatott be, amikor Visegrád oszmán-török kézre került, így évszázadokra eltemette a királyi vár egykori gazdagságának és pusztulásának emlékeit.

A Visegrád Reneszánsza program keretében a következő években nemcsak a Salamon-torony és a vízbástya rekonstrukciója valósul meg, de a visegrádi fellegvár és a királyi palota is megújul. A kulturális, infrastrukturális és turisztikai fejlesztések mellett bejárhatóvá tesszik és összekapcsolják a várrendszer alsó és felső részét is. (MTI)

Több százan tiltakoznak

London. Több mint száz művész, előadó, köztük Sting és a Coldplay tagjai, valamint emberi jogi aktivisták írtak alá petíciót pénteken, melyben a halálraítélt iráni rapper, Tomádsz Szalehi szabadon bocsátását követelik. „Szalehi halálos ítélete a három évig tartó, letartóztatással, börtönnel és kínzással járó zaklatás csúcspontja” – áll a londoni székhelyű Index on Censorship nevű szervezet petíciójában. Az énekes számos dalában felhívta a figyelmet az iráni emberi jogi helyzet problémáira. „Engedni kell, hogy a művészet bírálja, provokálja, megkérdőjelezze a hatalom tekintélyét” – hangsúlyozzák az aláírók, hozzátéve: „egy művész sem szabad kitenni semmilyen bírósági zaklatásnak, nemhogy halálra ítélni a szabad véleménynyilvánításhoz való jogának gyakorlása miatt”. (MTI)

ADÁSVÉTEL

- **AKCIÓ!** Kemény tűzifa. Tel.: 0915 985 922. DPR240261
- Eladók 32 hetes, vörös tojtyúk, 4,50 €/db, 10 darabtól ingyenes házhozszállítás. Érdeklődni: 0036 30 0831 912. DPR240324
- Eladó 6 fajta, tálcs paprikapalánta, 0,45 €, 2 fajta tálcs paradicsompalánta, 0,45 €, 0917 722 688, 035 7774 580, Gúta. DPR240340

Palántavásár a Nyárasdi AGROCENTRUM-ban!

Zöldségpalánták: paprika, paradicsom, zeller, konzervuborka, hokkaido, cukkini, patisszon, saláta, jégsaláta, karalábé, chili, póré, inka cseresznye, fűszernövények. Viszonteladók kedvezmény! Látogasson el áruadánkba, ültessen palántáinkból családja egészségére! AGROCENTRUM Nyárasd Tel.: 031 55 82 664.

DPR240358

INGATLAN

- Szántóföldet vennék Királyrév és környékén, 0908 885 892. DPR230886

uj szo.com
KATTANJ RÁNK!

AUTÓ – MOTOR

- Eladó OCTAVIA COMBI, 2005, benzin, barna metálfényezésű, 1984 cm³, 200 000 km, szervizkönyv, 2. tulajdonos, nem karambolozott, vontatóhorg, DS. Irányár: 4500 €. Tel.: 0903 367 519. DPR240351
- Bérelhető hűtőautó. Tel.: 0908 837 441. DPR240374

VEGYES

- Lapostető-szigetelés. Tel.: 0911 288 868. DPR230979
- Tető munkák, **tetőpléhek**, tetőcserepek akciós áron - megegyezés szerint. **Tel.: 0948 848 820.** DPR240248
- Lapostetők szigetelése, 10 év garanciával, 0948 028 351. DPR240289

Az egyes hirdetések nyelvtani és tartalmihelyességéért nem vállalunk felelősséget!

ÚJ SZÓ

**NYERJ 250 EURÓT 1 VIDEÓVAL,
ÉS LÉGY AZ ÚJ SZÓ GYAKORNOKA!**

Videópályázatot hirdetünk tehetséges videós fiatalok számára, akik szívesen bemutatnák munkájukat az **uj szo.com** havi több mint félmillió egyedi felhasználójának.

- 16 és 25 év közti fiatal videósok jelentkezését várjuk
- Nevezni minimum 2 és maximum 5 perces videóval lehet
- A pályamunkákat a <https://uj szo.com/panorama/idnul-az-uj-szo-videos-tehetsegkutatoja> oldalon várjuk, ahol további információkat is találsz
- Beküldési határidő: **2024. május 31., 24.00**
- Eredményhirdetés: **2024. június 15.**
- Eredményt két kategóriában hirdetünk: zsűridíj és közönségkedvenc.

NYEREMÉNYEK:

Szakmai zsűri díja:

1. helyezés: **250€**
+ szakmai gyakorlat lehetősége az Új Szó szerkesztőségében*
2. helyezés: **100€**
3. helyezés: **50€**

Közönségkedvenc:

250€

+ szakmai gyakorlat lehetősége az Új Szó szerkesztőségében*

*kezdés egyéni megegyezés alapján

TÉMAKÖRÖK:
egy-egy megoldandó, sokakat foglalkoztató probléma feltárása a környezetünkben, kisriport egy-egy ambiciózus közösségről, egy-egy érdekes személyiség bemutatása, egy-egy különleges építészeti, természeti érték egyéni látásmódu bemutatása, egy-egy akció végigkövetése figyelmet vonzó feldolgozásban.

A műfaj: történetmesélés.

Részletek:

uj szo.com

SZÍNHÁZ

POZSONY

SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ – új épület:

Nabucco 19.00 Apály 19.00 Függségi nyilatkozat 19.30

MOZI

POZSONY

CINEMA CITY – AUPARK: Abigail (am.–ír) 21.20
Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 11.20, 13.30, 15.40 Dúne: Második rész (am.) 11.40, 15.00, 20.20
Garfield 4DX (am.–ang.) 11.00, 13.15 Garfield (am.–ang.) 11.30, 12.20, 13.45, 14.40, 16.00, 17.00, 18.10, 19.10
Garfield SuperScreen (am.–ang.) 12.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 14.00, 16.30 A kaszkadőr (am.) 12.00, 14.40, 17.20, 18.30, 20.00, 21.10 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.00 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 14.30, 17.30, 20.30 A majmok bolygója: A birodalom 4DX (am.) 15.30, 18.30, 21.30 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 11.40, 16.10 Kung Fu Panda 4 (am.) 11.40, 13.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.00, 22.00 Artúr, a király (am.) 17.50 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 12.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 16.00, 18.00 Édes élet (cseh) 14.00 Forgószél (cseh–szlov.) 20.10 Challengers (am.–ol.) 11.30, 14.10, 18.50, 21.30 A halálkártya – Tarot (am.) 16.50, 18.20, 20.20, 21.30
EUROVEA: Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 10.00, 12.10, 14.20 Kinyírni a világot – Boy Kills World (am.) 21.15 Finnick – Házi szörnyceskék (or.) 11.45, 13.45 Dúne: Második rész (am.) 14.10, 20.00 Ella és a fekete jaguár (fr.) 10.40 Garfield (am.–ang.) 11.00, 12.15, 13.15, 14.30, 15.30, 16.45, 17.45, 19.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.30, 20.30 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.15, 12.45, 14.00, 15.30, 16.45, 18.15, 19.30, 21.00 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 19.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 10.40, 11.50, 13.40, 14.50, 16.40, 17.50, 19.40, 20.50, 21.40 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 12.00, 14.30, 17.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.50, 13.00, 15.10 Az erdei gyilkos (cseh–szlov.–lengy.) 21.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 17.30, 19.30 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 10.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.15 Forgószél (cseh–szlov.) 13.00, 18.00, 20.30 Alvó számla (szlov.) 15.40 Spy x Family Code: White (jap.) 18.00 A mi kocsmánk (ang.–fr.–bel.) 12.50, 19.10 Challengers (am.–ol.) 10.10, 17.20, 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 15.15, 16.30, 18.30, 20.30, 21.50

KASSA

CINEMAX – OPTIMA: Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 13.00, 15.10 Django (cseh) 13.35 Finnick – Házi szörnyceskék (or.) 16.00 Garfield (am.–ang.) 13.00, 14.00, 15.20, 16.10, 17.40 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 17.50 A kaszkadőr (am.) 17.30, 20.30 Polgárháború – Civil War (am.–ang.) 20.20 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 13.30, 17.50, 20.00 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 16.30 Kung Fu Panda 4 (am.) 13.20, 15.40 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 21.00 Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 13.40 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 19.00 Az első ómen (am.) 20.40 Forgószél (cseh–szlov.) 18.10 Alvó számla (szlov.) 15.30 Challengers (am.–ol.) 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 18.30, 20.50

DÉL-SZLOVÁKIA

DUNASZERDAHELY – CINEMAX: Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 13.20 Garfield (am.–ang.) 13.00, 15.20 A kaszkadőr (am.) 17.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 17.40, 20.10 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 13.10 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 15.50 Challengers (am.–ol.) 17.50 A halálkártya – Tarot (am.) 20.40 **SZENC – MIER:** Finnick – Házi szörnyceskék (or.) 18.00 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 20.00 **GALÁNIA – MOZI:** Ella és a fekete jaguár (fr.) 16.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 19.00 A halálkártya – Tarot (am.) 21.30 **ÉRSEKÚJVÁR – MIER:** Nina és a sündisznó titka (fr.–lux.) 15.00 A kaszkadőr (am.) 17.00 A halálkártya – Tarot (am.) 19.45 **VÁGSELYE – VMK:** Garfield (am.–ang.) 17.30 A halálkártya – Tarot (am.) 20.00 **KOMÁROM – TATARA:** Garfield (am.–ang.) 13.15 A kaszkadőr (am.) 15.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 18.15 A halálkártya – Tarot (am.) 21.00 **PÁRKÁNY – DANUBIUS:** A majmok bolygója: A birodalom (am.) 16.30 A halálkártya – Tarot (am.) 19.00 **LOSONC – STAR:** A majmok bolygója: A birodalom (am.) 17.25, 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 18.50, 20.40 Garfield (am.–ang.) 16.45 A kaszkadőr (am.) 19.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 15.00 Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 15.15 Forgószél (cseh–szlov.) 17.05 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.40 **RIMASZOMBAT – ORBIS:** Hogyan mentünk meg a sárkányt? (sp.–kin.) 15.50 A halálkártya – Tarot (am.) 17.45 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 19.45

GYŐR

CINEMA CITY: Abigail (am.–ír) 19.40, 22.00 A halálkártya (am.) 13.30, 16.30, 18.30, 20.30, 22.30 A kaszkadőr (am.) 10.45, 12.15, 13.30, 15.00, 16.15, 17.45, 19.10, 20.30, 21.50 A majmok bolygója: A birodalom 4DX (am.) 10.15, 13.15, 16.15, 19.15, 22.15 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 11.00, 14.00, 17.00, 18.50, 20.00, 21.45 Az elátkozott Queen Mary (am.) 22.30 Belu – A legbátrabb bálna (kan.) 10.00, 13.30 Bogó és Babóca 6. – Csengettyűk (magy.) 10.00 Bonus Trip (magy.–ang.) 22.15 Challengers (am.–ol.) 17.00, 20.15 Dúne: Második rész (am.) 13.45 Emma és a fekete jaguár (kan.–nem.) 11.30 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.20 Imádlak utálni (am.) 20.00 Ki hitte volna? (fr.) 11.30, 18.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.15 Macskák a múzeumban (or.) 11.15, 13.15, 15.15, 17.15 Macska a pokol (am.) 20.10 Milli Vanilli: Az évszázad botránya (am.–nem.) 10.45 Spy x Family Code: White (jap.) 15.30 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.–kan.) 10.00, 14.00, 17.45 Verseny a győzelemért (nem.–ol.) 11.45

RÁDIÓ

PÁTRIA RÁDIÓ

6.00 Hazai magyar zene 7.00 Reggeli 10.00 Hírek 10.05 Szalagút – Az archívumban Nagy Ildikó tallózik 11.00 Hírek 11.05 Déliidő – politikai, közéleti beszélgető műsor 12.00 Hírek 12.05 Hangoskönyv: Pavol Rankov – A kis dunai háború 13.00 Hírek 13.05 Keleten a helyzet 14.00 Hírek 14.05 Gömörben a helyzet 15.00 Hírek 15.05 Nyugaton a helyzet 16.05 A nő arcai – Gasparik Maja műsora 17.00 Fülbevaló 17.40 Napzárta

RTL

5.00 Ne vessz csak!
5.55 A semmi közepén III.
6.20 A semmi közepén III.
6.50 Molang VI.
7.00 Molang VI.
7.05 Molang VI.
7.10 Mouk
7.45 Kalandos szafari
8.10 Kalandos szafari
8.35 Frédi és Béné, avagy a két kökorszaki szakí
9.10 Praxis - Az egészség és az igazság nyomában Erős Antóniaival
9.55 Brandmánia
10.40 Lime
11.20 Gólkirályság II.
12.35 Banános Joe. Ol. akcióvígjáték
14.45 Szuperzaru. Ol.–spany.–am. akcióvígjáték
17.20 XXI. század - a legendák velünk élnek
18.00 RTL Híradó - Esti kiadás
18.55 Fókusz Plusz
20.00 Gólkirályság II.
21.20 Venom. Am. akciófilm
23.35 Tisztítótűz. Am. akciófilm
1.40 Nesze neked, Moszá! Izr. akcióvígjáték
3.40 Rendőrákadémia 4.: Zseniális amatőrök az utcán. Am. vígjáték

TV2

5.00 Teleshop
6.10 Hupikék törpikék
6.40 Magyar népmesék
6.50 Marvel: Póki és csodálatos barátai
7.15 Balu kapitány kalandja
7.45 Trendmánia X.
8.25 SpaTrend-Wellness&Életmód
9.00 Innovátor VII.
9.40 Nagytű IV.
10.15 Poggyász IX.
10.55 Kutyasuli III.
11.30 Nagy Vágy - Debrecen Kupa
12.10 Gagyi mami 2. Am. vígjáték. Fsz.: Martin Lawrence, Nia Long, Emily Procter, Zachary Levi, Mark Moses, Kat Dennings
14.15 A hobbit: Váratlan utazás. Am. film. Fsz.: Martin Freeman, Ian McKellen, Richard Armitage, Ken Stott, William Kircher
18.00 Tények
18.55 Tények Plusz
19.45 Halálos iramban 6. Am. akciófilm
22.25 A hét mesterlövész. Am. western
1.25 A pogány király. Ang. történelmi film
3.55 Walker, a texasi kopó II.

DUNA TELEVÍZIÓ

5.05 MMA portrék
5.55 Himnusz
6.00 Híradó
6.30 Nemzeti Sporthíradó
6.45 Magyar Krónika
7.15 Divat & dizájn
7.45 Noé barátai
8.20 Egyszer volt, hol nem volt.... Volt egyszer az ötlet
8.45 Theodosia
9.15 Kis Nagy Ember. Am. western
11.25 Egy Perc Híradó
11.32 Szerelmes földrajz
12.00 Déli harangszó
12.01 Híradó
12.35 Nemzeti Sporthíradó
12.50 Jó ebédhez szól a nóta
13.20 Ízörzök
13.45 Mr. Majestyk. Am. akciófilm
15.25 Álomkertek
15.50 Egy Perc Híradó
16.05 Jézus és...
17.00 Főmenü
17.55 Párizsi beszélők
18.00 Híradó
18.25 Nemzeti Sporthíradó
18.40 SzerencsePerc
18.45 Szerencse Szombat
19.45 Szerepjátékok. Am.–fr. film
22.10 Kenő
22.12 Időjárás-jelentés
22.20 Férfi a férfihoz. Ol. western
0.10 Párizsi beszélők

DUNA WORLD

5.35 Ithon vagy!
5.55 Magyarország ma
6.15 Uniót27
6.40 Mesterember leszek
7.10 Delta
7.40 Opera Cafe
8.05 EtnoKultúra
8.35 Evangélium
9.00 Kárpáti Krónika
10.00 Hogy volt?!
11.00 Magyar Krónika
11.30 Ezek a fiatalok. Magy. zenés film
13.00 Híradó
13.25 Szabadidő
14.00-21.45 M4 SPORT+
14.00 ICF Kajak-kenu európai olimpiai pót-kvalifikációs és világkupa-verseny
15.20 OTP Bank Liga
17.25 OTP Bank Liga
19.40 Tippmix férfi kosárlabda NBI
21.45 Bringasport
22.05 Főmenü
23.05 Mókátár
23.35 Poénról - poénra
0.30 Magyar világ
1.00 Híradó
1.20 ANGOL NYELVŰ HÍREK
1.35 Mí, magyarok – portré, önvalomások, beszélgetések
2.35 Ezek a fiatalok. Magy. zenés film
4.10 Klasszikusok délidőben

M2

6.25 Rajzfilmek
6.25 Zou III.
6.40 A Mancs őrjárát IV.
7.40 Zoom, a fehér delfin
8.05 Gus, az icípici lova II.
8.50 A dzsungel könyve III.
9.10 Postás Pat II.
10.00 Számoljunk Paulával V.
10.50 Agi Bagi
11.25 Ricky Zoom II.
12.10 Alvin és a mókások IV.
12.25 Tom Sawyer
13.20 Kérem a következőt!
13.35 Vakáción a Mézga család
14.30 Galambgye - A Grimm testvérek meseje alapján. Ném. mese
15.40 Bobby és Bill II.
16.20 A dzsungel könyve III.
16.55 Alvin és a mókások IV.
17.45 Panda és Kivi
18.00 Csocsó - sztori. Spanyol.–ind.–arg.–am. animációs film
20.00 Házbübi
22.05 Genesis - Amikor minden összeáll
23.45 Kulisszák mögött az A38 Hajón
0.40 A38 Elektronika
2.50 Mit kíván?

VIASAT3

5.15 Dinasztiák V., 3.
6.45 Trendkőzelen
XXVIII. Magyar stílusmagazin, 10.
7.10 Doktor House VII. Amerikai drámasorozat, 15.
8.10 Az újonc IV. Amerikai vígjátéksorozat, 13.
9.10 Az újonc IV. Magyar közösségi talkshow, 14.
10.10 Az újonc IV. Amerikai vígjátéksorozat, 15.
11.10 Az újonc IV. Am. vígjátéksorozat, 16.
12.05 Az újonc IV., 17.
13.05 Ki velek, 3.
14.05 A Gyűrűk Ura: A király visszatér. Új-zélandi kalandfilm
18.20 Ocean's Twelve - Eggyel nő a tét. Amerikai vígjáték
21.00 Ocean's Thirteen - A játszma folytatódik. Amerikai thriller
23.30 Interjú a vámpírral. Amerikai horror
2.05 Ki velek, 3.
2.55 Doktor House VII. Amerikai drámasorozat, 15.
3.35 Carter II. Amerikai drámasorozat, 2.
4.15 Carter II. Amerikai drámasorozat, 3.

Halálos iramban 6.

19.45 TV2

Amióta Dom és Brian a riói balhéval hazavágtak egy helyi kiskirályt és szétosztották a százmilliósszázmányt a bandának, hőseink szétszóródtak a világra. Am az életük nem lehet teljes, mivel nem térhetnek haza, állandó szökésben vannak. Eközben Hobbs 12 országon át üldög egy bandát, melynek tagjai halálosan felfegyverzett sofőrök, és vezérüket egy kíméletlen cinkos segíti.

Férfi a férfihoz

22.20 DUNATV

Tizenöt év elteltével, Bill elhatározza, hogy a gyerekként átélt borzalmakért bosszút áll azokon, akik megölték az apját és megerőszakolták anyját és nővérét. Az eltelt időt arra használta fel, hogy mesterien elsajátítsa a fegyverforgatást, miközben mélyen emlékezetébe véste azokat az ismertetőjegyeket, amelyeket az elkövetőkről megfigyelt.

Interjú a vámpírral

23.30 VIASAT3

A halhatatlanok közöttünk járnak. Korunk öt legnépszerűbb férfiszínésze, élükön Tom Cruise-zal, Brad Pitt-tel valamint Antonio Banderas-szal az Anne Rice bestseller regényéből készült filmben éppen olyan, mint a film, melyben játszik: csodálatos, háborzongató, romantikus. Louis, az arisztokratikus, szomorú tekintetű vámpír megjelenik egy fiatal riporternél, hogy a lehető leghitelesebb forrásként beszámoljon neki a vámpírokról.

MARKÍZA

6.00 Híradó
6.55 Kutyák és macskák. Am. családi vígjáték
8.35 Kivételez Nikol II. Szlov. krimisor., 3.
9.50 Jó tudni!
11.00 Nagy Ó II.
13.20 Legyen tánc
16.10 Amire a férfiak vágyanak. Cseh vígjáték
18.20 Társadalmunk krémje
19.00 Híradó
20.00 Időjárás
20.15 Sport
20.30 The Requin. Am. thriller. Fsz.: Alicia Silverstone, James Tupper, Deirdre O'Connell
22.30 Másnaposok. Am.–ném. vígjáték. Fsz.: Bradley Cooper, Ed Helms
0.50 The Requin. Am. thriller
2.25 Másnaposok. Am.–ném. vígjáték
4.05 UEFA EURO 2024: Magazin

JOJ

5.20 Híradó
6.00 Krimihíradó
6.30 Híradó
7.10 Trollok a világ körül. Am. családi animációs vígjáték
9.15 Viszlát, nagymama!
9.55 Házi kedvencek
10.35 Geissenek - A milliomosok nehéz élete XIX.
11.35 Oltári nő. Am. romantikus vígjáték
14.20 Anyák napja. Am. romantikus vígjáték
16.50 Anyák. Cseh vígjáték
19.00 Krimihíradó
19.30 Híradó
20.20 Sport
20.40 Dolittle. Am. fantasztikus kalandfilmvígjáték
22.30 Jöjj vissza hozzám. Am. romantikus vígjáték
1.10 Paradise Hills. Am. fantasztikus film
3.10 Krimihíradó
3.30 Híradó
4.10 Viszlát, nagymama!
4.50 Házi kedvencek

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1

7.25 Múmin-völgyi kalandok
8.00 Mit fogunk csinálni
8.15 Szuper tudomány
8.30 Ifjúsági vetélkedő
8.55 Hamza ökológiai expedíciója
9.10 Kedvenceim: Történetek az állatorvosi klinikáról
9.25 Kapucni
9.50 Senki sem tökéletes
10.55 Mennysországnak a szájában
11.30 Rózsák harca
13.15 A test titkai
14.15 Szlovákia, szeretlek!
15.45 Columbo
17.15 Engedetlen
17.45 Úton-útfélen
18.15 Építs házat, ültess fát
19.00 Híradó
19.55 Sporthíradó
20.30 A test titkai
21.40 Citrom show
22.35 Az év slágere
23.40 Balada egy pilótáról. Cseh dráma
1.25 Híradó
2.15 Sporthíradó

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2

12.15 Az én diagnózisom
12.50 Vitorlázás a Himálájában: Északnyugati út
13.10 Vitorlázás a Himálájában: vitorlázás a világ körül
13.45 A foka története
14.10 Kapura
15.00 Farmmagazin
15.25 Gombás
15.40 Horgász magazin
16.05 A zöld címen
16.20 Vörösbőr. Szlov. TV film
17.30 Visszatérés a színeztelegendákhoz
18.05 Valaki áll az ajtóban
19.05 Trenk a kis lovag
19.30 Mivel utazunk
19.45 Csodálatos mini stúdió
20.10 Štefan Kvietik öngyógyai
20.40 A boksoló és a halál. Cseh–szlov. dráma
22.25 Vízgátal
23.10 A kilencedik nap. Cseh–szlov. dráma
0.45 Híradó

DOMA

5.10 Mintaapák
6.00 Feleségcsere
7.00 Feleségcsere
8.15 Egyről a kettőre V.
9.00 Egyről a kettőre V.
9.40 Lángoló Chicago VI.
10.35 Lángoló Chicago VI.
11.20 New Amsterdam V.
12.25 Társadalmunk krémje
13.15 Feleségcsere
14.35 Anyuka kiadó III.
15.45 Anyuka kiadó III.
16.50 Anyuka kiadó III.
17.50 Anyuka kiadó III.
18.50 Késre megy III!
20.30 Ilyen az élet. Am. családi vígjáték
23.00 Szerelm az alkalmaszón keresztül 2. Len. romantikus vígjáték
1.30 Lisa McVey elrablása. Kan. életrajzi dráma
3.00 Szerelm az alkalmaszón keresztül 2. Len. romantikus vígjáték
4.50 New Amsterdam V.

PLUS

5.55 Titkos élet az állatkertben III.
7.15 A nyaralóban
8.20 Lakásmustra
9.45 Szalvéta nélkül
11.55 Jégkorong-világ bajnokság 2024: Nagy-Britannia – Kanada
15.00 Zsaruk akcióban. Szlovák sorozat
15.55 Jégkorong-világ bajnokság 2024: Ausztria - Dánia
19.00 Profik II. Szlovák vígjátéksor., 11.
19.55 Jégkorong-világ bajnokság 2024: Norvégia - Csehország
23.00 Oktagon
2.20 Trópusi vihar. Am. akciókalandfilmvígjáték. Fsz.: Ben Stiller, Robert Downey Jr., Jack Black, Jay Baruchel, Nick Nolte, Danny McBride
3.55 Haló
4.20 Házi kedvencek
4.55 Kutyl Kft. Szlovák vígjátéksorozat

ÉT1

9.35 Libuše Havelková mosolyai 10.15 Brown atya X. 11.05 Part 12.00 A fővárosból 12.25 Korong hobbijai 12.50 Berlin, ahogy mi látjuk 13.00 Híradó 13.05 Amit Futur nagymama mondott. Cseh mese 13.50 Fonjuk, fonjuk az aranyzálat. Cseh mese 15.00 A revizor. Cseh vígjáték 16.15 Hercule Poirot 17.55 Mosela boros partjai 18.25 Srácok akcióban 18.55 Hírek és időjárás 19.00 Híradó 19.52 Sporthíradó 20.10 A természet csodái 21.20 Evergreen 22.14 Szerencsepercek 22.15 A Rózsaszín Párduc újra lecsap. Am.–ang. vígjáték 23.55 A tévés szórakoztatás slágerparádéja 0.50 Murdoch nyomozó rejtélyei XVI.

ÉT2

8.55 Terézi völgy 9.25 A technika csodái V. 10.15 Légi katasztrófák 11.00 Autó és motor 11.25 Auto moto tesz 11.40 A Földközi-tenger - az ember és a természet együttese 12.35 Babilon 13.05 Pénz nélkül ne menj egyetemre 13.35 Egy szakáccsal a világ körül 14.25 Az utazás. Fr.–ol. dráma 16.05 Csodálatos Vietnam 17.00 Harangok 17.30 Bolygóknál, a Föld: Az utolsó paradicsom a földön – Luangwa 18.25 Okavango - az álmok folyója 19.20 Frissítés 19.50 Hírek cseh jelynyelvben 20.00 Romantikus olasz sziget 21.00 Eurovizós Dalfesztivál 2024 1.00 Az Ipress ügyirat 1.50 Vigil

FILM+

5.30 Az igazi mikulás. Magy. film 7.20 Kis csillag születik. Fr. családi vígjáték 9.15 A kutyá, aki megmentette a nyarat. Am. kalandvígjáték 10.55 Családi vakáció. Am. vígjáték 12.55 Alfa és Omega. Ind.–kan.–am. animációs film 14.45 Alvin és a mókások. Am. animációs vígjáték. Fsz.: Ross Bagdasarian Jr., Jason Lee, David Cross, Cameron Richardson, Jane Lynch, Justin Long, Matthew Gray Gubler 16.45 Nylonon vadon. Am. animációs film 18.25 Jumanji. Am. kalandfilm 20.30 Jumanji - Vár a dzsungel. Am. kalandfilm 23.00 Halálos fegyver 3. Am. akcióvígjáték 1.30 A fősvény. Ang. vígjáték

HBO

6.00 Hannah Swensen rejtélye: Répatorta. Am.–kan. dráma 7.25 Moonage Daydream 9.35 Space Oddity. Am. vígjátékdráma 11.10 Donia és az aleppói herceg. Fr.–kan. film 12.25 Augustus Oklahomában. Amerikai vígjátékdráma 14.30 Best Sellers. Ang.–kan. vígjátékdráma 16.15 Darabokban. Am. vígjátékdráma 17.55 Időről időre. Ang. romantikus vígjáték 20.00 Négy jó nap. Am.–kan. dráma 21.40 Legyünk férfiak. Am. dráma 23.10 Fedléd. Am. sci-fi akcióthriller 1.10 A három Krisztus. Am. dráma 2.55 Sötét pillanatok. Mex.–am. thriller 4.25 Space Oddity. Am. vígjátékdráma

ORF1

10.25 Hogyan neveljük a sárkányokat 10.50 Szilaj: Zabolálatlanok 11.15 Croodék – A fény kora 11.40 A gyerekek jól vannak 12.00 A gyerekek jól vannak 12.25 Feketének fehéren 12.45 Feketének fehéren 13.05 A Simpson család 13.30 Nadia süt 14.00 Jamie Oliver: Zseniális egyedényes ételek 14.20 Az ifjú Sheldon 14.40 Az ifjú Sheldon 15.00 Anya 15.25 A retro trend: Miért szeretünk a múltban élni? 16.10 Híradó 16.15 Jégkorong-világ bajnokság: Ausztria - Dánia 19.20 Labdarúgás 19.51 Időjárás 19.56 Híradó 20.15 Eurovizós Dalfesztivál 2024 23.35 Híradó 23.40 Eurovizós Dalfesztivál 2024 1.45 ABBA örökké

EUROSPORT

5.00 Világ bajnokság 7.00 Giro d'Italia 7. szakasz 8.30 Nők Gyorsasági mászás Döntő 9.15 Világ bajnokság 11.00 Giro d'Italia 7. szakasz 12.15 Kerékpár Giro d'Italia 8. szakasz férfiak. Élő közvetítés 17.45 Mountain Buke Férfiak Felöltött Downhill Fort William. UCI Mountain bike World Series 18.45 Sportmászás Férfiak Boulder Döntő. Világkupa Salt Lake City 20.00 Tour de Hongrie 4. szakasz 21.00 FIA WEC Spa 6h 22.00 Giro d'Italia 8. szakasz 0.00 FIA WEC Spa 6h 1.00 Világ bajnokság 3.00 Giro d'Italia 8. szakasz

RTL	
5.00	A semmi közepén III.
5.50	Fókusz Plusz
6.50	Molang VI.
6.55	Mouk
7.10	Mouk
7.20	Kalandos szafari
7.45	Kalandos szafari II.
8.10	Kalandos szafari II.
8.35	Frédi és Béné, avagy a két kőkorszaki szaki
9.05	Frédi és Béné, avagy a két kőkorszaki szaki
9.40	HighLife
10.25	A Muzsika TV bemutatja!
11.00	A semmi közepén III.
11.30	A semmi közepén III. Am. vígjátéksor., 9.
12.05	Céllírány
12.45	A nép szolgálja
13.20	A nép szolgálja
14.05	Columbo III. Am. krimisor., 4.
15.50	Rendőrákadémia 5.: Irány Miami Beach. Am. vígjáték
18.00	RTL Híradó - Esti kiadás
18.55	Házon kívül
19.25	Cápák között VII. 12
21.10	Venom 2. - Vértontó. Am. akciófilm
23.15	Árral szemben. Am. akciófilm
1.35	Vice - Végtelen játékok. Am. akciófilm
3.30	Cápák között VII.

TV2	
5.00	Teleshop
6.10	Hupikék törpikék
6.40	Magyar népmesék
6.45	Marvel: Póki és család barátai
7.10	A kis hableány
7.35	Kacsamesék II.
8.00	A gumimacik
8.25	Balu kapitány kalandja
8.55	Babamánia II.
9.35	Tűsarok XIV.
10.10	Több mint TestŐr XVI.
10.50	Életmódi V.
11.25	SuperCar VII.
12.05	Fald Fel V.
12.40	Az Álomotthon IV.
13.20	A Saint Tropez-i csendőrs. Ol.-fr. vígjáték. Fsz.: Louis de Funès, Geneviève Grad, Michel Galabru, Daniel Cauchy, Madeline Delavaivre
15.30	En, a robot. Ném.-am. akciófilm. Fsz.: Will Smith, Bridget Moynahan
18.00	Tények
18.55	Tények Plusz
20.00	Next Top Model Hungary
22.15	Instant család. Am. vígjáték
0.55	Ha én gazdag lennék. Spanyol vígjáték
3.00	Az én hősm. Belg.-fr. vígjáték

DUNA TELEVÍZIÓ	
11.00	Az utódok remény-sége
11.30	Nyitott szívvel - Szerzetesélet Magyarországon
12.00	Déli harangszó
12.01	Híradó
12.35	Nemzeti Sporthíradó
12.50	Jó ebédhez szól a nóta
13.20	A kölcsonként kas-tély. Magy. film
14.47	Egy Perc Híradó
14.48	Időjárás-jelentés
14.52	A névtelen vár
16.00	Hatoslottó sorsolás
16.05	SzerencsePerc
16.10	Delta
16.40	A Szent kelet vesztett varázsa
17.05	Zenés Önök kérték válogatás
17.25	Borbás Marcsi szakácskönyve
17.55	Párizsi beszállók
18.00	Híradó
18.25	Nemzeti Sporthíradó
18.35	Időjárás-jelentés
18.45	Hogy volt?!
19.45	Magyarország, szeretlek!
21.00	Csinibaba. Magy. film
22.40	Kenő
22.44	Időjárás-jelentés
22.50	Cyrano de Bergerac. Fr. film
1.05	Az érzelmek tengerén
1.55	Downton Abbey V.

DUNA WORLD	
5.00	Híradó
5.33	Íthton vagy!
5.55	Élő egyház
6.15	Esély
6.35	Világ
7.00	Noé barátai
7.35	Novum
8.05	Multiverzum
8.35	A Nagyok
9.05	Ízörzök
9.35	Borbás Marcsi szakácskönyve
10.10	Főmenü
11.05	Íthton vagy!
11.30	A mentésügy története. Magy. film
12.30	Sár-szerelm - Mező-túri fazekasság. Magy. film
13.00	Híradó
13.25	Magyarország ma
14.00-19.40	M4 SPORT+
14.00	OTP Bank Liga
16.25	Futsal Magyar Kupa
18.25	MOL női vízilabda OB I.
19.40	Tippmix női kosárlabda NB I.
22.05	Fáby
23.30	Agapé
0.30	Öt kontinens
1.00	Híradó
1.25	MMA portrék
2.20	Gyökér és vadvirág. Magy. film
3.25	Magyar elsők
3.40	Íthton vagy!
4.05	Klasszikusok délidőben

M2	
5.10	Rajzfilmek
7.25	Zoom, a fehér delfin
8.05	Mása és a medve V.
8.50	A dzsungel könyve III.
9.15	Postás Pat II.
10.00	Számoljunk Paulával V.
10.25	Edmond és Lucy
10.50	Agi Bagi
11.25	Ricky Zoom II.
12.10	Alvin és a mókások IV.
12.25	Tom Sawyer
13.20	Kérem a következőt!
13.35	Vakáción a Mézga család
14.30	Csipkerózsika - Készült a Grimm testvérek meséje nyomán. Ném. mese
15.40	Bobby és Bill II.
16.20	A dzsungel könyve III.
16.55	Alvin és a mókások IV.
17.45	Panda és Kivi
18.00	Alice Miranda - A karácsonyi bál
19.40	M2 matricák - Neked van testvéred?
20.00	Akusztik
21.05	Míntha kéne Magy. film
21.30	Kulisszák mögött az A38 Hajón
22.25	A38 Archív
23.25	Házibuli
1.35	Esti Kornél

VIASAT3	
5.00	Szerencsés kutya II., 3-4.
5.40	Szerencsés kutya II., 5.
6.00	Doktor House VII., 14.
7.00	Doktor House VII. Amerikai drámasorozat, 15.
7.55	Doktor House VII. Amerikai drámasorozat, 16.
8.55	Ki veled, 3.
9.55	Adom a napom III., 9.
10.55	Trendközben XXVIII., 11.
11.30	Adom a napom III., 10.
12.30	Adom a napom III., 11.
13.30	A specialista. Amerikai akciófilm
15.50	Ocean's Twelve - Eggyel nő a tét. Amerikai vígjáték
18.25	Ocean's Thirteen - A játszma folytatódik. Amerikai thriller
21.00	Másnaposok 2. Amerikai vígjáték
23.15	Z, az elveszett város. Amerikai dráma
2.15	Trendközben rész XXVIII., 11.
2.40	Doktor House VII., 16.
3.25	Carter II. Amerikai drámasorozat, 3-5.

SZÍNHÁZ

POZSONY

SZLOVÁK NEMZETI SZÍNHÁZ – új épület:
Nabucco 19.00 Apály 19.00 Morena 19.30

MOZI

POZSONY

CINEMA CITY – AUPARK: Abigail (am.-fr) 21.20 Hogyan mentjük meg a sárkányt? (sp.-kín.) 11.20, 13.30, 15.40 Dűne: Második rész (am.) 11.40, 15.00, 20.20 Garfield 4DX (am.-ang.) 11.00, 13.15 Garfield (am.-ang.) 11.30, 12.20, 13.45, 14.40, 16.00, 17.00, 18.10, 19.10 Garfield SuperScreen (am.-ang.) 12.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 14.00, 16.30 A kaszkadőr (am.) 12.00, 14.40, 17.20, 18.30, 20.00, 21.10 Polgárháború – Civil War (am.-ang.) 19.00 A majmok bolygója: A birodalom SuperScreen (am.) 14.20, 19.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 A majmok bolygója: A birodalom 4DX (am.) 15.30, 18.30, 21.30 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.-kan.) 11.40, 16.10 Kung Fu Panda 4 (am.) 11.40, 13.50 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 20.00 Artúr, a király (am.) 17.50 Nina és a sündisznó titka (fr.-lux.) 12.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 16.00, 18.00 Édes élet (cseh) 14.00 Forgószél (cseh-szlov.) 20.10 Challengers (am.-ol.) 11.30, 14.10, 18.50, 21.30 A halálkártya – Tarot (am.) 16.50, 18.20, 20.20, 21.30 A halálkártya – Tarot SuperScreen (am.) 17.20

EUROVEA: Hogyan mentjük meg a sárkányt? (sp.-kín.) 10.00, 12.10, 14.20 Kinyírt a világot – Boy Kills World (am.) 21.15 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 11.45, 13.45 Dűne: Második rész (am.) 10.50, 14.10, 20.00 Ella és a fekete jaguár (fr.) 10.40 Garfield (am.-ang.) 10.00, 11.00, 12.15, 13.15, 14.30, 15.30, 16.45, 17.45, 19.00 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.30, 20.30 A kaszkadőr (am.) 10.00, 11.15, 12.45, 14.00, 15.30, 16.45, 18.15, 19.30, 21.00 Polgárháború – Civil War (am.-ang.) 19.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 10.40, 11.50, 13.40, 14.50, 16.40, 17.50, 19.40, 20.50, 21.40 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.-kan.) 12.00, 14.30, 17.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.50, 13.00, 15.10 Az erdei gyilkos (cseh-szlov.-lengy.) 21.30 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 17.30, 19.30 Nina és a sündisznó titka (fr.-lux.) 10.10 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.15 Forgószél (cseh-szlov.) 13.00, 18.00, 20.30 Alvó számla (szlov.) 15.40 Spy x Family Code: White (jap.) 18.00 A mi kocsmánk (ang.-fr.-bel.) 12.50, 19.10 Challengers (am.-ol.) 10.10, 17.20, 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 15.15, 16.30, 18.30, 20.30, 21.50

KASSA

CINEMAX – OPTIMA: Hogyan mentjük meg a sárkányt? (sp.-kín.) 13.00, 15.10 Django (cseh) 14.00 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 16.00 Garfield (am.-ang.) 13.00, 13.50, 15.20, 16.20, 17.40 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 17.50 A kaszkadőr (am.) 17.30, 20.30 Polgárháború – Civil War (am.-ang.) 17.50 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 13.30, 17.20, 20.00 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.-kan.) 16.30 Kung Fu Panda 4 (am.) 13.20, 15.40 Micimackó: Vér és méz 2 (am.) 21.00 Nina és a sündisznó titka (fr.-lux.) 13.40 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 19.00 Forgószél (cseh-szlov.) 20.40 Alvó számla (szlov.) 15.30 Challengers (am.-ol.) 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 18.30, 20.50 Heaven in Hell – Tiltott vágy (lengy.) 18.00

DÉL-SZLOVÁKIA

DUNASZERDAHELY – CINEMAX: Hogyan mentjük meg a sárkányt? (sp.-kín.) 13.20 Garfield (am.-ang.) 13.00, 15.20 A kaszkadőr (am.) 17.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 17.40, 20.10 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.-kan.) 13.10 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.30 Challengers (am.-ol.) 15.10, 20.30 A halálkártya – Tarot (am.) 20.40 Heaven in Hell – Tiltott vágy (lengy.) 18.00 **GALÁNTA – MOZI:** Garfield (am.-ang.) 16.30 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 19.00 **ÉRSEKÚJVÁR – MIER:** Garfield (am.-ang.) 15.00 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 17.15 A halálkártya – Tarot (am.) 19.30 **VÁGSELYE – VMK:** Garfield (am.-ang.) 17.30 A halálkártya – Tarot (am.) 20.15 **PÁRKÁNY – DANUBIUS:** A majmok bolygója: A birodalom (am.) 16.30 A halálkártya – Tarot (am.) 19.00 **LOSONC – STAR:** A majmok bolygója: A birodalom (am.) 17.25, 20.10 A halálkártya – Tarot (am.) 18.50, 20.40 Garfield (am.-ang.) 16.45 A kaszkadőr (am.) 19.30 Nyaralás a Bogárkával (cseh) 15.00 Finnick – Házi szörnyecskek (or.) 15.15 Forgószél (cseh-szlov.) 17.05 Kung Fu Panda 4 (am.) 15.40 **RIMASZOMBAT – ORBIS:** Garfield (am.-ang.) 16.00 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 18.00

GYŐR

CINEMA CITY: Abigail (am.-fr) 19.40 A halálkártya (am.) 13.30, 16.30, 18.30, 20.30 A kaszkadőr (am.) 10.45, 12.15, 13.30, 15.00, 16.15, 17.45, 19.10, 20.30 A majmok bolygója: A birodalom 4DX (am.) 10.15, 13.15, 16.15, 19.15 A majmok bolygója: A birodalom (am.) 11.00, 14.00, 17.00, 18.50, 20.00 Belu – A legbátrabb bálna (kan.) 10.00, 13.30 Bogó és Babóca 6. – Csengettyűk (magy.) 10.00 Bonus Trip (magy.-ang.) 22.15 Challengers (am.-ol.) 17.00, 20.15 Dűne: Második rész (am.) 13.45 Emma és a fekete jaguár (kan.-ném.) 11.30 Godzilla X Kong: Az új birodalom (am.) 15.20 Imádlak utálni (am.) 20.00 Ki hitte volna? (fr.) 11.30, 18.00 Kung Fu Panda 4 (am.) 10.00, 14.00, 16.00, 18.15 Kung Fu Panda 4 3D (am.) 12.00 Macskák a műzeumban (or.) 11.15, 13.15, 15.15, 17.15 Maga a pokol (am.) 20.10 Milli Vanilli: Az évszázad botránya (am.-ném.) 10.45 Spy x Family Code: White (jap.) 15.30 Szellemirtók – A borzongás birodalma (am.-kan.) 10.00, 14.00, 17.45 Verseny a győzelemért (ném.-ol.) 11.45

RÁDIÓ

PÁTRIA RÁDIÓ

6.00 Hazai magyar zene 7.00 Hírek 7.05 Világosság 7.45 A Vatikáni Rádió műsora 8.00 Hírek 8.05 HaTuMa 9.00 Hírek 9.05 Szalagút 10.00 Hírek 10.05 Pentaton 11.00 Hírek 11.05 PosztmodeM 12.00 Hírek 12.05 Élő népzene 13.00 Hírek 13.05 Vasárnap délután 16.00 Hírek 16.05 Fonó – népzenei műsor 17.00 Hírek 17.05 Reggeli Best of 17.40 Napzárta

Csinibaba

1962. augusztus 28. Ezen a szombat reggelen is ellátja Simon bá' hírekkel, tanácsokkal és zenével a háztömbön keresztül a rábizott állampolgárokat. Közben a KISZ meghirdeti a Ki mit tud-ot, amelynek győztesei kimehetnek a Helsinki VIT-re, ami a vasfüggönyön túl van. Maga az édes élet. Sok-sok bonyodalom, még több sláger, ármány, szerelem és mulatság után kiderül, hogy a véletlent sem bízzák a véletlenre.

Másnaposok 2.

Mindenki tudja, hogy Alant legénybúcsúba meghívni örültség. Hiába Phil figyelmeltetése, a házasodni készülő Stu képtelen nemet mondani a könyörgésre. Szerinte ugyanis csekély az esélye annak, hogy megint minden balul sült el, különösen Thaiföldön. Csak hogy a menyasszony 16 éves zseni öccsét is a nyakukba varrják, akiben Alan halálos riválisát lát-

Jumanji - Vár a dzsungel

Négy problémás diák takarítás közben felfedez egy régi videojáték-konzolt, és a helyett, hogy elvégeznék a rájuk bízott feladatot, belépnék a játékba. Jumanji rejtélyes dzsungelbe kerülnek az általuk választott felnőtt avatár testében. Spencer, Martha, Fridge és Bethany hamarosan kénytelenek rájönni, hogy mindössze három életük van, és a játékot nem könnyű élvezni megüszni.

MARKÍZA	
5.05	Családi esetek
6.00	Híradó
6.55	Scooby-Doo: Kalózkodás a láthatáron. Am. animációs film
8.20	Max 2. - Az elnöki házörző. Am. családi film
10.10	A csodálatos Pokember 2. Am. kalandfilm
13.00	Politikai párbeszéd
13.50	A szív bajnokai. Am. életrajzi dráma. Fsz.: Sandra Bullock, Tim McGraw, Jae Head
16.35	Felszóló IX. Szlovák vígjátéksor., 8.
17.50	Felszóló X. Szlovák vígjátéksor., 7.
19.00	Híradó
20.00	Időjárás
20.15	Sport
20.30	Melléktermék. Cseh dráma
0.20	Gengszterzsaruk. Am. akcióthriller
2.10	Csapda. Am. krimithriller
3.50	Felszóló X. Szlovák vígjátéksor., 7.

JOJ	
5.25	Híradó
6.05	Krimihíradó
6.35	Híradó
7.20	A miénk. Szlovák vígjátéksor., 6.
7.55	A hiányzó láncszem. Am. animációs film
9.50	Dolittle. Am. fantasztikus kalandfilmvígjáték
12.00	Jégkorong-világbajnokság 2024: Szlovákia - Kazahsztán
15.00	Tamás és Diana. Szlov. sor., 13.
15.40	Új kert
16.45	A nyaralóban
17.50	Lakásmustra
19.00	Krimihíradó
19.30	Híradó
20.20	Sport
20.30	Időjárás-jelentés
20.40	Paradox Effect. Am. akcióthriller
22.30	Freaky. Am. vígjátékhorror
0.50	Kalandpark. Am. romantikus vígjáték
3.00	A nyaralóban
3.45	Lakásmustra

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 1	
7.50	Műmin-völgyi kalandok
8.20	Még tudod csinálni!
8.40	Csodálatos „N” stúdió
9.05	A Poprád folyó története „N”
9.35	Autószalon
10.00	Kilátások felülről II.
11.00	Szlovákia képeiben
11.25	A világ képeiben
11.55	5 perc múlva 12
13.15	Polgár az ajtó mögött
13.45	Pénz
14.10	Agatha Christie: Poirot
16.00	Katarína Padychová műsor. Cseh-szlov. dráma
17.20	Késő éjjel
18.15	Nagy kanállal
19.00	Híradó
19.55	Sporthíradó
20.30	A rejtett forrás. Szlov. dráma
22.10	Citrom show
23.00	Katarína Padychová műsor. Cseh-szlov. dráma
0.15	Híradó

SZLOVÁK TELEVÍZIÓ 2	
7.15	Szlovák falvak enciklopédiája
7.30	Turisztikai magazin
8.00	Élő körkép
8.35	Kapura
9.25	Farmmagazin
10.05	Hogyszé magazin
10.35	A zöld címen
11.00	Familia
11.30	Kamarakonzert
11.55	Kék szemű lány. Cseh-szlov. mese
13.00	Štefan Kvietik öröngyái
13.30	Elhatározottak vándorolni
14.00	Vallási műsor
14.35	Annak idején Vychodnán
15.50	A én könyvtáram
16.05	Manifesztum
16.20	A fénykép halott
16.35	Egy kicsit más
17.50	Szóvadászat
19.00	Trenk a kis lovag
19.25	Mivel utazunk
20.00	Jean-Michel Jarre: Híd a jövőből
22.00	Utolsó lépések
22.30	Sin nombre
0.05	Híradó

DOMA	
5.30	Adela show
6.00	Feleségcsere
8.15	Egyről a kettőre V. Am. vígjátéksor., 24/8.
9.00	Egyről a kettőre V.
9.40	Lángoló Chicago VI.
10.35	Lángoló Chicago VI.
11.20	New Amsterdam V.
12	

NAPTÁR

Május

11

■ NÉVNAPO

Szombat: Ferenc

Az olasz Francesco név latinított formájából származik. Jelentése francia.

■ Vasárnap: György

A görög Georgiosz névből származik. Jelentése földműves, gazdálkodó.

■ ESEMÉNYEK

10 éve, május 11-én a kelet-ukrajnai Donyeck és Luhanszk megyékben az orosz-barát szakadók által megrendezett, csak Oroszország által elismert népszavazáson az elsöprő többség a függetlenségre szavazott.

■ MAI ÉVFORDULÓINK

120 éve, május 11-én született Salvador Dalí spanyol festő.

100 éve, május 11-én született Antony Hewish Nobel-díjas angol csillagász.

120 éve, május 12-én született Peéry Piri színésznő, forgatókönyvíró, műfordító.

95 éve, május 12-én született Heller Ágnes Széchenyi-díjas filozófus.

175 éve, május 11-én hunyt el Jeanne Francoise Julie Récamier francia író.

140 éve, május 12-én hunyt el Bedřich Smetana cseh zeneszerző.

■ NAPI VICE

– Kifogyott az üzemanyagom – mosolyog ki kedvesen a sofőr az ablakon. – Eltolnának a kútig? A két férfi nekifeszül, már másfél kilométeren át tolják a kocsit, amikor látják, hogy elgurultak a kút mellett. – Mondja, miért nem kormányozta ide be a kocsit? – kérdezi egyikük. – Ehhez a kúthoz sose megyek. Itt lassú a kiszolgálás.

■ ORVOSMETEOROLÓGIA

Anticiklon érvényesül, ezért fronthatással nem kell számolni az arra érzékenyeknek.

ÚJ SZÓ

szlovákiai magyar napilap

ujszo.com

facebook.com/ujszo

Tornádók pusztítanak Amerikában

Az Egyesült Államok déli és középső részén négyre emelkedett a heves viharokban és tornádókban meghalt emberek száma.

Nashville. Tennessee államban több helyen csapott le tornádó, Nashville közelében egy ember vesztette életét, amikor egy forgószél egész családi házakat mozdított el a talapzatokról. Knoxville közelében egy fiatal nő vált a vihar halálos áldozatává. A szél villanyvezetéseket szakított le, fákat döntött ki és lakóépületek semmisített meg.

A felhőszakadások miatt egyes térségekben villámáradások alakultak ki, és többeket kellett a vízből kimenteni. Tornádóriasztás nyomán egy időre leállították Nashville nemzetközi repülőtérének a forgalmát. Az állam több megyéjében csütörtökön tanítási szünetet rendeltek el.

A viharok miatt Georgia állam egyes részein is zárva maradtak az iskolák, illetve távoktatásra tértek át. Atlanta repülőtérén késésekhez vezetett a reggeli vihar, és az észak-karolinai Charlotte repülőtérén szintén voltak fennakadások.

A szél villanyvezetéseket szakított le, fákat döntött ki és lakóépületek semmisített meg (TASR/AP)

Észak-Karolina egyes területeire már a hét közepén veszélyhelyzetet hirdettek, miután a szél nagy területen szakította le az elektromos vezetékeket, és fákat döntött ki, amelyek egyike egy autóra zuhant. A benne utazó két ember közül az egyik meghalt, társát kórházba kellett vinni.

Alabama államban is mintegy 20 otthonban okozott károkat egy tornádó, de forgószélről érkezett jelentés az északabbra fekvő Pennsylvaniaiából, Nyugat-Virginiaiból is. Nyugat-Virginia államban idén már a tizenegyedik tornádót regisztráltak, annak ellenére, hogy ott a statisztikák szerint éves átlagban csupán kétszer alakul ki pusztító erejű forgószél. (MTI)

Díjazták az „ítéletnapitároló” létrehozását

MTI-HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Des Moines. A világ mezőgazdasági sokszínűségének megőrzését biztosító globális vetőmagbank létrehozásában kulcsszerepet játszó két szakembernek ítelték oda idén a Világélelmiszer Díjat (WFP) – jelentette be az amerikai külügyminisztérium Washingtonban.

A díj nyertesait Antony Blinken külügyminiszter köszöntötte. Cary Fowler, az Egyesült Államok globális élelmiszerbiztonságért felelős kü-

lönmegbizottja és Geoffrey Hawtin brit agrártudós, a Global Crop Diversity Trust igazgatósági tagja október végén az Iowa állambeli Des Moines-ban, a Világélelmiszer Díj Alapítvány székhelyén veheti majd át az egyenként 250 ezer dollárral (232 ezer euró) járó elismerést.

Blinken hangsúlyozta, hogy a két szakember kiemelkedő szerepet játszott abban, hogy a világ vetőmagbankjaival és egy globális vetőmagbankkal, ahol jelenleg több mint 6 ezer gabonafélét és kulturálisan fontos növényt őriznek, sikerüljön biztosítani a mezőgazdasági termények sokféleségének fennmaradását.

Fowler és Hawtin ötlete alapján és

irányításával valósult meg az az „ítéletnapitároló”, is nevezett globális vetőmagbank, amelyet a politikai konfliktusok és a környezeti változások hatásaitól biztonságban, az északi sarkkörön fekvő norvég Longyearbyen-szigeten hoztak létre, ahol megfelelő hőmérsékleten garantálható a magok megőrzése.

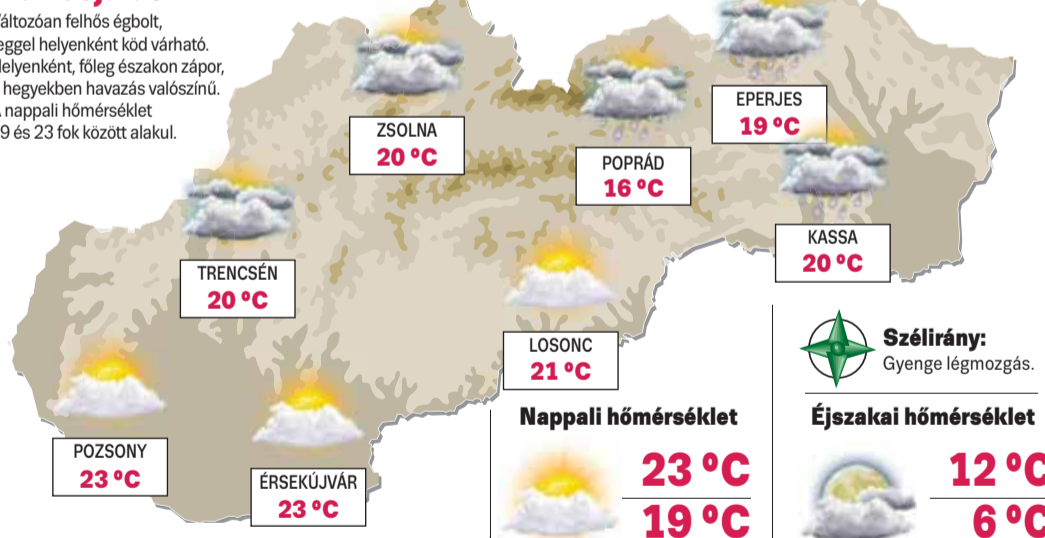
A Svalbard Global Seed Vault 2008-ban nyílt meg, és jelenleg a világ csaknem minden országából 1,25 millió vetőmagmintát őriz. A Világélelmiszer Díjat (World Food Prize) a néhai Norman Borlaug Nobel-díjas biológus, a zöld forradalom atyja alapította 1986-ban az élelmiszerminőség javításában és a hozzáférhető-

ség növelésében nyújtott teljesítmények elismerésére. Fowler és Hawtin felidézte, hogy növénybankok ugyan már korábban is számszerűen léteztek a világ különböző országaiban, egy globális magbank létrehozását viszont főként a klímaváltozás miatti aggodalmak motiválták.

Mint mondták: remélik, hogy a díjjal járó hírnévnek köszönhetően több száz millió dolláros támogatást tudnak megszerezni a világszerte található vetőmagbankok működési költségeire. Ezeknek a vetőmagbankoknak a fenntartása viszonylag olcsó, ám ez a kis összeg „a mi biztosításunk, hogy 50 év múlva is táplálni tudjuk a világot” – hangsúlyozta Hawtin.

Mai időjárás

Változóan felhős égbolt, reggel helyenként köd várható. Helyenként, főleg északon zápor, a hegyekben havazás valószínű. A nappali hőmérséklet 19 és 23 fok között alakul.

Előrejelzés

Szombat

Gyógy	21 °C	Rozsnyó	18 °C
Dunaszerdahely	23 °C	Szenc	23 °C
Komárom	23 °C	Csorbató	9 °C
Ógyalla	23 °C	Párkány	23 °C
Léva	22 °C	Nagyszombat	23 °C
Nagy Mihály	20 °C	Losonc	21 °C
Nagyréce	18 °C	Töketerebes	20 °C

Vasárnap

Változóan felhős égbolt, szóróvízesen eső, zápor várható.	22 °C / 5 °C
Pozsony	22 °C
Érsekújvár	22 °C
Losonc	20 °C
Kassa	20 °C

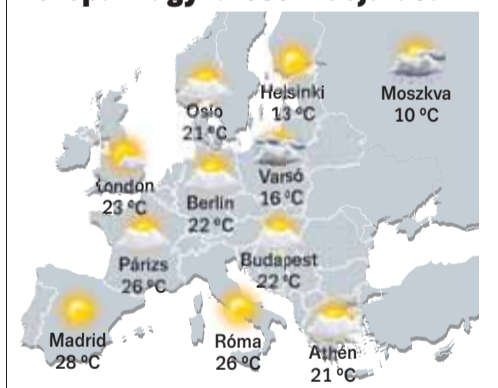
Hétfő

Jobbára derült égbolt, reggel helyenként köd várható.	23 °C / 5 °C
Pozsony	22 °C
Érsekújvár	22 °C
Losonc	21 °C
Kassa	19 °C

Időjárás a kiemelt üdülőhelyeken

Velká Rača	12 °C	Čičmany	14 °C
Csorbató	9 °C	Malinó Brdo	13 °C
Bachledova dolina	11 °C	Kubínska hoľa	10 °C
Mýto pod Ďumbierom	15 °C	Pezinská Baba	17 °C
Martinské hole	11 °C	Jahodná	15 °C
Krahule	13 °C	Drienica	15 °C
Donovaly-Záhradište	12 °C	Poľana	10 °C

Európai nagyvárosok időjárása

Vízállás

Duna		
Pozsony – 400 cm	Medve – 320 cm	
Komárom – 300 cm	Párkány – 225 cm	
Bodrog		
Bodrogszerdahely – 320 cm		

Z Levélcím: DUEL – PRESS, s.r.o., Új Szó szerkesztősége, P.O. BOX 222, 830 00 Bratislava 3

Z E-mail: ujszo@ujszo.com. Z Szerkesztőség: Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava

Z Terjesztési panaszbejelentés: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk

Z Főszerkesztő: Nyerges Csaba Z Titkárság: 02/32153313

Z Főszerkesztő-helyettes: Sídó H. Zoltán.

Z Rovatvezetők: Demecs Péter – belpolitika, Károly Zoltán – régió, B. Szentgáli Anikó – vélemény, Juhász Katalin – kultúra, Orosky Tamás – sport, Mellár Dávid – panoráma.

Művészeti vezető: Toronyi Xénia.

Z Kiadja a Duel – Press Kft., Bajkalská 19/B, 821 01 Bratislava. Z IČO: 35 722 517

Z Ügyvezető igazgató: Michal Teplica. Z Lapigazgató: Slezákné Kovács Edit.

Z Hirdetési osztály: +421/918 865 748, e-mail: reklama@ujszo.com.

Z Marketing: Lelkes Levente, +421/917 671 736, e-mail: levente.lelkes@duelpress.sk.

Z Nyomja a PETIT PRESS, Bratislava. Z Belföldi megrendelések: minden postahivatalban, postai kézbesítéssel, a News and Media Holdingnál: 0905 384 933, predplatne@newsandmedia.sk.

Z Külföldi megrendelések: Slovenská pošta, a. s. Stredisko preplatného tlače, Uzbecká 4., P.O. BOX 164, 820 14 Bratislava. Z Terjesztés: a Szlovák Posta Rt. és a Mediaprint Kapa Rt.

Z Az újságküldemény feladását engedélyezte: RPP Bratislava Pošta 12. Index: 48271. Z Engedélyszám: 5/2. ISSN 1335-7050. Z Nyilvántartási szám: EV 110/08. Z Minden szerzői jog fenntartva. Az írások, fotók és grafikonok terjesztése, beleértve azok elektronikus formáját, csak a kiadó írásos jóváhagyásával lehetséges. Kéziratokat nem ösztönzünk meg és nem küldünk vissza.

Z Az elhelyezett fizetett politikai hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.

Z Az Új Szó a lapok eladott példányszámát ellenőrző ABC SR tagja, az ellenőrzés eredménye a www.abc.sk honlapon található. Z Copyright DUEL – PRESS KFT. A szerzői jogokkal a kiadó rendelkezik. A kiadó fenntartja magának az ÚJSZO megjelöléssel ellátott írások terjesztésének jogát, és a szerzői jogi törvény (33. § 1a és d cikkely) értelmében kizárólag ő jogosult engedélyezni a szövegek nyilvános terjesztését. Z A sajtóigyelelt a kiadó megbízásából a Newton Media, a Monitora és a Slovakia Online végzi. Z Lapunk megjelenését a Kisebbségi Kulturális Alap támogatja. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

ELFOGADJUK AZ ÚJSÁGIKOK ETIKAI KÖZLETÉT

KULT MINOR

mti

